

Till
Kommunstyrelsen

Uppföljning av budget 2020 – Tertialrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti

Stiftelsen Hotellhem Stockholms hemställen om 10 mnkr, dnr
KS 2020/934

Stadens medlemskap i Mälardalsrådet, dnr KS 2020/1185

Uppföljning för 2019 av Stockholms stads miljöprogram 2016-
2019, dnr KS 2020/1143

Anmälan av rapport över arbetet mot felaktiga utbetalningar
och bidragsbrott 2019, dnr KS 2020/824

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag
(1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade –
LSS och Socialtjänstlagen - SoL, kvartal 2, 2019, dnr KS
2019/1665

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag
(1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade –
LSS och Socialtjänstlagen – SoL, kvartal 3 2019, dnr KS
2020/256

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag
(1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade -
LSS och Socialtjänstlagen - SoL, kvartal 4, 2019, dnr KS
2020/826

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap.
1 § socialtjänstlagen, kvartal 4 år 2018, äldrenämnden, dnr
KS 2019/592

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap.
1 § socialtjänstlagen, kvartal 2 år 2019, äldrenämnden, dnr
KS 2019/1623

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap.
1 § socialtjänstlagen, kvartal 3 år 2019, äldrenämnden, dnr
KS 2019/2032

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 4 år 2019, äldrenämnden, dnr KS 2020/646

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 1 år 2020, äldrenämnden, dnr KS 2020/955

Uppföljning av stadens lex Sarah-rapportering år 2019, dnr KS 2020/812

Äldrenämndens hemställan om upphandling av enstaka platser i särskilda boendeformer för personer 65 år och äldre i form av profilboende, dnr KS 2020/960

Kyrkogårdsnämndens hemställan om totalrenovering av Skogskrematoriet, Skogskyrkogården – Genomförandebeslut, dnr KS 2019/672

Tillsynsrapport 2019- Tillsyn av inomhusmiljön i bostäder, dnr KS 2020/932

Redovisning från miljö- och hälsoskyddsnämnden av Rapportering av energianvändningen och växthusgasutsläppen 2018 och 2019, dnr KS 2020/933

Elhandelspolicy kommunkoncernen Stockholms stad och Elhandelsstrategi kommunkoncernen Stockholms stad, dnr KS 2015/000783

Samordningsförbundet Stockholms stad – årsredovisning, revisionsberättelse och revisionsrapport 2019, dnr KS 2020/583

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad, dnr KS 2020/1179

Nytt kommunavtal med STIM, dnr KS 2020/1209

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Delårsbokslut per den 31 augusti 2020 för Stockholms stad godkänns.
2. Redovisade avsättningar om 28,3 mnkr godkänns.
3. Förändring av indikatorer, årsmål eller ansvarig nämnd/bolagsstyrelse godkänns enligt bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
4. Aktieägartillskott om 500,0 mnkr ska göras till Stockholms Stadshus AB, 556415-1727, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Kommunstyrelsen ska genom förnyad centralupphandling besluta om förfrågningsunderlag, tilldelning av kontrakt, tecknande och löpande uppdatering av avtal med vald leverantör samt implementera upphandlade avtal gällande en för staden gemensam plattform för IoT (Internet of Things - sakernas internet) i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Stadens bolag anmodas, genom Stockholms Stadshus AB, att lämna fullmakt för att delta i de upphandlingar och avtal som omfattas av den kommande plattformen för IoT.
7. Socialnämnden ska, inom befintlig budgetram, ersätta Stiftelsen Hotellhem i Stockholm med 40 mnkr för merkostnader avseende nyanlända med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Stiftelsen Hotellhem Stockholms hemställen om 10 mnkr för extrakostnader avseende Stadshagen, KS dnr 2020/934, anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
9. Stadens medlemskap i Mälardalsrådet, med organisationsnummer 802017-0604, avslutas vid utgången av år 2021, dnr KS 2020/1185, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

10. Uppföljning för 2019 av Stockholms stads miljöprogram 2016-2019, dnr KS 2020/1143, godkänns enligt bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
11. Anmälan av rapport över arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott 2019, dnr KS 2020/824, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
12. Anmälan om rapportering av ej verkställda beslut enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen (2001:453), kvartal 2 år 2019, dnr KS 2019/1665 godkänns med hänvisning till vad som sägs ovan
13. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade – LSS och Socialtjänstlagen – SoL, kvartal 3 år 2019, dnr KS 2020/256, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
14. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade - LSS och Socialtjänstlagen - SoL, kvartal 4, 2019, dnr KS 2020/826, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
15. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 4 år 2018, dnr KS 2019/592 godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
16. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 2 år 2019, äldrenämnden, dnr KS 2019/1623, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
17. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 3 år 2019, äldrenämnden, dnr KS 2019/2032, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
18. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 4 år 2019, dnr KS

- 2020/646 godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
19. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 1 år 2020, äldrenämnden, dnr 2020/955, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
  20. Uppföljning av stadens lex Sarah-rapportering år 2019, dnr KS 2020/812, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
  21. Äldrenämndens hemställan om upphandling av enstaka platser i särskilda boendeformer för personer 65 år och äldre i form av profilboende, dnr 2020/960, anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
  22. Elhandelspolicy kommunkoncernen Stockholms stad och Elhandelsstrategi kommunkoncernen Stockholms stad, dnr KS 2015/000783 godkänns enligt bilaga 7 a och 7 b till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
  23. Styrelsen för Samordningsförbundet Stockholms stad, dnr KS 2020/583, beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2019, bilaga 8 a och 8 b till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
  24. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad (dnr KS 2020/1179) inklusive däri angivna ramar för total extern upplåning och intern utlåning till och borgensåtagande för bolagen fastställs, bilaga 9 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, och börjar gälla från den 1 december 2020.
  25. Kommunstyrelsens ska ingå ett för kommunen centralt avtal med STIM för perioden 1 januari 2020 till 31 december 2021, bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, angående rätten att använda musikaliska verk som STIM licensierar inom kommunala verksamhetsområden samt musik på jobbet, kommunstyrelsen ska därefter besluta om avtalet ska förlängas med ett (1) år i sänder, alternativt sägas upp, dnr KS 2020/1209, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

26. Kommunstyrelsen ska inom ramen för tilldelade medel 2020 ansvara för genomförande och uppföljning av stadens åtaganden gentemot Länsstyrelsen Stockholm och övriga aktörer inom Samverkan Stockholmsregionen avseende inköp och fördelning av skyddsutrustning till följd av covid-19.
27. Tillsynsrapport 2019- Tillsyn av inomhusmiljön i bostäder, dnr KS 2020/932, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
28. Arbetsmarknadsnämnden ska anskaffa fler feriejobbsplatser för att täcka stadsdelsnämndernas behov under årets jullov. Kostnaden ska finansieras inom arbetsmarknadsnämndens budget för 2020.
29. Ansvariga nämnder ska och stadens bolagsstyrelser anmodas, genom Stockholms Stadshus, att fortsätta arbeta med hyresnedsättningar till företag och verksamheter i utsatta branscher efter individuella prövningar som stöd till aktörer i spåren av covid-19.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Tertialrapport 2 för 2020 för Stockholms stad godkänns.
2. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 201,3 mnkr vilket regleras i *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2020 års budget.
3. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader för prestationsförändringar med 330,1 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* i 2020 års budget.
4. Nämnderna medges budgetjustering för ökade investeringsutgifter med 38,6 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2020 års budget.
5. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 13,0 mnkr. Finansieringen sker genom

att omdisponera för ändamålet budgeterade medel under Kommunstyrelsen m.m. i 2020 års budget enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

6. Nämnderna medges budgetjustering för omfördelning av internränta med 1,3 mnkr. Finansiering sker via finansförvaltningen enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med 355 mnkr för redovisade omslutningsförändringar samt för övriga omfördelningar och justeringar enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Hägersten- Älvsjö stadsdelsnämnds ansökan om att få omprioritera klimatinvesteringsmedel från Örby slottspark om 2,3 mnkr till färdigställandet av Långsjöbadet och i samband med detta återta tidigare beviljad ansökan för Örby slottspark godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
9. Fastighetsnämndens ansökan om omfördelning av klimatinvesteringsmedel om 4,0 mnkr, från åtgärder avseende konvertering av oljepannor till åtgärder avseende belysning och armatur i Blackebergshallen, Gärdeshallen och Eriksdalsbadet samt för Nälstabadet gällande solvärme godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. I samband med detta återtas ansökan om konvertering av oljepannor.
10. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om centralupphandling av en för staden gemensam plattform för IoT ska stadsdirektören fatta beslut om förfrågningsunderlag, annonsering och tilldelningsbeslut samt teckna avtal samt besluta om förlängning av avtalen med vald leverantör i enlighet med i förfrågningsunderlagets angivna villkor.
11. Stadsdirektören ska implementera avtalen som tecknas för IoT-plattformen samt vid behov vidta sådana förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen som utifrån avtalade åtaganden, stadens verksamhetsbehov och affärsmässiga grunder är påkallade.

12. Avstämning av Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnds mål och budget för 2020, med tillhörande uppdrag, godkänns.
13. Nämnderna medges medel för sociala investeringar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande
14. Kyrkogårdsnämndens hemställan om totalreovering av Skogskrematoriet, Skogskyrkogården – Genomförandebeslut, dnr KS 2019/672, anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
15. Redovisning från miljö- och hälsoskyddsnämnden av Rapportering av energianvändningen och växthusgasutsläppen 2018 och 2019, dnr KS 2020/933, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
16. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om att kommunen ska ingå ett centralt avtal med STIM ska stadsdirektören teckna avtal samt besluta om förlängning alternativt uppsägning av avtalet.
17. Stadsdirektören ska vid behov vidta sådana förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalet med STIM som utifrån avtalade åtaganden, stadens verksamhetsbehov och affärsmässiga grunder är påkallade.
18. Stadsdirektören ska svara för genomförande och uppföljning av stadens åtaganden gentemot Länsstyrelsen Stockholm och övriga aktörer inom Samverkan Stockholmsregionen avseende inköp och fördelning av skyddsutrustning till följd av covid-19.
19. Kommunstyrelsen ersätter Stockholm International Water Institute, SIWI, med 1,1 mnkr för 2020. Kostnaden ska finansieras inom Kommunstyrelsen m.m. budget för 2020. Från och med 2021 utgår ingen ersättning till SIWI.
20. Utöver vad som framgår ovan avslås övriga framställningar i tertialrapport 2 från nämnderna.

Sammanfattning

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för uppföljning av kommunfullmäktiges budget 2020 ska stadens nämnder upprätta tertialrapport 2 med fokus på avvikelserapportering samt eventuella åtgärder för att ha en ekonomi i balans och att uppnå kommunfullmäktiges mål.

Den pågående pandemin påverkar stadens verksamheter direkt och indirekt. Inriktningen i stadens arbete är att begränsa smittspridning med särskilt fokus på riskgrupper, upprätthålla prioriterade verksamheter samt verka för ökad trygghet genom att förstärka myndigheternas budskap. Prioriterat är också att ha beredskap för uthållighet och en eskalerande situation. Staden ska arbeta för att anpassa ordinarie verksamheter och uppdrag till rådande läge. Då prioritet har varit att upprätthålla prioriterade verksamhet har vissa planerade utvecklingsprojekt försenats medan andra har tillkommit.

Under de extraordinära förhållanden som pandemin innebär har samverkan stärkts, både externt och internt inom staden. Samverkan med regionen har utvecklats på såväl strategisk som operativ nivå. Exempel på samverkan med Region Stockholm som blir viktigt att vidareutveckla rör exempelvis materialförsörjning men också analys av ekonomi och verksamhet. Stadens nämnder och bolagsstyrelser har genom samverkan och innovativa idéer hittat lösningar på helt nya utmaningar.

Det ekonomiska resultatet är det mått som tydligast sammanfattar stadens ekonomiska ställning. Resultatet per den 31 augusti uppgår till 4 420 mnkr (2 621 mnkr). Nettokostnaderna har under perioden minskat med 1,3 procent medan skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 6,3 procent. I resultatet ingår realisationsvinster och försäljning av exploateringsfastigheter om 993 mnkr samt hela utdelningen från Stockholms Stadshus AB om 1 325 mnkr

Helårsprognosen för 2020 års resultat visar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar ett överskott om 2 346 mnkr inklusive bokförda försäljningsintäkter. Överskottet beror främst på ökade generella statsbidrag som tilldelats som en följd av den pågående pandemin.

För den kommunala koncernen uppgår periodens resultat till

4 283 mnkr (2 644 mnkr) efter att koncerninterna mellanhavanden räknats bort. I den kommunala koncernens resultat ingår resultatet för staden, resultatet för koncernen Stockholms Stadshus AB och resultat för stadens övriga bolag som inte ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB samt kommunalförbundet Storstockholms Brandförsvär.

Koncernen Stockholms Stadshus AB:s samlade resultat uppgår till 1 215 mnkr (1 452 mnkr)

Nämnderna har generellt en god budgethållning och redovisar efter resultatöverföring ett prognostiserat överskott jämfört med budget på 168 mnkr. Före resultatöverföringar prognostiseras en positiv budgetavvikelse om 289 mnkr.

Stadsledningskontoret bedömer att staden under år 2020 kommer uppnå ett av de tre inriktningsmålen helt och två delvis. För bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB görs bedömningen att två av kommunfullmäktiges inriktningsmål kommer att uppnås helt och ett delvis under 2020. Verksamhet och därmed måluppfyllelse har påverkats av årets extraordinära situation med krishantering och följder av covid-19. Verksamheterna och stadens medarbetare har ställt om och anpassat verksamheter på ett betydande sätt för att hindra smittspridning och minska konsekvenserna av pandemin. De insatser som har genomförts och den flexibilitet och anpassningsförmåga som nämnderna och bolagsstyrelserna har uppvisat behöver poängteras upp trots att måluppfyllelsen till delar påverkats negativt.

Några nämnder och bolagsstyrelser uppmanas att höja ambitionen, vidta åtgärder och se över sina målvärden för de indikatorer som inte ligger i paritet med kommunfullmäktiges årsmål. I bilaga 4 anges samtliga uppmaningar till stadens nämnder och anmodanden till stadens bolagsstyrelser.

Bakgrund

Stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB har analyserat samtliga nämnders och bolagsstyrelsernas rapporter.

Kommunfullmäktige har fastställt tre inriktningsmål samt tolv underliggande mål för verksamhetsområden. Under respektive inriktningsmål ges en sammanfattad bedömning av nämndernas och bolagsstyrelsernas prognostiserade uppfyllelse av årsmålet.

I föreliggande ärende gör stadsledningskontoret en bedömning av uppfyllelse av verksamhetsområdesmålen för det innevarande året. Bedömningen utgår från hur nämnderna och styrelserna, i sina verksamhetsplaner, beskriver att de kommer arbeta under året för att bidra till uppfyllelse av årsmålet.

Ärendets beredning

Ärendet utgör stadens tertialrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti 2020. Ärendet har beretts av stadsledningskontoret. Samtliga nämnders tertialrapporter per den 31 augusti 2020 har analyserats i förhållande till budget 2020. Bolagsstyrelsernas tertialrapporter har i relevanta delar legat till grund för analysen.

Ärendet

Tertialrapporterna med helårsprognos utgör en del av den löpande uppföljning som kommunstyrelsen har ansvar för. Uppföljningen bygger i huvudsak på att prognostiserade avvikelser mot budget och mot verksamhetens mål redovisas och kommenteras. Syftet är att samlad information om ekonomi och verksamhet ska ge stadens ledning en helhetsbild av budgethållning, effektivitet och kvalitet i relation till beslutade mål. Underlagen utgör en viktig del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Magdalena Bosson
Stadsdirektör

Susanne Tiderman
Ekonomidirektör

Bilagor

0. Uppföljning av budget 2020 – Tertialrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti
1. Av nämnderna begärda och av stadsledningskontoret avstyrkta/tillstyrkta budgetjusteringar samt av nämnderna redovisade omslutningsförändringar
2. Resultatprognos och prognos på investeringsplan
3. Ändring av indikatorer och basnyckeltal mm
4. Uppmaningar till stadens nämnder och anmodanden till stadens bolagsstyrelser
5. Basnyckeltal – rapportering av utfall
6. Uppföljning av Stockholms stads miljöprogram 2019
7. a) Elhandelspolicy kommunkoncernen Stockholms stad
b) Elhandelsstrategi kommunkoncernen Stockholms stad (bilaga A)

8. a) - Revisionsberättelse 2019 Samordningsförbundet
Stockholms stad
- b) - Revisionsrapport 2019 Samordningsförbundet
Stockholms stad
9. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad
10. Kommunavtal med STIM

Förvaltningsberättelse

Konsekvenser av covid-19

Inriktningen i stadens arbete i den pågående pandemin är att begränsa smittspridning med särskilt fokus på riskgrupper, upprätthålla prioriterade verksamheter samt verka för ökad trygghet genom att förstärka myndigheternas budskap. Prioriterat är också att ha beredskap för uthållighet och en eskalerande situation. Staden ska arbeta för att anpassa ordinarie verksamheter och uppdrag till rådande läge. Då fokus har varit att upprätthålla prioriterade verksamhet har vissa planerade utvecklingsprojekt försenats medan andra har tillkommit.

Under de extraordinära förhållanden som pandemin innebär har samverkan stärkts, både externt och internt inom staden. Samverkan med regionen har utvecklats, framförallt kring materialförsörjning och analys av ekonomi och verksamhet. Även stadens nämnder och bolagsstyrelser har snabbt hittat nya former för samverkan, erfarenheter som det är viktigt att staden tar tillvara och vidareutvecklar på kort och lång sikt. Därför fattade kommunstyrelsen i juni beslut om utvärdering av hanteringen samt inrättandet av ett utvärderingssekretariat. Utvärderingen har nu påbörjats och kommer innehålla såväl processutvärdering av stadens hantering som fördjupade analyser, exempelvis inom äldreomsorgen.

Åtgärder för att begränsa smittspridning

För att begränsa smittspridningen och skydda riskgrupper har samtliga nämnder vidtagit åtgärder. Besöksstopp råder fram till den 30 september på särskilda boenden inom äldreomsorgen. Stadsdelsnämnderna har vidtagit åtgärder för att boende och deras anhöriga ska kunna ha kontakt och aktiviteter har anpassats. Stängningen av daglig verksamhet april-maj påverkade såväl brukare som verksamhet. Flera nämnder ställde om och erbjöd viss daglig verksamhet på deltagarnas boende i stället. Många aktiviteter har förlagts utomhus, via telefon eller digitala mötesformer.

Nämnderna har i enlighet med expertmyndigheternas riktlinjer begränsat tillgängligheten till publika verksamheter som till exempel stadens muséer, ett antal bibliotek och stadsbyggnadsexpeditionen som har varit stängda för fysiska besök. Avtals- och verksamhetsuppföljningar samt tillsynsbesök som genomförs av miljö- och hälsoskyddsnämnden vid exempelvis äldreboenden eller gruppboenden har skjutits upp. Alla hembesök

gällande bostadsanpassning, där en stor andel av kunderna tillhör en riskgrupp, har ställts in. Efter sommaren har flera publika verksamheter börjat öppna upp fortfarande med nationella myndigheters riktlinjer och rekommendationer i beaktande.

Alla stadens stora evenemang har ställts in, ställts om eller skjutits fram. I april genomfördes Kulturnatten för första gången med ett helt digitalt utbud. Sommarens Kulturfestival och festivalen We Are Sthlm ställdes in och ersattes av ett brett aktivitetsprogram utformat efter gällande riktlinjer för begränsning av smittspridning.

Omställning för att upprätthålla stadens verksamhet
Nämnder har genom samverkan och innovativa idéer hittat lösningar på helt nya utmaningar. Till följd av pandemin har användandet av tekniska plattformar och it-tjänster för distansarbete och distansundervisning ökat kraftigt. Det har föranlett ett antal kapacitetshöjande åtgärder som främjar organisationen internt och möjligheterna att nå ut till stockholmarna. Publika verksamheter som till exempel stadens museer har erbjudit digitala alternativ. Myndighetsutövande verksamheter har kunnat upprätthålla en hög tillgänglighet genom att i väsentligt högre grad erbjuda rådgivning, stöd och möten digitalt eller per telefon. Digitala mötesformer har möjliggjort för fler grupper att delta och synliggjort behovet av tillgängliga digitala lösningar som alla, oavsett funktionsförmåga, kan använda och därmed vara delaktiga.

I gymnasieskolan bedrevs i stort sett all undervisning på distans under våren. Från och med augusti kan gymnasieskolor, utifrån sina förutsättningar, erbjuda en kombination av undervisning i skolans lokaler med undervisning på distans.

Äldreomsorgen har gjort stora omställningar och arbetar förebyggande bland annat genom webbutbildning i basala hygienrutiner, riskbedömningar och täta uppföljningar med berörda fackförbund. Nämnder, bolagsstyrelser, näringsliv och civilsamhället har genom samverkan tillverkat och säkerställt tillgången till bemanning, skyddsmaterial och sjuksängar till verksamheter i Stockholms stad.

Konsekvenser för stockholmarna

Pandemin drabbar stockholmarna både ekonomiskt och socialt. Ökningen av arbetslösheten har gått snabbare i Stockholm jämfört med övriga riket och nämnderna rapporterar om ett ökat antal kontakter med behov av ekonomiskt bistånd. Äldreomsorgen har ställts inför utmaningar som varit svåra att förutse, för brukare,

anhöriga och medarbetare. Läget i stadens vård- och omsorgsboenden har stadigt förbättrats med ett kraftigt minskat antal smittade.

Flera nämnder rapporterar om ett ökat antal orosanmälningar för barn och unga, många med allvarlig karaktär. Inom stadens arbete mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck rapporterar flera nämnder om en ökning av våldsutsatta och en ökad efterfrågan på stödinsatser.

Det är viktigt att uppmärksamma pandemins konsekvenser för grupper som kan bli särskilt eller ytterligare utsatta. Kris- och nödlägen är kända riskfaktorer för barns hälsa och välmående. Ett barns risk för utsatthet hänger ihop med vårdnadshavarnas mående och deras tillgång till nätverk och samhällets stöd.

Konsekvenser för stadens drift- och investeringsverksamhet
Pandemin påverkar stadens verksamheter direkt och indirekt. Delar av näringslivet och kultur- och föreningslivet har drabbats hårt av de restriktioner som infördes vilket även får inverkan på stadens verksamheter. Ett flertal av stadens externa hyresgäster och tomträttsinnehavare har fått uppskov med hyror, tomträttsavgifter och avgift för markupplåtelser. Vissa lokalhyresgäster har fått rabatt på hyran enligt Förordning (SFS 2020:237) om statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått rabatt på hyran. Ansvariga nämnder och bolagsstyrelser ska fortsätta att arbeta med hyresreduceringar efter individuella prövningar som stöd till aktörer i spåren av covid-19.

Ett minskat antal människor som rör sig i staden har lett till att framkomligheten förbättrats och en renare stadsmiljö. Det har dock även lett till väsentligt minskade intäkter för många av stadens verksamheter, till exempel parkeringsintäkter och intäkter från simhallar och andra idrottsverksamheter. Även arrendeintäkter från Bromma flygplats har minskat, till följd av minskad flygtrafik. I stadens pågående investeringsprojekt och entreprenader finns risk för förseningar och fördyringar till följd av material- och/eller personalbrist. Större konsekvenser prognostiseras på längre sikt, vid en ihållande lågkonjunktur.

Nämnderna rapporterar om ökade kostnader till följd av inköp av skyddsutrustning, renhållning, städning och sanering. Inom socialtjänsten rapporteras om ökade kostnader till följd av personalbortfall, längre placeringstider då insatser inte kan följas upp och nyprövas i samma omfattning som tidigare samt ökade

kostnader för personlig assistans till följd av stängning av daglig verksamhet. Statsbidrag för vissa merkostnader som kommuner och regioner haft under perioden 1 februari-30 november 2020 kan sökas hos Socialstyrelsen. Ansökningar kan göras vid två tillfällen; senast 31 augusti och 30 november. Staden ansökte om 334 mnkr per den 31 augusti.

Den ökade sjukfrånvaron, inom framförallt välfärdssektorn, har lett till ökade sjuklönekostnader. För den gångna perioden ersätts staden för dessa sjuklönekostnader genom riktade statsbidrag.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Kommunfullmäktige har i budget 2020 beslutat om följande tre inriktningsmål:

- En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
- En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Kommunfullmäktiges inriktningsmål utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna. Inriktningsmålen är verksamhetsövergripande och tydliggör vad som är viktigt att nämnder och bolagsstyrelser uppfyller. Tidsperspektivet är en mandatperiod. Uppfyllelsegraden av inriktningsmålen är en förutsättning för att god ekonomisk hushållning uppnås i staden.

Kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheter som bedrivs i staden. Tidsperspektivet är flerårigt. Målbedömningen som görs ska därför ses som en bedömning av om staden är på rätt väg och i vilken grad det aktuella årsmålet för verksamhetsområdesmålet uppnåtts under året.

För samtliga verksamhetsområdesmål finns ett antal indikatorer med årsmål. Årsmål för indikatorerna sätts utifrån läge, förutsättningar och ambitionsnivå. Bedömningen av målluppfyllelsen grundas på en sammanvägning av de indikatorer som valts, de aktiviteter som genomförts under året samt nämndernas analyser för respektive verksamhetsområdesmål.

Utifrån indikatorernas utfall har en bedömning av kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål gjorts och den samlade bedömningen är att staden kommer att uppfylla kraven för en god ekonomisk hushållning för helåret 2020.

Uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål

Den samlade bedömningen av den kommunala koncernens målluppfyllelse grundar sig på nämndernas bedömning av målet och prognos och utfall för indikatorerna samt på nämndernas rapportering av genomförda insatser och aktiviteter.

Verksamhet och därmed målluppfyllelse har påverkats av årets extraordinära situation med krishantering och följder av covid-19. Verksamheterna och stadens medarbetare har ställt om och anpassat verksamheter på ett betydande sätt för att hindra smittspridning och minska konsekvenserna av pandemin. De insatser som har genomförts och den flexibilitet och anpassningsförmåga som nämnderna och bolagsstyrelserna har uppvisat behöver poängteras upp trots att målluppfyllelsen till delar påverkats negativt.

Ett av fem verksamhetsområdesmål under inriktningsmål *En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla* bedöms uppfyllas helt och fyra mål bedöms uppfyllas delvis. Den samlade bedömningen för inriktningsmålet är att det uppfylls delvis. Även inriktningsmål *En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt* bedöms uppfyllas delvis, där två av fem underliggande verksamhetsmål prognostiseras uppnås helt och tre prognostiseras uppfyllas delvis. Inriktningsmålet *En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden* bedöms uppfyllas helt då de underliggande två verksamhetsområdesmål bedöms uppfyllas helt. Bedömningarna av inriktningsmålen är oförändrade från tertialrapport 1, 2020.

I tabellen nedan illustreras den samlade bedömningen av hur nämnder och bolagsstyrelser prognostiserar sin målluppfyllelse för helår 2020 avseende kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Mer detaljerade måltexter finns senare i ärendet.

KFs inriktningsmål/verksamhetsområdesmål	Kommun-koncernens måloppfyllelse
1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	Delvis
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svetskunskaper är kort	Delvis
1.2 Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	Delvis
1.3 I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	Delvis
1.4 I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	Helt
1.5 I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.	Delvis
2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	Delvis
2.1 Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	Delvis
2.2 Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	Delvis
2.3 Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	Helt
2.4 Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	Delvis
2.5 Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	Helt
3 En ekonomisk hållbar och innovativ storstad för framtiden	Helt
3.1 Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	Helt
3.2 Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna	Helt

Finansiella mål för staden

Staden har satt upp finansiella mål för att garantera en gynnsam ekonomisk utveckling över tid. Samtliga finansiella mål beräknas kunna uppfyllas 2020.

Stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Måttet fastställer att stadens nettokostnader i ett långsiktigt perspektiv inte får vara större än skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, det vill säga kostnaderna ska inte överstiga intäkterna. Värdet på måttet får uttryckt i procent inte överstiga 100. Kortsiktigt kan även finansnettot användas för att finansiera verksamhetens nettokostnader. De extra statsbidrag som beslutats om under innevarande år medför att måttet är på en lägre nivå än det annars hade varit. Hittills i år utgör verksamhetens nettokostnader 92 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag

och utjämnning. Inklusivt finansnettot utgör nettokostnaderna 89 procent. Målet är därmed uppfyllt på kort och lång sikt.

Soliditet

Soliditet mäter hur stor del av stadens tillgångar som är finansierade av eget kapital. Måttet räknas inklusive pensionsskulden, som enligt gällande regler delvis ligger utanför balansräkningen. Målet är att soliditeten långsiktigt inte ska understiga 34 procent. Kortsiktigt kan värdet sjunka till 30 procent. Soliditeten per 2020-08-31 uppgår till 36 procent och målet är därmed uppfyllt.

Kapitalkostnadernas andel av nettodriftkostnaderna

En ökad investeringsvolym innebär ökade driftkostnader i form av avskrivningar och ränta. För att bevaka att dessa kostnader inte tar en allt större del av stadens totala nettodriftkostnader har ett mål satts upp att dessa kostnader högst får utgöra sju procent av stadens nettokostnader. I tertialboks slutet uppgår kapitalkostnadernas andel av nettodriftkostnaderna till sex procent. Målet är därmed uppfyllt.

Budgetföljsamhet

En god budgetföljsamhet är en förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar i budgeten.

För nämnderna görs uppföljningen för driftbudgeten inklusive kapitalkostnader, resultatenheterens resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar, budgetjusteringar och resultatöverföringar. Målet för budgetföljsamheten är att den efter och före tekniska justeringar inte får överskrida 100 procent. Nämndernas prognoser pekar på att målet för budgetföljsamheten efter tekniska justeringar kommer att uppnås 2020.

Prognossäkerheten tertialrapport 2

Prognossäkerheten beskriver förmågan att bedöma avvikelser och att vidta åtgärder för att hålla given budget. Prognossäkerheten mäts som avvikelsen mellan årets prognoser och utfall, inklusive kapitalkostnader, resultatenheterens resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar. Prognossäkerheten kan mätas först i årsboks slutet.

Måluppfyllelse tertialrapport 2 2016-2020

%	2020	2019	2018	2017	2016
Nettokostnader/skatteintäkter, utjämning, generella statsbidrag	92	99	98	96	97
Soliditet inklusive pensionsskuld	36	35	37	37	37
Kapitalkostnadernas andel av nettodriftkostnaderna	6	6	6	6	6

Periodens resultat för den kommunala koncernen

Periodens resultat efter skatter och finansiellt resultat för den kommunala koncernen uppgår till 4 283 mnkr (2 644 mnkr), efter att koncerninterna mellanhavanden, inklusive utdelning har räknats bort. I den kommunala koncernens resultat ingår resultatet för staden, för koncernen Stockholms Stadshus AB och för stadens övriga bolag som inte ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB samt kommunalförbundet Storstockholms Brandförsvaret. Periodens resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 1 215 mnkr (1 452 mnkr) där den största delen hänförs till allmännyttan och kringgärdas av begränsningar avseende vad som kan delas ut. De kommunalägda bostadsbolagen svarar för 913 mnkr av periodens resultat. Periodens resultat efter finansiellt resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 1 573 mnkr (1 829 mnkr).

Kommunala koncernens interna mellanhavanden i mnkr

	Interna köp som har eliminerats	Intern försäljning som har eliminerats	Interna fordringar, exkl. koncernkontot som har eliminerats	Interna skulder, exkl. koncernkontot som har eliminerats
Kommunala koncernen	2 986,2	2 986,2	877,0	877,0

Periodens resultat för staden

Stadens resultat för perioden uppgår till 4 420 mnkr (2 621 mnkr). Realisationsvinster och vinst vid försäljning av exploateringsfastigheter uppgår till 993 mnkr (1 293 mnkr). Försäljningar har skett främst i Slakthusområdet. Försäljningarna har mindre omfattning än motsvarande period föregående år. Hela utdelningen från Stockholms Stadshus AB på 1 325 mnkr (1 500 mnkr) ingår i periodens resultat.

Periodens resultat exklusive engångsintäkter från försäljningar uppgår till 3 427 mnkr (1 328 mnkr). Överskottet visar det verksamhetsmässiga resultatet, det vill säga den del av stadens

löpande verksamhetskostnader som finansierats med löpande intäkter som skatt, avgifter och statsbidrag.

Nettokostnaderna exklusive jämförelsestörande poster uppgår till 29,5 mdkr (29,9 mdkr) och har under perioden minskat med 1,3 procent medan skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 6,3 procent upp till 32 mdkr (30 mdkr).

Engångsintäkterna från försäljningar har, i enlighet med stadens finansstrategi, använts till att finansiera stadens investeringar och därmed minskat behovet av nyupplåning med motsvarande belopp. Stadens investeringar har fullt ut kunnat finansieras med egna medel, det vill säga med resultat, avskrivningar samt försäljningar. Egenfinansieringsgraden uppgår till 125 procent (92 procent).

Mnkr	2020 T2	2019 T2
Periodens resultat	4 420	2 621
Avgår reavinster	-993	-1 293
Tillkommer gjorda avsättningar	28	144
<i>Resultat exklusive reavinster och engångskostnad</i>	<i>3 455</i>	<i>1 473</i>

Det prognostiserade resultatet för 2020 innebär att det kommer att vara möjligt att in-teckna eget kapital för satsningar på framtiden. I helårsbokslutet för 2020 kommer därför in-teckningar att göras för sociala investeringsfonden, medel för kompetensutveckling och Smart stad. Disposition av eget kapital kan dock endast ske om stadens långsiktiga finansiella mål om en hållbar ekonomi i balans kan uppfyllas.

Budgetavräkning

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag beräknas totalt på årsbasis ge ett överskott på 1 404 mnkr mot budget. Detta som en följd av de generella statsbidrag med anledning av covid-19 som kommuner och regioner har tilldelats under året. Stor osäkerhet råder beträffande prognoserna om hur skatteunderlaget utvecklas med hänsyn till den rådande ekonomiska situationen, regionalt, nationellt och globalt.

Staden kommer under året att göra ett aktieägartillskott om 500,0 mnkr till Stockholms Stadshus AB med anledning av de intäktsbortfall bolagskoncernen drabbats av som en följd av den pågående pandemin.

Stadens nämnder har en budgetavvikelse på totalt 168 mnkr där stadsdelsnämnderna har ett överskott på 146 mnkr och facknämnderna ett överskott på 22 mnkr.

De totala personalkostnaderna minskade med 0,2 procent jämfört med samma period 2019. Personalkostnaderna gällande löner och arbetsgivaravgifter har ökat medan övriga personalkostnader så som avgifter för kurser och personalens resekostnader har minskat. För perioden januari – augusti 2020 var det genomsnittliga antalet helårsarbetare 44 554. I jämförelse med genomsnittet för motsvarande period föregående år är det 621 färre helårsarbetare, vilket motsvarar en minskning med 1,4 procent gentemot förra året. Procentuellt har personalkostnaderna för verksamhetsområdet utbildning ökat medan personalkostnaderna för individ och familjeomsorg, förskoleverksamhet och skolbarnomsorg samt kultur- och fritid minskar. Kostnaderna för inhyrd personal har ökat.

Kommunala koncernens investeringar

Kommunala koncernens bruttoinvesteringar uppgår under perioden till 12 078 mnkr (12 363 mnkr). Bruttoinvesteringarna för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår under perioden till 7 668 mnkr (8 269 mnkr). Bruttoinvesteringarna består främst av nyproduktion av bostäder, infrastruktur som hamnar och va-verksamhet samt förvärv av mark och fastigheter. Med pågående nyanläggningar menas investeringar i anläggningstillgångar av väsentligt värde som är under uppförande, men ännu inte färdigställda.

Stadens investeringsutgifter till och med 31 augusti 2020 uppgår till 4 864 mnkr (4 445 mnkr), vilket är en ökning med 9,1 procent i jämförelse med samma period föregående år. Investeringsinkomster för perioden uppgår till 45 mnkr (97 mnkr). Netto uppgår investeringsutgifterna till 4 819 mnkr.

Investeringar nettoutgifter per nämnd (mnkr)

Mnkr	Budget efter tertial-rapport 2	Bokfört för perioden	Prognos på årsutfall efter SLKs korrigerig	Avvikelse budget/prognos efter budgetjusteringar
Kommunstyrelsen	-3	-1	-3	0
Serviceämnden	-1	0	0	1
Stadsdelsnämnderna	-409	-145	-400	8
Arbetsmarknadsnämnden	-4	-1	-4	0
Exploateringsnämnden	-3 364	-2 777	-3 400	-36
Fastighetsnämnden	-1 862	-1 247	-1 912	-50
Idrottsnämnden	-54	-15	-54	0
Kulturmämnden: kulturförvaltningen	-38	-8	-38	0
Kulturmämnden: stadsarkivet	-1	0	-1	0
Kyrkogårdsnämnden	-157	-38	-81	76
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-1	0	-1	0
Socialnämnden	-8	-1	-7	1
Stadsbyggnadsnämnden	-3	0	-3	0
Trafiknämnden	-1 101	-545	-1 001	100
Utbildningsnämnden	-135	-39	-135	0
Äldrenämnden	-4	-2	-4	0
Överförmyndarnämnden	0	0	0	0
TOTALT	-7 145	-4 819	-7 046	100

Balanskravsresultat

En avstämning mot balanskravet ska göras enligt kommunallagens krav på en ekonomi i balans 11 kapitlet 5§. Syftet med balanskravet är att visa att en kommun inte lever över sina tillgångar.

Realisationsvinster och vissa andra jämförelsestörande intäkter av engångskaraktär räknas bort från resultatet. Enligt lagkravet kan inkomster från försäljning av exploateringsfastigheter räknas med i balanskravsutredningen vilket gjorts nedan. Stadens resultat justerat enligt kommunallagens krav visar att staden uppfyller kravet på en ekonomi i balans då balanskravsresultatet är positivt med 4 379 mnkr (1 974 mnkr).

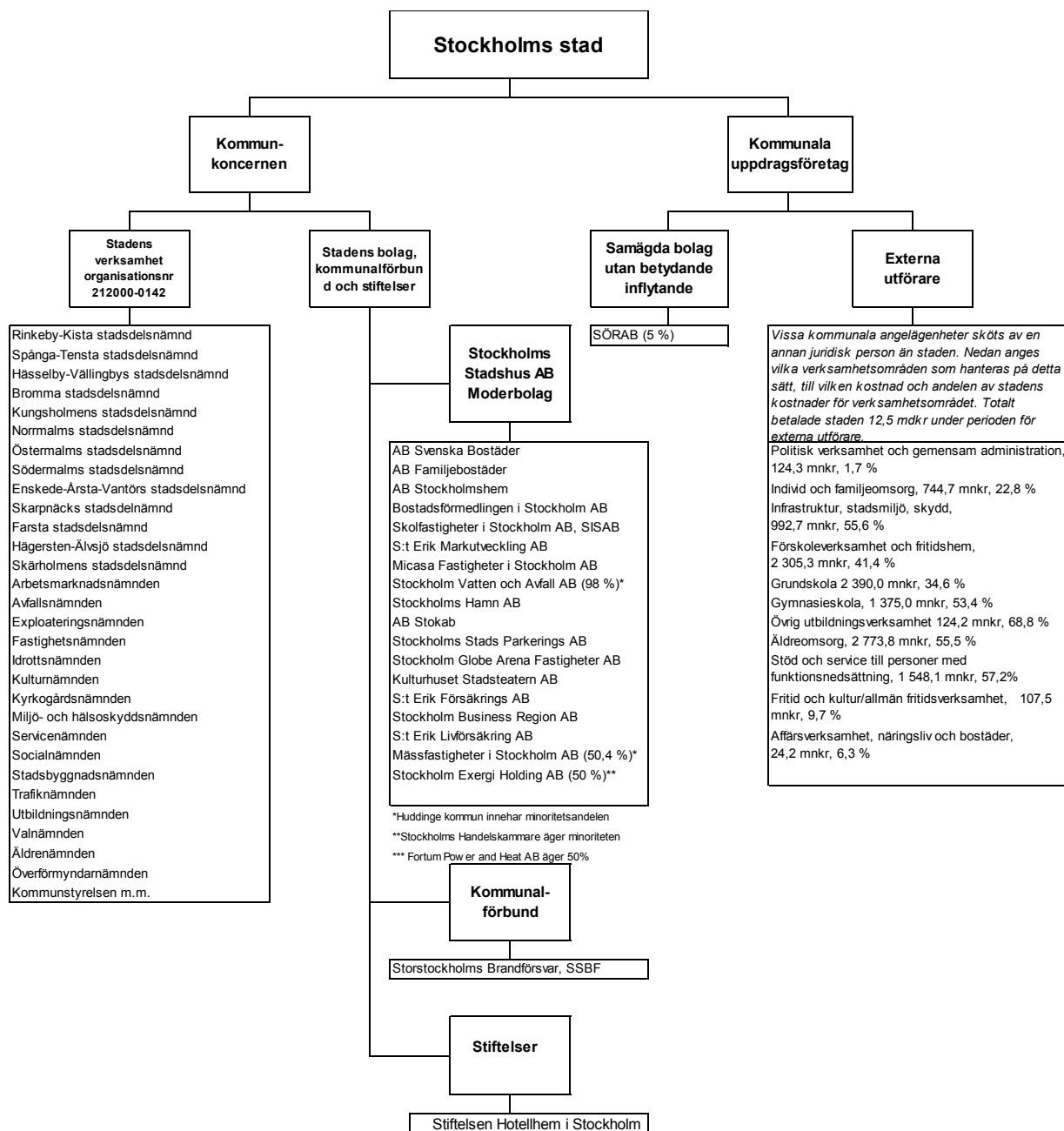
Mnkr	2020	2019
Periodens resultat	4 420	2 621
Avgår jämförelsestörande intäkter	-41	-647
Periodens balanskravsresultat	4 379	1 974

Den kommunala koncernen

I figuren på nästa sida illustreras de verksamheter som ingår i Stockholms stads samlade kommunala verksamhet per den 1 juli 2020. I redogörelsen klassificeras de juridiska personerna enligt:

- koncernföretag med bestämmande respektive betydande inflytande
- uppdragsföretag av typen andra samägda företag respektive kommunala entreprenader

Förklaring: Röstetal och dotterbolag framgår av not i balansräkningen. Staden har valt att organisera stora enhetliga uppdrag i bolagsform för att uppnå specialistkompetens och enhetlighet utifrån tydliga ägardirektiv. Valfrihet uppnås genom användande av externa utförare.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Finansiella risker och riskhantering

Finanspolicyn beslutas av kommunfullmäktige och anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom den kommunala koncernen samt identifierar de finansiella risker som den kommunala koncernen är exponerad för och hur de ska hanteras. Riskerna följs upp löpande av en riskkontrollfunktion och rapporteras till kommunstyrelsens ekonomiutskott. Den kommunala koncernen är exponerad för främst följande risker: ränterisk, finansieringsrisk, kredit- och likviditetsrisk och marknadsrisk.

Ränterisk

Skuldförvaltningen hanteras effektivt inom de ramar som finns i enlighet med fastställd finanspolicy. I analys av upplåningen används, om inte annat anges, det valutasäkrade beloppet enligt tillämpning av säkringsredovisning. Den kommunala koncernen Stockholms stad hade den 31 augusti 2020 en extern skuldportfölj om 62 981,9 mnkr (57 601,9 mnkr). Den externa skuldportföljen har sedan årsskiftet ökat med 5 380,0 mnkr. Nettoskuldportföljen, det vill säga bruttoskuld minus placeringar, var för kommunkoncernen 61 899,1 mnkr (57 585,0 mnkr), vilket är en ökning om 4 314,1 mnkr jämfört med motsvarande period förra året. Skuldökningen beror på en fortsatt hög investeringsnivå i den kommunala koncernen som delvis finansieras med lån.

Ränterisk uttrycks som genomsnittlig räntebindningstid (duration) för den externa skuldportföljen samt en definierad ränteförfallostruktur. Duration (inklusive derivat) ska varken vara kortare än 1,5 år eller längre än 4,5 år. Per den 31 augusti 2020 uppgick genomsnittlig räntebindningstid för den externa skuldportföljen till 2,1 år (2,0 år). Exklusive beaktande av ränteswappar uppgick den genomsnittliga räntebindningstiden till 1,9 år (1,7 år). Maximalt 65 procent av skuldportföljen får förfalla inom ett år och per balansdagen förföll 33,8 procent (38,5 procent) av räntorna inom ett år.

Upplåning sker till både fast och rörlig ränta på inhemsk och internationell lånemarknad. Samtliga derivatinstrument utestående på balansdagen är, i enlighet med finanspolicyn, säkringsinstrument med syfte att hantera ränte- och valutarisk i den kommunala koncernens skuldportfölj. Valuta- och räntederivat uppgår per balansdagen till ett sammanlagt nominellt belopp brutto om 11 175,4 mnkr (11 395,1 mnkr).

Finansieringsrisk

Finansieringsrisken är risken att vid kapitalförfall inte kunna återfinansiera förfallet eller endast lyckas låna till kraftigt ökade kostnader. Finansieringsrisken hanteras genom att kapitalförfallen, i möjligaste mån utifrån marknadsförutsättningar, sprids över tid. Stockholms stad arbetar aktivt med att hantera förfallostrukturen, bredda investerarbasen och samarbetar med många olika motparter, vilket medför minskad refinansieringsrisk. Den externa skuldportföljen ska enligt finanspolicyn ha en kapitalförfallostruktur där maximalt 45 procent får förfalla inom ett år. Per balansdagen förföll 10,8 procent (18,2 procent) av kapitalet inom ett år. En löptid om maximalt 10 år gäller vid upplåning.

Likviditetsrisk

För att säkerställa upplåning, när annan finansiering inte är möjlig, ska den kommunala koncernen alltid ha tillgång till en betalningsberedskap om minst 6 500 mnkr enligt finanspolicyn. Per balansdagen uppgick ramar för betalningsberedskap till totalt 10 500 mnkr och tillgänglig betalningsberedskap uppgick till 11 566,5 mnkr (9 749,8 mnkr). Staden har under pandemin till följd av covid-19 haft ett fortsatt mycket stabilt läge med god betalningsberedskap och likviditet.

Kreditrisk

Kreditrisk är risken för att en motpart inte kan uppfylla sina betalningsförpliktelser. Kreditrisken mäts som kreditvärde och exponering per motpart eller instrument enligt finanspolicyn. Den lägsta tillåtna rating vid kreditexponering är BBB+ hos kreditvärderingsinstitut Standard and Poor's och Moody's.

Marknadsrisk

Marknadsrisk definieras som risken för att förändringar av räntor, växelkurser och priser leder till en ofördelaktig förändring av värdet av tillgångar och skulder. Per balansdagen har den kommunala koncernen inga finansiella placeringar utöver särskilda beslut i kommunfullmäktige om 16,3 mnkr (16,9 mnkr). Stockholms stad använder enligt finanspolicyn derivat för att minimera risken för oförutsett högre räntekostnader, orsakade av ränte- och valutaförändringar under löptiden för ingående lån i skuldportföljen.

Valutarisk

Lån och placeringar ska enligt finanspolicyn valutasäkras till 100 procent. Den del av extern skuldportfölj som är i utländsk valuta, 16,6 procent NOK, är genom swappar omvandlad till SEK. Således finns ingen valutarisk i den externa skuldportföljen. Kontrakterade flöden i utländsk valuta över motsvarande 25 mnkr ska rapporteras enligt finanspolicyn.

Pensioner

Skulden för intjänad förmånsbestämd ålderspension inklusive särskild löneskatt på pensionskostnader redovisas som en avsättning i balansräkningen med totalt 7 816 mnkr, vilket är en ökning under perioden med 5,8 procent. Ökningen är bland annat beroende av en höjning av prisbasbeloppet med 1,7 procent och flera nyanställda kvalificerar till förmånsbestämd tjänstepension.

Stadens pensionsskuld redovisas, i enlighet med blandmodellen, dels som en avsättning i balansräkningen och dels som en ansvarsförbindelse. Beräkningen av pensionsskulden är gjord enligt ”Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (RIPS 19)”.

Intjänade pensionsförmåner inklusive särskild löneskatt på pensionskostnader fram till och med 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse. Pensionsförmånerna intjänas i enlighet med pensionsavtalet KAP-KL inklusive personal födda 1986 eller senare. Intjänad pensionsförmån är avgiftsbestämd och därmed görs ingen avsättning till pensionsskuld.

Stadens pensionsskuld är enligt fullmäktiges beslut säkrad i stadens tillgångar. Detta innebär att inga pensionsförsäkringar tecknas och inga fonderingar görs.

Händelser av väsentlig betydelse

Händelser

- Den pågående pandemin har haft stor påverkan på Stockholm, stockholmarna och stadens alla verksamheter
- Från och med den 18 mars bedrevs i stort sett all undervisning inom gymnasieskolan på distans. Utbildningsnämnden har beslutat att samtliga gymnasieskolor, utifrån sina egna förutsättningar, kan erbjuda en kombination av undervisning i skolans lokaler med undervisning på distans. Inriktningen är att de flesta eleverna ska få sin undervisning i skolans lokaler och att

elever som börjat årskurs ett ska prioriteras när det gäller närvaro.

- I mars invigdes Kulturskolans och Kulturhuset Stadsteaterns nya gemensamma scen i Husby.
- Container- och ro/ro-hamnen Stockholm Norvik öppnade i maj, vilket innebär ökade möjligheter att flytta godstransporter från lastbil till sjöfart i syfte att minska de klimatpåverkande utsläppen.
- Det nya Järvabadet invigdes i juni och har blivit ett positivt tillskott för boende i Järvastadsdelarna.
- Ett extra insatt Mayor's Advisory Board genomfördes digitalt i juni, med fokus på pandemin och hur den påverkat företagen.
- Under sommaren genomförde staden covid-19 anpassade aktiviteter under namnet *Sommar 2020*. På webbplatsen sommar2020.stockholm samlade staden tips på olika sommaraktiviteter såsom idrottsaktiviteter och kulturarrangemang för såväl barn som vuxna. 1 550 programstarter fördelat över 255 unika program har genomförts.
- I augusti öppnade Gubbängens skridsko- och bandyhall, den första träningshallen för bandy och skridsko i Stockholmsregionen.
- Forsgrénska badet i Medborgarhuset öppnade åter i augusti efter flera års renovering.
- Stockholms stad utsågs i Aktuell Hållbarhets miljörankning till tredje bästa miljökommun och vinnare i kategorin Storstad
- För sjunde året i rad placerar sig Stockholms stad på första plats bland Sveriges kommuner när det gäller miljöbilar.
- Samtliga stadsdelsnämnder har under året antagit nya lokala samverkansöverenskommelser med polisen som ger struktur och inriktning för det fortsatta arbetet för att öka trygghet och minska antalet brott i staden
- Ett nytt polishus har invigts i Rinkeby som ger ännu bättre möjligheter till nära samverkan mellan stad och polis i området

Beslut

- Krisledningsnämnden har fattat ett antal beslut under året till följd av pandemin. Exempel på beslut är besöksförbud på stadens vård- och omsorgsboenden, stängning av daglig verksamhet och inrättande av förstärkningsteam för att minska smittspridning i hemtjänsten.

- Inriktningsbeslut för projekt Finlandsgatan i stadsdelarna Akalla och Husby godkändes av kommunfullmäktige i januari. Projektet syftar till att möjliggöra en omvandling av Finlandsgatan i norra delen av Akalla och Husby till en stadsgata kantad av bebyggelse. Målsättningen är att med nya bostäder, skola och förskolor skapa en attraktiv och levande stadsmiljö. Utöver bostäder och skola avses området kompletteras med verksamheter, upprustning av parker/grönområden, förändrad trafiknätstruktur samt nya gång- och cykelvägar.
- *Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023* antogs av kommunfullmäktige i mars
- Genomförandebeslut för nyproduktion av AB Stockholms shems nya huvudkontor och i Skärholmen godkändes av kommunfullmäktige i maj.
- Stockholms byggnadsordning godkändes av stadsbyggnadsnämnden i maj.
- *Miljöprogram 2020-2023* antogs av kommunfullmäktige i maj
- *Klimathandlingsplan 2020-2023*, som bland annat redovisar tydliga beting och konkreta åtgärder för hur stora minskningar av koldioxidutsläpp som olika nämnder och bolagsstyrelser i staden ska åstadkomma fram till år 2023, antogs av kommunfullmäktige i maj.
- *Näringslivspolitik 2020-2024*, som ska bidra till att staden utvecklar organisation och arbetssätt för att bli mer näringslivsfrämjande, antogs av kommunfullmäktige i maj.
- Genomförandebeslut för exploateringsprojektet Hornsbergskvarteren godkändes av kommunfullmäktige i maj. Projektet avser bebyggelse i ett område som idag i huvudsak består Hornsbergs bussdepå. Detaljplanen innehåller cirka 750 bostäder, kontorskvarter, idrottshallar, hotell och ett parkeringshus.
- *Möjligheternas Stockholm – Vision 2024*, antogs av kommunfullmäktige i juni. Med utgångspunkt i trender och globala strukturer som har betydelse för Stockholmsregionen, och dess särskilda förutsättningar och utmaningar, reviderades stadens tidigare vision.
- Ett reviderat *Program för inköp 2020-2023*, som bland annat ska bidra till att staden även genom inköpsprocessen bidrar till ett bra företagsklimat och ett konkurrenskraftigt näringsliv samt ta tillvara potentialen i nya lösningar och idéer, antogs av kommunfullmäktige i augusti.

Förväntad utveckling

Lågkonjunktur till följd av pandemin

Den pågående covid-19 pandemin sätter djupa spår i den globala ekonomin. Sveriges BNP sjönk med 8,3 procent under andra kvartalet 2020, jämfört med första kvartalet 2020. Fallet i BNP är det största för ett enskilt kvartal enligt SCB:s tidsserie som börjar 1980. Konjunkturedgången syns även på arbetsmarknaden. Det andra kvartalet minskade sysselsättningen med 1,9 procent och arbetslösheten steg till 9,2 procent av arbetskraften (att jämföra med 7 procent andra kvartalet 2019). Enligt Konjunkturinstitutet (KI) senaste prognos väntas arbetslösheten fortsätta stiga och uppgå till 10 procent det första kvartalet 2021, varefter den vänder nedåt. För helåret 2020 beräknar KI att Sveriges BNP minskar med 4,8 procent för att sedan öka med 3,4 procent 2021. Lågkonjunkturen förblir trots detta synnerligen djup även nästa år.

Tydlig nedgång i Stockholmskonjunkturen

Vid en jämförelse mellan landets olika regioner har Stockholmsregionen drabbats särskilt hårt av pandemin. Under det första kvartalet sjönk Handelskammarens Stockholmsbarometer som mäter både hushållens och näringslivets syn på ekonomin med 34 enheter, till ett indexvärde på 60,4. Det är den i särklass största nedgången och den lägsta nivån som någonsin uppmäts för Stockholmsbarometern. Under andra kvartalet steg indikatorn åter till 81, vilket fortfarande är långt under genomsnittet på 100 och betyder att konjunkturläget är mycket svagt. Pandemins ekonomiska följdverkningar har varit särskilt tydliga i urbana globala miljöer och Stockholms besöksnäring har drabbats hårt.

Låg folkökning till följd av pandemin

Stockholms stad hade den 30 juni 2020 en folkmängd av 975 248. Under det första halvåret 2020 ökade stadens befolkning endast med 1 175 personer, vilket kan jämföras med en ökning på 6 301 personer första halvåret 2019. Den låga folkökningen beror både på en stor minskning av inflyttningen och en ökning av dödsfallen under pandemin. Stockholms stads flyttnetto var -1 703 personer under första halvåret, vilket innebär att fler flyttade från än till staden. Det negativa flyttnettot förklaras främst av att fler flyttar till andra kommuner i länet än vice versa, flyttnettot inom länet var -3 352 personer. Även invandringen har minskat kraftigt.

Arbetslösheten stiger

Sedan mars månad 2020 har arbetslösheten i Stockholms stad liksom i hela Sverige stigit kraftigt med anledning av pandemin. I

slutet av augusti var antalet inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen 49 775 personer i Stockholms stad (varav 36 243 var öppet arbetslösa). Det är en ökning med 18 872 personer jämfört med samma månad förra året. Det betyder att arbetslösheten i Stockholms stad har stigit från 6 procent till 9,2 procent på ett år. Antalet inskrivna arbetslösa ungdomar (18-24 år) var drygt 5 233 i augusti, vilket är en ökning med ungefär 2 586 personer jämfört med samma månad föregående år. Därmed har ungdomsarbetslösheten ökat från 6 procent till 11,8 procent på ett år.

Det är ett fortsatt svårt läge på arbetsmarknaden, samtidigt ökar nu antalet som lämnar Arbetsförmedlingen för jobb och studier. Enligt Arbetsförmedlingen är det i huvudsak personer som har blivit arbetslösa under pandemin med en bra anknytning till arbetsmarknaden och med gymnasieutbildning som nu får jobb. Tudelningen på arbetsmarknaden riskerar därmed att förvärras. Personer med kort utbildning och liten arbetslivserfarenhet har mycket svårt att hitta arbete samtidigt som det råder brist på arbetskraft inom vissa sektorer.

Väsentliga personalförhållanden

Sjukfrånvaro

Staden använder två metoder för att mäta sjukfrånvaro. Dels mäts sjukfrånvaron enligt det lagstadgade kravet, dels enligt en stadsintern definition i indikatorn *Sjukfrånvaro*. Mätmetoderna har olika kvaliteter. Sjukfrånvaron enligt de lagstadgade kraven ger en god ögonblicksbild av nivån på sjukfrånvaron och är jämförbar med andra kommuner och landsting. Sjukfrånvaron enligt stadens egen mätmetod ger en bättre bild av utvecklingstrenden och är därför ett bättre underlag för uppföljning och analys.

När inte annat anges är uppgifterna för sjukfrånvaron i stadens redovisningar framtagna enligt stadens egen mätmetod. Den lagstadgade redovisningen av sjukfrånvaron utgår från en delvis annan beräkningsgrund än stadens interna mätmetod. Stadens metod ställer sjukfrånvaron i relation till avtalad arbetstid. Den lagstadgade redovisningen ställer sjukfrånvaron i relation till ordinarie arbetstid, vilket innebär att frånvaro utan lön till exempel vid föräldraledighet eller tjänstledighet inte ingår. Att frånvaro utan lön exkluderas gör att ordinarie arbetstid blir lägre än den arbetstid som räknas med i stadens interna mätmetod. Följden blir att sjukfrånvaro enligt den lagstadgade redovisningen blir högre än stadens sjukfrånvaroindikator.

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid, enligt den lagstadgade redovisningen

	<i>Jan – aug 2020</i>	<i>Jan – aug 2019</i>
Kvinnor	9,5	7,2
Män	6,3	4,5
Yngre än 30 år	7,2	5,6
30–49 år	8,2	6,1
Äldre än 49 år	9,5	7,1
Totalt	8,6	6,5

Rådande riktlinjer gällande covid-19, att stanna hemma vid minsta förkylningssymptom samt två symptomfria dagar, har påverkat sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron i relation till ordinarie arbetstid uppmättes för perioden januari till augusti 2020 totalt till 8,6 procent, vilket är 2,1 procentenheter högre jämfört med samma period året innan.

Sjukfrånvaron har ökat för samtliga redovisade grupper. Jämfört med samma period år 2019 var ökningen störst för gruppen äldre än 49 år vars sjukfrånvaro ökade med 2,4 procentenheter. För kvinnor respektive män ökade sjukfrånvaron med 2,3 respektive 1,8 procentenheter. För den yngre gruppen ökade sjukfrånvaron med 1,6 procentenheter och för gruppen 30 - 49 år ökade sjukfrånvaron med 2,1 procentenheter.

Långtidssjukfrånvaron, det vill säga den andel av total sjukfrånvaro som varat 60 dagar eller mer uppmättes från januari till augusti 2020 till 39,9 procent. Jämfört med samma period föregående år är det en minskning med 9,6 procentenhet.

Sjukfrånvaro, enligt stadens egen mätmetod, tertial 2 år 2020

	<i>Utfall</i>	<i>Prognoshelår¹:</i>
	<i>tertia 2 2020</i>	
Totalt,	7,4 %	7,1 - 7,6 %
hela staden	(aug 19 – jul 20)	

¹ Prognosen baseras på ett genomsnitt av utfallet för januari – juli 2020 samt en skattning av sjukfrånvaron för augusti – december 2020. Eftersom det finns en stor osäkerhet kring utvecklingen av sjukfrånvaron anger prognosen ett intervall baserat på olika scenario kring utvecklingen.

Medarbetarna i siffror

I slutet av augusti 2020 var totalt 44 692 anställda i Stockholms stad. Av dessa var 41 572 månadsavlönade anställda i stadens förvaltningar och 3 120² var anställda i stadens bolag.

Antal anställda (månadsavlönade) fördelade på verksamhetsområden

Verksamhetsområde	2020-08-31			2019-08-31	
	Kvinnor	Män	Totalt	Totalt	Förändring mellan åren
Politisk verksamhet och gemensamadministration	1 411	597	2 008	1 919	89
Individ- och familjeomsorg	3 118	870	3 988	4 016	-28
Infrastruktur, stadsmiljö, skydd	753	573	1 326	1 317	9
Förskoleverksamhet, fritidshemmm.	9 620	1 755	11 375	11 703	-328
Utbildning	9 118	3 775	12 893	12 977	-84
Äldreomsorg	4 481	1 055	5 536	5 291	245
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	1 658	583	2 241	2 186	55
Fritid och kultur/allmän fritidsverksamhet	1 004	770	1 774	1 733	41
Affärsverksamhet, näringsliv och bostäder	196	160	356	364	-8
Övrig verksamhet, särskilda insatser	45	30	75	74	1
Totalt	31 404	168	41 572	41 580	-8
Årsarbetare	30 544	9 872	40 416	40 327	89

Fotnot: Utöver den månadsavlönade personalen har timavlönad personal under januari-juli arbetat motsvarande 1 755 årsarbeten. Den timavlönade personalens arbete har minskat med 13,8 procent jämfört med samma period 2019.

Antalet månadsavlönade som slutat i staden under perioden januari till augusti 2020 var 5 792 vilket är en minskning med drygt 800 månadsavlönade jämfört med samma period föregående år.

Minskningen kan framförallt förklaras av att anställda som slutat på egen begäran minskat med 560 månadsavlönade. Den vanligaste avgångsorsaken bland de som slutat arbeta inom staden under perioden januari till augusti 2020 är att tidsbegränsat arbete upphört vilket utgör 54 procent. Andelen som slutat på egen begäran under perioden var 34 procent av de totala avgångsorsakerna.

Pensionsavgångarna motsvarar 11 procent och övriga avgångar utgör 1 procent. Jämfört med samma period förra året har det skett en minskning av övriga avgångar. Minskningen kan förklaras av att det under perioden januari till augusti år 2020 inte varit några

² Antalet anställda i Koncernen Stockholms Stadshus AB per 2020-08-31.

verksamhetsövergångar. Under samma period föregående år hade 218 månadsavlönade övergått till enskild regi.

Antal månadsavlönade som slutat i staden per avgångsorsak, jan-aug 2020 och jan-aug 2019

<i>Avgångsorsak</i>	<i>Jan-aug 2020</i>	<i>Jan-aug 2019</i>
Tidsbegränsad anställning upphör	3 150 (54%)	3 117 (47 %)
Slutat på egen begäran	1 963 (34%)	2 523 (38 %)
Pension (ålderspension, avtalspension samt sjukersättning tills vidare)	619 (11%)	685 (10 %)
Övriga*	60 (1%)	284 (4 %)
Totalt	5 792 (100%)	6 609 (100 %)

Förklaring: *Övriga inkluderar: Verksamhetsövergång – ej avknoppning, Avliden, Enligt arbetsgivarens beslut, Uppsägning efter avslutad rehab process samt Arbetsbrist.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Uppsiktsplikt innebär enligt kommunallagen att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Som ett led i uppsiktsplikten har kommunstyrelsen granskat nämndernas verksamhetsplaner inklusive väsentlighets- och riskanalyser för 2020. I de fall nämnderna hade angivit för låga årsmål för indikatorer uppmanades de att återkomma med reviderade värden i syfte att säkra uppfyllelsen av kommunfullmäktiges årsmål. Kommunstyrelsen har även granskat och lämnat återkoppling till nämnderna i samband med avstämningsärendet och tertialrapport 1.

Stadens lednings- och styrsystem

Stadens styrmodell, integrerad ledning och styrning av verksamhet och ekonomi, benämns ILS. I budgeten för varje år fastställer kommunfullmäktige inriktningsmål, mål för verksamhetsområdena, indikatorer och aktiviteter. Indikatorerna mäter måluppfyllelsen och aktiviteterna ska bidra till att målen nås. Nämnderna och bolagsstyrelserna konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena genom nämnd-/bolagsmål inom ram för beslutad budget.

Intern kontroll

Stadens samtliga fack- och stadsdelsnämnder har redovisat sitt arbete med intern kontroll under årets första och andra tertiäl. Av redovisningen framgår att arbetet med intern kontroll har fortlöpt under året, däremot har omfattningen av internkontrollarbetet varierat. Fack- och stadsdelsnämnderna har haft fullt fokus på arbetet med att hantera konsekvenserna. Detta innebär att en del av de planerade kontrollaktiviteterna kommer att genomföras under årets sista tertiäl. Exempel på sådana kontrollaktiviteter är besök på plats som förutsätter fysiska möten.

Stadsdelsnämnderna beskriver att flera kontrollaktiviteter har genomförts och följts upp utan avvikelser. I samtliga fall där avvikelser har identifierats har åtgärder vidtagits eller kommer att vidtas innan årsskiftet. Flera planerade kontrollaktiviteter har senarelagts som en följd av pandemin. Detta har resulterat i relativt få avvikelser i andra och första tertialen då kontrollaktiviteter ännu inte har genomförts som planerat. Stadsdelsnämnderna bedömer dock att planerade kontrollaktiviteter ska genomföras under kvarvarande del av året.

Facknämnderna beskriver att flera kontrollaktiviteter har genomförts och följts upp utan avvikelse. De avvikelser som har identifierats är i huvudsak administrativa processer som exempelvis ekonomi, inköp, hantering av allmänna handlingar samt informationssäkerhet. Facknämnderna bedömer att ingen av de identifierade avvikelserna är av väsentlig karaktär. I samtliga fall där avvikelser har identifierats har åtgärder vidtagits eller kommer att åtgärdas innan årsskiftet.

Stockholms Stadshus AB har i samverkan med stadens bolagsstyrelser vidareutvecklat arbete med intern kontroll. Bolagsstyrelserna har bland annat dokumenterat sina processer i stadens ILS-webb vilket förtydligar bolagsstyrelsernas systematiska internkontrollarbete. Bolagsstyrelserna har även haft gemensamma kompetenshöjande insatser för att främja ett likartat arbetssätt som möjliggör en förstärkt planering och uppföljning av internkontrollarbetet. I och med implementering av nya arbetssätt under årets första och andra tertiäl kommer bolagsstyrelsernas uppföljning av intern kontroll för året att redovisas först i samband med bolagsstyrelsernas verksamhetsberättelse.

Stadsledningskontoret bedömer att det interna kontrollarbetet har fortlöpt under första och andra tertialen, och kommer att fortlöpa

under kvarvarande del av året. Inga väsentliga avvikelser har identifierats under perioden, och i de fall avvikelser har identifierats har åtgärder vidtagits eller kommer att vidtas innan årets slut. Stadens arbete med intern kontroll har påverkats av pandemin på det sätt att flertalet planerade kontrollaktiviteter har blivit senarelagda och kommer att genomföras under kvarvarande del av året.

Översikt över verksamhetens utveckling

Allmänt	2015	2016	2017	2018	2019	202008
Folkmängd*	923 516	935 619	949 761	962 154	974 073	975 248
Arbetslöshetstal, procent av arbetskraften 15-74 år*	6,9	6,1	6,1	5,4	6,1	8,5
Total kommunal skattesats:						
Stockholm, kr	29,86	30,06	29,98	29,98	29,82	29,82
Varav staden:	17,68	17,90	17,90	17,90	17,74	17,74
församlingarna	-	-	-	-	-	-
Regionen	12,10	12,08	12,08	12,08	12,08	12,08
Begravningsavgift	0,075	0,075	0,075	0,075	0,065	0,065
Konsumentprisindex, årsmedeltal för riket (1980=100)	313,35	316,43	322,11	328,40	334,26	337,07
Inflation (årsgenomsnitt), procent	0,0	1,0	1,8	2,0	1,7	0,8
Stadens verksamhet	2015	2016	2017	2018	2019	202008
Årets förändring av eget kapital, mnkr	1 924	4 643	2 361	3 176	2 728	4 420
Årets resultat enligt balanskravet, mnkr	1 560	4 225	828	2 613	1 006	4 379
Verksamhetens kostnader, mnkr	48 350	51 887	52 947	54 877	56 553	36 643
Verksamhetens intäkter inkl skatt och generella statsbidrag, mnkr	49 229	53 188	54 821	56 266	57 458	40 158
Tillgångar, mnkr	133 427	138 735	147 274	159 061	170 714	179 439
Skulder, mnkr	70 671	71 336	77 514	86 125	95 050	80 170
varav avsättningar	12 565	14 265	17 646	18 265	18 768	19 185
Eget kapital, mnkr	62 756	67 399	69 760	72 937	75 664	80 084
Investeringar (brutto), mnkr	4 923	5 759	5 908	7 349	7 433	4 819
Antal anställda, ca	38 325	39 868	40 691	42 231	42 079	41 821
motsv. heltidsanställningar, ca	36 765	38 267	39 302	40 594	40 503	40 416
Löner och lönebikostnader, mnkr	17 864	19 501	20 593	21 780	22 581	15 001
Majoritetsägda aktiebolags verksamhet	2015	2016	2017	2018	2019	202008
Antal här inräknade bolag/koncerner	18	18	18	18	18	18
Balansomslutning, mnkr	122 325	137 934	143 424	151 125	158 807	161 217
Omsättning, mnkr	15 214	15 980	16 320	17 224	17 773	11 718
Resultat efter skatt, mnkr	1 086	1 347	1 913	1 597	2 577	1 760
Eget kapital, mnkr	60 704	57 974	63 681	63 510	64 167	64 329
Investeringar (brutto), mnkr	10 936	10 374	10 923	12 690	12 982	7 683
Antal anställda, omräknade till heltidsanställningar	2 817	2 895	3 103	3 236	3 306	3 385
Löner, mnkr	1 374	1 437	1 511	1 610	1 687	1 174

Utfall är tom 202008 om inte annat anges

* Siffrorna presenteras per 202006

Delårsbokslut

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt.

Resultaträkning

mnkr	Not	Staden			Den kommunala koncernen	
		2020-08-31	2019-08-31	2020 Budget	2020-08-31	2019-08-31
Verksamhetens intäkter	1	8 206,2	8 236,6	8 488,5	16 711,8	16 782,0
Jämförelsestörande intäkter	2	1 078,0	1 343,9	0,0	1 453,1	1 594,4
Verksamhetens kostnader	3	-36 642,9	-37 105,2	-55 076,7	-41 298,9	-41 948,7
Jämförelsestörande kostnader	4	-425,5	-386,6	0,0	-489,1	-397,3
Avskrivningar	5	-1 098,5	-1 040,0	-1 556,4	-3 911,7	-3 619,8
Verksamhetens nettokostnader		-28 882,6	-28 951,3	-48 144,6	-27 534,8	-27 589,5
Skatteintäkter	6	33 574,7	32 769,5	51 030,9	33 574,7	32 769,5
Generella statsbidrag och utjämning	7	-1 623,3	-2 704,5	-4 237,9	-1 623,3	-2 704,5
Resultat från andelar i intresseföretag	8				298,4	309,0
Verksamhetens resultat		3 068,7	1 113,7	-1 351,6	4 715,0	2 784,5
Finansiella intäkter	9	1 828,2	1 967,7	2 010,1	132,7	295,5
Finansiella kostnader	10	-477,0	-460,3	-658,4	-565,0	-435,9
Resultat efter finansiella poster		4 419,9	2 621,1	0,1	4 282,7	2 644,1
Extraordinära poster		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens resultat		4 419,9	2 621,1	0,1	4 282,7	2 644,1
Periodens resultat efter balanskravsjusteringar						
Avgår jämförelsestörande intäkt	11	-41,1	-647,3	0,0	-	-
Periodens resultat efter balanskravsjusteringar		4 378,9	1 973,8	0,1	-	-
Reservering resultatutjämnings reserv		0,0	0,0	0,0	-	-
Periodens balanskravsresultat		4 378,9	1 973,8	0,1	-	-

Balansräkning

mnkr	Not	Staden		Den kommunala koncernen	
		2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	12	-	-	67,6	85,0
Summa immateriella anläggningstillgångar		-	-	67,6	85,0
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	13	57 006,5	56 001,7	150 129,9	149 198,9
Maskiner och inventarier	14	905,3	939,4	10 815,1	10 746,5
Pågående ny-, till- och ombyggnader	15	28 897,1	26 373,0	55 587,4	48 716,5
Summa materiella anläggningstillgångar		86 808,9	83 314,1	216 532,4	208 662,0
Finansiella anläggningstillgångar					
Aktier och andelar	16	4 388,8	4 388,8	3 536,5	3 607,5
Kapitalandel intresseföretag	17	-	-	5 786,9	5 913,5
Långfristiga fordringar	18	15,5	16,1	80,5	82,3
Summa finansiella anläggningstillgångar		4 404,3	4 404,9	9 403,9	9 603,3
Summa anläggningstillgångar		91 213,2	87 719,0	226 003,9	218 350,2
Omsättningstillgångar					
Exploateringsfastigheter	19	1 510,4	1 328,1	1 510,4	1 328,1
Varulager och pågående arbete	20	3,8	3,4	43,5	41,1
Kortfristiga fordringar	21	85 623,7	81 643,7	4 479,2	4 762,4
Kortfristiga placeringar	22	11,9	12,6	11,1	135,2
Kassa och bank	23	1 075,9	7,7	1 283,4	167,1
Summa omsättningstillgångar		88 225,8	82 995,3	7 327,6	6 433,7
SUMMA TILLGÅNGAR		179 438,9	170 714,3	233 331,6	224 783,9
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital					
Periodens resultat enl. resultaträkning	24,25	4 419,9	2 727,6	4 282,7	3 155,6
Resultatutjämningsreserv		0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt eget kapital		75 664,2	72 936,6	127 137,0	123 985,3
Summa eget kapital		80 084,1	75 664,2	131 419,7	127 140,9

Avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelser	26	7 816,1	7 392,0	10 155,2	9 700,8
Uppskjuten skatteskuld				1 619,4	1 635,8
Övriga avsättningar	27	11 368,7	11 376,5	11 447,3	11 541,3
Summa avsättningar		19 184,8	18 768,4	23 221,9	22 877,8
Långfristiga skulder					
Obligationslån	28	44 078,1	31 608,0	44 078,2	31 608,0
Reverslån	29	12 405,5	15 756,5	12 405,5	15 756,5
Statliga lån		-	-	-	-
Övriga långfristiga skulder	30	808,3	772,8	1 398,2	1 230,5
Summa långfristiga skulder		57 291,9	48 137,4	57 881,9	48 595,1
Kortfristiga skulder					
Kortfristiga skulder	31	16 093,1	17 658,2	14 007,5	15 648,6
Kortfristiga lån	32	6 785,0	10 486,1	6 800,7	10 521,5
Summa kortfristiga skulder	33	22 878,1	28 144,3	20 808,2	26 170,2
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		179 438,9	170 714,3	233 331,6	224 783,9

Ställda panter		-	-	-	-
Ansvars- och borgensförbindelser	34	488,8	484,9	488,8	507,2
Pensionsskuld ansvarsförb inkl löneskatt	35	16 216,9	16 366,1	16 216,9	16 366,1
Derivatinstrument; marknadsvärde	36	-856,5	5,5	-856,5	5,5
Finansiella leasingavtal erläggs	37	26,4	22,5	106,0	113,8
Leasingavtal operationell leasing erläggs	37	16 362,4	12 001,4	4 104,6	4 237,6
Leasingavtal operationell leasing erhålls	37	-	-	21 300,8	29 960,0
Efterutdelning 2012 §5:1 allbolagsl kvarstår	38	43,1	62,2		
Efterutdelning 2013 §5:1 allbolagsl kvarstår	38	936,8	1 062,1		
Efterutdelning 2014 §5:1 allbolagsl kvarstår	38	265,7	265,7		
Kommunens andel i kommunala koncernföretag	39	-	-		

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys					
mnkr	Not	Staden		Den kommunala koncernen	
		2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Periodens resultat		4 419,9	2 727,6	4 282,5	3 155,6
Återläggning reavinst/realförluster	40	-993,4	-2 453,1	-1 374,3	-2 738,8
Justering för ej likviditetspåverkande poster	41	1 525,0	2 525,2	4 220,2	6 522,1
Minskning av avsättningar pga utbetalningar	42	-7,4	-50,0	-7,4	-50,0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		4 944,2	2 749,8	7 120,9	6 888,9
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	43	-3 979,4	-6 338,2	224,8	104,8
Ökning/minskning förråd och varulager		-0,4	1,4	-2,4	0,5
Ökning/minskning kortfristiga skulder	44	-4 516,9	627,6	-4 296,9	1 792,6
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-3 552,6	-2 959,4	3 046,4	8 786,8
UTBETALNING AV BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR*					
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		-22,2	-399,8	-22,2	-399,8
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar	45	-	-	-5,7	-4,6
Försäljning av dotterföretag		-	-	0,0	221,9
Investering i materiella anläggningstillgångar	46	-4 858,9	-7 310,6	-12 098,0	-19 910,3
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	47	1 085,0	2 942,0	1 696,9	3 845,7
Investering i finansiella anläggningstillgångar	48	0,0	-123,8	-38,4	-300,4
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	49	0,0	0,7	0,0	7,0
Övrig förändring anläggningstillgångar		-	-	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-3 773,9	-4 491,8	-10 445,3	-16 140,7
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		14 944,0	16 628,6	14 944,0	16 628,6
Amortering av långfristiga skulder		-8 719,6	-5 626,6	-8 719,6	-5 626,6
Ökning/minskning av långfristiga skulder	50	2 941,1	-3 943,6	3 062,4	-3 890,5
Ökning/minskning av långfristiga fordringar		0,6	0,8	0,0	0,8
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		9 166,1	7 059,2	9 286,8	7 112,3
Periodens kassaflöde	51	1 817,5	-791,7	1 865,7	-641,4
Likvida medel vid årets början		-741,7	50,0	-582,3	59,1
Likvida medel vid periodens slut	52	1 075,9	-741,7	1 283,5	-582,3
Räntebärande nettotillgång/skuld		12 404,1	12 356,8	-54 345,3	-44 987,6
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets början		12 356,8	14 878,2	-44 987,6	-38 426,2
Räntebärande nettotillgång/skuld vid periodens slut		12 404,1	12 356,8	-54 345,3	-44 987,6

*Se not 42, bidrag till statlig infrastruktur bryts ut från minskning av avsättning och redovisas separat.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna. Inriktningsmålen är verksamhetsövergripande och tydliggör vad som är viktigt att nämnder och bolagsstyrelser uppfyller. Tidsperspektivet är en mandatperiod. Uppfyllelsegraden av inriktningsmålen är en förutsättning för att god ekonomisk hushållning uppnås i staden.

Kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheter som bedrivs i staden. Tidsperspektivet är flerårigt. Målbedömningen som görs ska därför snarare ses som en bedömning av om staden är på rätt väg och i vilken grad det aktuella målet uppnåtts under året än om det långsiktiga verksamhetsområdesmålet faktiskt har uppnåtts.

För samtliga av alla verksamhetsområdesmål finns ett antal indikatorer och för varje indikator har satts ett årsmål. Bedömningen av måluppfyllelsen grundas på en sammanvägning av de indikatorer som valts samt nämndernas analyser för respektive verksamhetsområdesmål. Årsmål för indikatorerna sätts utifrån läge, förutsättningar och ambitionsnivå och utifrån vilken nivå som ska uppnås för respektive år.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Alla stockholmare ska ges förutsättningar att försörja sig själva, kunna förverkliga sina drömmar och inkluderas i samhället.

Offentliga miljöer ska utformas med trygghet i fokus.

Skolutvecklingen i Stockholm ska vila på vetenskaplig grund och även förskolorna ska hålla en hög pedagogisk kvalitet. Personer i behov av stöd ska lita på att samhället fångar upp och stödjer när det behövs och alla ska garanteras en rättssäker behandling.

Stockholms äldre ska ges likvärdig service, vård och omsorg, oavsett var i staden de bor.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för inriktningsmålet kommer uppnås delvis för 2020. Bedömningen baseras på att årsmålet för fyra av de fem underliggande verksamhetsområdesmålen prognostiseras uppnås delvis och ett prognostiseras uppnås helt. För bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB görs bedömningen att årsmålet för inriktningsmålet kommer att uppfyllas helt under året. Måluppfyllelsen förutsätter god budgethållning och att nämnderna genomför nödvändiga strukturella förändringar.

I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Försörjning genom eget arbete är avgörande för att människor ska få möjlighet att leva självständiga liv och förverkliga sina livsdrömmar. Fler arbetstillfällen skapar även ökade skatteintäkter till vår gemensamma välfärd. Att fler arbetar är främst en vinst för den enskilde. Med ett jobb kommer en inkomst och en gemenskap som skapar självständighet, frihet och trygghet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2020. Bedömningen grundas på att 18 av 29 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för fyra av kommunfullmäktiges fem indikatorer bedöms uppnås helt och en bedöms uppnås delvis. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt.

Det rådande läget med covid-19 och dess samhälleliga och ekonomiska effekter gör att det är svårt att bedöma utvecklingen inom arbetsmarknadsområdet under hösten. Förändringarna kan ske väldigt snabbt och den bedömning som lämnas i tertiärrapport 2 grundar sig på förutsättningar som kan ändras från vecka till vecka. Det krävs inga större förändringar för att till exempel de indikatorer som avser ekonomiskt bistånd ska öka och på så sätt gå från att uppnås helt till att endast uppnås delvis.

Stadsledningskontoret bedömer att kommunfullmäktiges mål för indikatorn *Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi* inte kommer att nås. Den pågående covid-19 pandemin påverkar möjligheten för stadsdelsnämnderna att ordna feriejobbsplatser i ett flertal olika verksamheter så som inom äldreomsorgen och förskoleverksamheterna. Staden har vidtagit en rad åtgärder för att säkerställa att så många ungdomar som möjligt ska få ett feriejobb. Trots dessa ansträngningar prognostiseras målet om 9 000 platser inte uppnås. Vid avstämning av nämndernas rapporterade utfall och prognoser bedömer stadsledningskontoret att det totala antalet feriejobbsplatser som kommer att nås under året blir cirka 7 600 stycken. Stadens nämnder behöver därför fortsatt arbeta för att ordna fram ytterligare platser under hösten.

I staden hade närmare 8 800 hushåll ekonomiskt bistånd i juni 2020, vilket är en ökning med 2,7 procent jämfört med i maj och med 0,5 procent jämfört med juni 2019. Även preliminära uppgifter för juli

2020 indikerar en ökning av antal biståndshushåll, med 2,1 procent. Antalet vuxna biståndstagare och andel av dessa med ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet fortsätter också öka. I juni var 47 procent av de vuxna biståndstagarna arbetslösa. Det motsvarar 4 540 personer vilket är cirka 200 fler än i maj. Mot bakgrund av arbetsmarknadsläget och den lågkonjunktur som orsakats av covid-19, bedöms denna grupp att fortsätta växa även framöver och leda till ökat antal inskrivna inom Jobbtorg Stockholms verksamheter. Staden behöver följa utveckling för de grupper som drabbas särskilt och fortsätta arbetet med att minska effekterna av den pågående pandemin

Under januari – juli 2020 har 5 674 unika individer varit inskrivna på Jobbtorg Stockholm. Det är 385 fler inskrivna på Jobbtorg Stockholm än under motsvarande period föregående år, vilket främst beror på ökning inom gruppen med försörjningsstöd. Utöver dessa har jobbtorgen kommit i kontakt med och erbjudit stöd till cirka 3 400 individer inom ramen för de uppsökande uppdragen.

Inom vuxenutbildningen uppgick det totala antalet kursdeltagare under perioden till 52 670, vilket är en ökning med nästan 3 000 kursdeltagare jämfört med samma period 2019. Antalet unika individer var 40 907, vilket innebär att många elever deltar i flera olika kurser. Antalet sökande till kombinationsutbildningar och sammanhållna kurspaket har ökat och de kurser där elevantalet har ökat mest i jämförelse med samma period förra året är kurser i yrkessvenska, svenska som andra språk samt yrkeskurser som ingår i kurspaket.

Andelen godkända betyg inom samtliga utbildningsnivåer har ökat på en majoritet av skolorna jämfört med samma period 2019. Särskilt inom högskoleförberedande kurser på gymnasial nivå fortsätter andelen elever som fullföljer kursen med godkänt betyg att stiga, och den sedan år 2019 ökande andelen godkända betyg i matematik fortsätter.

Integrationspakten har sedan lanseringen utvecklats till ett medlemsnätverk som idag samlar 225 medlemmar från privat näringsliv, civilsamhälle och offentlig sektor.

Givet de nya förutsättningarna pågår nu ett aktivt arbete med att omdefiniera syftet med Integrationspakten för att identifiera på vilket sätt medlemsnätverket kan fylla en funktion både gentemot medlemmar men även som en resurs för interna behov inom staden.

Målsättningen om 300 nya medlemmar kvarstår, men strategin och önskelistan över prioriterade medlemmar kommer att justeras. Planerade aktiviteter kommer att genomföras, men anpassas till den rådande situationen genom digitala lösningar.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s års mål	Utfall T1			Utfall T2			Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M	T	K	M		
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,7 %				2,5 %			Helt	
Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,5 %				1,5 %	1,4 %	1,6 %	Helt	
Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,0 %				0,9 %	0,9 %	0,9 %	Helt	

Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Stockholm ska vara en säker och trygg stad för alla där människors frihet inte begränsas. Stadens arbete för att motverka kriminalitet ska ske i nära samverkan mellan såväl stadens verksamheter som med polis, Region Stockholm och andra nyckelaktörer. Stockholms stad ska arbeta strukturerat och målmedvetet mot våldsbejakande extremism och ta lärdom av andra länders arbete och erfarenheter.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2020. Bedömningen grundas på att 23 av 29 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för en av kommunfullmäktiges fyra indikatorer bedöms uppnås helt medan övriga inte kommer mätas under 2020. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt. Skillnaden i stadsledningskontorets bedömning mot tertialrapport 1 är att ytterligare en nämnd nu bedömer att målet inte kommer att nås.

I och med att medborgarundersökningen inte genomförs i år kommer utfall att saknas för flertalet indikatorer.

Medborgarundersökningen har ställts in med anledning av pandemin då flera av undersökningens frågeområden begränsats av restriktioner i samhället samtidigt som jämförelser över tid skulle försämrats vid ett genomförande en annan tid på året.

Stadens trygghetsmätning genomförs vart tredje år och utgör en viktig grund för stadens fortsatta trygghetsarbete. Årets mätning visar på ett försiktigt positivt resultat i förhållande till den gradvisa ökningen av otrygghet och oro kopplat till brott som noterats i staden från 2011. För 2020 har ökningarna generellt stannat av och vissa avseenden börjat minska. Tydligast förbättring av resultat har skett i områden som har haft en hög andel otrygga. Skillnader mellan olika grupper i staden visar att både kvinnor och utlandsfödda utmärker sig med högre oro och otrygghet. Nedskräpning är det ordningsproblem i bostadsområdet som flest lyfter fram som problematiskt och utvecklingen har stått still de senaste mätningarna. I positiv bemärkelse utmärker sig Skarpnäck där en konsekvent minskning av problem med nedskräpning gör att stadsdelsnämnden ligger på lägst nivå i staden gällande den problematiken.

Samtidigt som trygghetsmätningen pekar på att mycket av det arbete som görs för tryggare områden i staden börjar ge resultat har året visat att samhällets utmaningar med gängkriminalitet och grovt våld fortsatt är stora. Ett antal skjutningar och andra grova våldsbrott har skett i staden under året och rekrytering av personer till kriminella miljöer fortsätter. Staden arbetar aktivt för att tillsammans med rättsvårdande myndigheter stoppa utvecklingen. En del i detta är arbetet med *Trefas – förstärkt samverkan* där stadsdelsnämnderna i Järva tillsammans med kommunstyrelsen m.m. och socialnämnden bedriver ett intensivt och nära arbete med polis och Kriminalvården riktat mot identifierade riskindivider. Samverkan har förstärkts och nya arbetssätt och metoder prövas kontinuerligt gemensamt. Arbetet hänger nära samman med den av kommunfullmäktige under året beslutade strategin för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. När samhällets aktörer koordinerat intensifierar arbetet mot dessa grupperingar finns en risk att våldsaktiviteten initialt ökar. I ett sådant läge är det viktigt att staden och övriga parter visar ett långsiktigt och enträget engagemang för att bryta utvecklingen.

Staden prioriterar och genomför en rad olika aktiviteter under året som bedöms bidra positivt till utvecklingen av trygghet och säkerhet. Särskilt otrygga platser identifieras och utifrån analys och problembeskrivning vidtas relevanta åtgärder. Ett femtiotal olika trygghetsinvesteringar i den fysiska miljön realiserar under året. Ett exempel är belysningsåtgärder vid en plats som upplevs som särskilt otrygg i Årsta där många rör sig mellan bostäder, arbetsplatser och kommunikationer.

I arbetet med att göra Stockholm till en trygg, säker och välskött stad lyfter många nämnder vikten av samverkan. En nära samverkan sker med polisen på såväl stadsövergripande som lokal nivå. Under hösten har polisen öppnat det nya polishuset i Rinkeby, en närvaro som kan förbättra situationen lokalt samt skapa förutsättningar för en än mer nära samverkan med staden. Polishusets etablering har möjliggjorts av tidigare fastighetsutveckling i Familjebostädernas bestånd. Stadsdelsnämnderna i hela staden rapporterar även att arbetet med platssamverkan har påbörjats på olika sätt utifrån lokala förutsättningar, där utöver polis även näringsliv och lokalt föreningsliv är viktiga samverkansaktörer för att göra prioriterade platser mer trygga och levande.

Omställning, nya arbetssätt för samarbete och samverkan och annan utveckling inom området har bidragit till att lösa de utmaningar som pandemin medfört. Inom planeringen för civilt försvar samt arbetet med att stärka stadens krisberedskapsförmåga och kriskommunikationsförmåga har arbetet med anledning av pandemin omsatts i operativ hantering och utveckling. Lärdomar och erfarenheter har erhållits löpande och kommunstyrelsen fattade i juni beslut om en utvärdering av stadens hantering av pandemin som nu har påbörjats.

I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

En likvärdig förskola och skola är en förutsättning för att alla barn och elever ska få möjlighet att lyckas. Förskolan och skolan skapar förutsättningar och möjligheter för Stockholms barn och unga. Alla barn i Stockholms förskolor och skolor ska få en kunskapsutveckling som skapar förutsättningar för en bra framtid och möjliggör för dem att göra sina egna livsval oavsett var i staden de bor eller vilken bakgrund de har.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2020.

Bedömningen grundas på att 20 av 24 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för tre av kommunfullmäktiges sju indikatorer med utfall eller prognos bedöms uppnås helt och fyra bedöms uppnås delvis. Två indikatorer utgår från årets bedömning då de nationella proven har ställts in. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt då, Skolfastigheter i Stockholm AB, prognostiserar att målet kommer uppnås helt.

Förskola

Stadsledningskontorets bedömning är att målet för verksamhetsområdet kommer uppfyllas delvis. Bedömningen grundar sig på nämndernas bedömning av måluppfyllelsen samt indikatorernas utfall och prognos.

Av stadens 13 stadsdelsnämnder bedömer 12 att målet uppfylls helt, Skärholmen bedömer att målet uppfylls delvis. Stadsdelsnämnderna anger att de bidrar till måluppfyllelsen genom att aktiviteter genomförs enligt plan och att de flesta av kommunfullmäktiges indikatorer samt nämndmål bedöms uppfyllas under året.

Stadsledningskontoret gör bedömningen att två av kommunfullmäktiges fyra indikatorer kommer att uppfyllas delvis. Personaltätheten mäts genom indikatorn antalet barn per anställd. Periodens utfall 5,1 är detsamma som föregående år och når inte kommunfullmäktiges mål om 4,9. Andelen nöjda föräldrar till barn i förskolan har ökat med en procentenhet till 86 procent, i jämförelse med föregående år, men når inte målet om 90 procent.

De båda indikatorerna andelen legitimerade förskollärare och barn per grupp uppfylls helt för perioden och bedöms göra det även vid årets slut.

Antalet barn som är inskrivna i förskolor i egen regi har minskat med knappt 600 barn, 1,9 procent, i jämförelse med samma period föregående år. Av dessa är cirka 550 barn i åldern 1-3 år. Antalet barn som är inskrivna i förskolor i fristående regi har minskat med 1,1 procent. Minskningen sker i alla utom två stadsdelsnämnder, men med stor variation stadsdelsnämnderna sinsemellan. Minskningen är störst i Spånga-Tensta, Skärholmen, Södermalm och Kungsholmen. Stadens befolkningsprognos visar en större minskning av barn i förskoleåldern än tidigare prognostiserat. Stadsledningskontoret kommer att bevaka utvecklingen samt utreda om pandemin kan ha haft effekter gällande inskrivningen i förskolan.

Förskoleverksamheten har till följd av pandemin fokuserat på att ge närvarande barn god omsorg i så säkra miljöer som möjligt, vilket har inneburit att hygienrutinerna har uppdaterats och att en större del av verksamheten har förlagts utomhus. Trots andra förutsättningar och arbetssätt återger stadsdelsnämnderna att utevistelsen på många sätt har berikat barnens lärande. Mer utevistelse bidrar även till att öka barnens fysiska aktivitet. Även stadens introduktionsförskolor har i stor utsträckning kunnat bedriva sin verksamhet, om än i anpassad form med utomhusträffar.

Grund- och grundsärskola, fritidshem, samt gymnasie- och gymnasiesärskola

Stadsledningskontoret bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås delvis. Bedömningen grundar sig på utbildningsnämndens bedömning av att målet uppnås delvis samt på att två av kommunfullmäktiges tre indikatorer uppnås delvis, en prognostiseras att uppnås helt. Två indikatorer utgår då de nationella proven har ställts in som en konsekvens av pandemin. De indikatorer som uppnås delvis är *Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan* samt *Andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyinvandrade och elever med okänd bakgrund*.

Stadsledningskontoret har även tagit hänsyn till utbildningsnämndens obligatoriska nämndindikatorer under målet i målbedömningen, nämligen andel elever som uppnått kunskapskraven i årskurs 6 respektive årskurs 9 samt trygghetsindikatorerna för årskurs 2, årskurs 5, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Trygghetsindikatorn i grundsärskolan uppnås helt och trygghetsindikatorn för gymnasiesärskolan prognostiseras att uppnås helt. Övriga obligatoriska nämndindikatorer uppnås delvis.

Betygsresultat

I grundskolan har betygsresultaten förbättrats i vissa avseenden och försämrats i andra. Resultaten i årskurs 6 är lägre i jämförelse med 2019 och har haft en nedåtgående trend sedan 2016. I årskurs 9 varierar utvecklingen för resultatmåttan i jämförelse med 2019. I gymnasieskolan är resultaten i princip oförändrade, vilket får ses som positivt med tanke på att en stor del av vårterminen genomfördes på distans.

Utbildningsnämndens uppgifter nedan gällande elevers betygsresultat är preliminära. Skolverkets officiella statistik publiceras senare i höst. Eventuella förändringar av de preliminära resultaten är vanligen marginella. Jämförelser, med riket till exempel,

redovisas i verksamhetsberättelsen när den officiella statistiken finns tillgänglig.

Tabellen nedan visar utvecklingen av elevernas betygsresultat i årskurs 6. Av jämförelsen framkommer att betygsresultaten har försämrats de senaste åren, med undantag för *genomsnittligt meritvärde*. Även på nationell nivå finns en liknande trend med lägre betygsresultat i årskurs 6 över tid. Resultatskillnaderna mellan könen är tydliga och det finns skillnader för samtliga resultatmått för samtliga år.

Betygsresultat i årskurs 6 i Stockholms stads skolor							
Betygsresultat / år		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Andel behöriga till yrkesprogram (%)	Totalt	88,6	89,0	87,6	86,8	86,6	85,0
	Flickor	90	90	90	88	88	87,5
	Pojkar	87,5	88	85	86	85,5	83
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (%)	Totalt	81,8	82,1	81,5	78,7	77,6	76,1
	Flickor	84	84	85	81	80	79
	Pojkar	80	81	79	76	76	73
Genomsnittligt meritvärde (16 ämnen)	Totalt	220	224	224	223	228	227
	Flickor	230	233	236	246	238	240
	Pojkar	211	215	213	227	219	215

Tabellen nedan visar utvecklingen av elevernas betygsresultat i årskurs 9. Av jämförelsen framkommer att betygsresultaten har förbättrats de senaste åren, med en liten nedgång 2020 för andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen och genomsnittligt meritvärde. Även i årskurs 9 har flickor bättre resultat än pojkar, vilket var särskilt tydligt 2016 och 2017. En betydande anledning till den stora skillnaden mellan flickor och pojkar de åren var det ovanligt stora antalet nyanlända elever, där den klart övervägande majoriteten var pojkar. Skillnaderna mellan flickors och pojkars betygsresultat minskade 2018 och 2019, men ökade återigen något 2020.

Betygsresultat i årskurs 9 i Stockholms stads skolor, alla elever							
Betygsresultat / år		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Andel behöriga till yrkesprogram (%)	Totalt	85,3	82,4	84,7	86,9	87,1	87,9
	Flickor	86	89	89	88	88	89
	Pojkar	84	78	81	86	87	87
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (%)	Totalt	77,9	74,4	78,4	79,2	80,5	79,8
	Flickor	79	81	83	81	82	81,5
	Pojkar	77	70	74	77	80	78
Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)	Totalt	240	239	242	246	250	249
	Flickor	249	257	261	257	260	261
	Pojkar	231	223	226	236	241	237

Utvecklingen av betygsresultat i årskurs 9 exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund framgår i tabellen nedan. För andelen behöriga till yrkesprogram finns en svagt nedåtgående trend sedan 2016. Andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen har minskat något jämfört med 2019 och med undantag av 2017 har nivån varit ungefär densamma under perioden. Det genomsnittliga meritvärdet är i princip oförändrat sedan 2016.

Betygsresultat i årskurs 9 i Stockholms stads skolor, exkl. nyinvandrade och okänd bakgrund						
Betygsresultat / år	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Andel behöriga till yrkesprogram (%)	90,4	92,5	92,3	92,1	91,4	91,4
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (%)	82,7	83,7	85,8	84,2	84,5	83,3
Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)	247	255	256	255	257	256

Tabellen nedan visar utvecklingen och spridningen av betygsresultat i Stockholms stads skolor, i årskurs 9, utifrån socioekonomiskt index. Betygsresultaten jämförs utifrån fasta gränser för socioekonomiskt index, där skolor med lågt index har mest gynnsamma socioekonomiska förutsättningarna.

Betygsresultat i årskurs 9 utifrån uppdelning av skolors socioekonomiska index									
Betygsresultat	Andel behöriga till yrkesprogram			Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen			Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)		
	Index/år	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019
Grupp 1 Skolor med <50 i index	93,5	94,1	94,9	88	91,3	89,5	262	273	269
Grupp 2 Skolor med 50-200 i index	83,6	86,4	88,7	75,3	79,2	81,2	237	245	247
Grupp 3 Skolor med >200 i index	72,6	70,7	72,3	56,6	59,6	56,5	207	211	209

Förklaring: Genomsnittligt socioekonomiskt index i Stockholms stads skolor är 100. I grupp 1 ingår 13 skolor, i grupp 2 ingår 34 skolor och i grupp 3 ingår 15 skolor. Det är skolornas genomsnittliga resultat som redovisas, ovägt medelvärde

Av jämförelsen framkommer att andel behöriga till yrkesprogram har ökat för samtliga grupper. Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen och genomsnittligt meritvärde har ökat i grupp 2, men minskat i grupp 1 och grupp 3. Sammantaget utifrån de olika resultatmåttarna visar bilden att spridningen i resultat är stor mellan olika grupperingar av skolor och att det finns en tydlig socioekonomiskt baserad uppdelning.

Resultatspridningen mellan stadens skolor utifrån socioekonomiska förutsättningar har ökat, vilket kan förklara varför genomsnittligt meritvärde både i årskurs 6 och i årskurs 9 i princip är oförändrat trots att andelen elever som är godkända i samtliga ämnen minskar. En åtgärd i arbetet med att fokusera på kunskapsresultaten i särskilt utsatta områden är att Järva från och med den första augusti utgör ett gemensamt grundskoleområde, vilket ger möjlighet att prioritera och sätta in stödinsatser där de ger störst nytta. Det bör leda till en förstärkt samverkan med andra aktörer, inte minst stadsdelsnämndernas socialtjänst och lokalpolis.

Andelen elever med gymnasieexamen från gymnasiet inom tre år efter påbörjade studier redovisas i verksamhetsberättelsen då utbildningsnämnden inväntar officiell statistik från Skolverket. Enligt utbildningsnämndens uppgifter erhöll 87 procent av stadens gymnasieelever ett examensbevis (oavsett studielängd) vilket är en marginell försämring i jämförelse med år 2019 då utfallet var 88 procent. För flickor var andelen 89 procent, vilket är oförändrat från 2019. För pojkarna var andelen 85 procent, vilket är en försämring med två procentenheter. Av gymnasieeleverna fick 89 procent av

eleverna från högskoleförberedande program examensbevis (88 procent 2019) och 79 procent av eleverna från yrkesprogram (75 procent 2019).

Av 72 elever i grundsärskolan i årskurs 9 läste 36 elever ämnen och 35 av dem valde att ta ut betyg. I grundsärskolan kan endast betyg ges till de elever som läser ämnen och begär betyg.

I gymnasiesärskolan utfärdades i år 71 gymnasiesärskolebevis från stadens skolor, varav 47 på nationella program och 24 på individuella program.

Trygghet och studiero

Utfallen från årets elevundersökningar når inte upp till årsmålen, med några undantag. Liksom förra året är eleverna i årskurs 2 mest positiva och eleverna i årskurs 8 minst positiva. Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan har ökat från 75 procent till 78 procent och är därmed i nivå med resultatet 2018. Av pojkarna uppger 84 procent att de känner sig trygga i skolan, av flickorna är det endast 74 procent som känner sig trygga i skolan.

I årskurs 2 uppger 84 procent av eleverna att de känner sig trygga i skolan, vilket är oförändrat från 2019. I årskurs 5 är motsvarande andel 76 procent, vilket är en försämring med två procentenheter från 2019. Den upplevda tryggheten bland flickor i årskurs 5 har minskat från 75 procent till 72 procent. För stadens gymnasieskolor är resultaten i årets elevundersökning positiv. Bland annat har andelen elever som känner sig trygga i skolan ökat från 86 till 89 procent.

Utbildningsnämnden har under året påbörjat arbetet med att ta fram en första årlig rapport om trygghet och studiero i stadens skolor, som redovisas under hösten. Rapporten ska bidra till att stärka stadens arbete på området genom att beskriva nuläget i stadens skolor avseende trygghet och studiero, kartlägga och beskriva utbildningsnämndens arbete på området samt ge en översiktlig och sammanfattande bild av arbetet vid stadens skolor.

Implementeringsstöd har erbjudits till skolor som arbetar med våldpreventionsprogrammen *Mentorer i våldsprevention (MVP)* och *Agera tillsammans*. Ett stödmaterial, som riktar sig till skolpersonal och belyser hur man kan lyfta frågor som rör våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, har tagits fram.

Distansundervisning

Från och med den 18 mars bedrevs i stort sett all undervisning inom gymnasieskolan på distans som en konsekvens av pandemin.

Utbildningsnämnden har i augusti beslutat att samtliga gymnasieskolor, utifrån sina egna förutsättningar, kan erbjuda en kombination av undervisning i skolans lokaler med undervisning på distans. Inriktningen är att de flesta eleverna ska få sin undervisning i skolans lokaler och att elever som börjat årskurs ett ska prioriteras när det gäller närvaro.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s års mål	Utfall T1			Utfall T2			Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M	T	K	M		
Förskola									
Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda	32 %	35,3 %			37,1 %	35,4 %	1,7 %	Helt	Prognosen är att målet uppfylls helt. Samtliga nämnder prognostiserar att indikatorn uppfylls helt. Ny mätmetod i år med legitimerade lärare istället för andel anställda som förskollärare vilket gör att jämförelse med tidigare år ej är möjlig.
Antal barn per grupp	16	15,8			15,1			Helt	Prognosen är att målet uppfylls helt. Samtliga nämnder prognostiserar att indikatorn uppfylls helt. Utfallet 2019 var 15,0.
Antal förskolebarn per anställd	4,9	5,2			5,1			Delvis	Prognosen är att målet uppfylls delvis. 10 av 13 nämnder prognostiserar att indikatorn uppfylls helt. Utfallet 2019 var 5,1.
Skola									
Ande elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan	87 %				78 %	74 %	84 %	Delvis	Förbättrat resultat i jämförelse med 2019. Tryggheten har ökat från 75 %. För pojkar från 80 % och för flickor från 73 %.

Andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyinvandrade och elever med okänd bakgrund	94 %				91,4 %	92,2 %	90,6 %	Delvis	Målet uppfylls delvis. Utfallet 2019 var 91,4 %.
--	------	--	--	--	--------	--------	--------	--------	--

I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande. Socialtjänsten ska stå stark för att möta människor som är i behov av stöd och hjälp. Människor ska kunna lita på att samhället fångar upp och stödjer när det behövs och alla ska garanteras en rättssäker behandling. Socialtjänsten ska uppmärksamma alla barn och vuxna som kan behöva deras hjälp och staden ska erbjuda en modern, rättssäker och evidensbaserad socialtjänst som kan möta det aktuella behovet av sociala insatser.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2020. Bedömningen grundas på att 27 av 28 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för tolv av kommunfullmäktiges fjorton indikatorer bedöms uppnås helt och två bedöms uppnås delvis. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt.

Stadsledningskontoret bedömer att kommunfullmäktiges mål för indikatorn *Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan* kommer att nås delvis med nuvarande ambitionsnivå. Stadsdelsnämnderna uppmanas därför att ytterligare höja sina ambitionsnivåer.

Till följd av pandemin har nämndernas myndighetsutövande och utförarverksamheter påverkats. En omställning av resurser har varit nödvändig för att säkerställa personalförsörjningen med små eller inga möjligheter att distansarbete, vid stor sjukfrånvaro. Stadsledningskontoret bedömer att stadens nämnder prioriterar och kommer att genomföra en rad olika aktiviteter under året som bedöms bidra till måloppfyllelsen.

Samverkan, tidiga insatser och ett stärkt barnrättsperspektiv

En utvecklad samverkan och samhandling mellan skola och socialtjänst är en central del för att nå målen för verksamhetsområdet. Samverkan skola och socialtjänst och andra studie- och skolrelaterade uppdrag pågår enligt plan och nämnderna

har bland annat arbetat fram ett stödmaterial inom ramen för uppdraget att utveckla fler insatser för att stabilisera skolgången för barn och unga aktuella inom socialtjänsten. En särskild rapport är framtagen avseende åtgärder som behöver vidtas för att kunna erbjuda samtliga barn i skolåldern som bor på skyddat boende anpassade lösningar för skolundervisning. En del i genomförandet av Strategin för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet är att säkerställa att det finns en strukturerad samhandling mellan socialtjänsten, skolan och polisen. Samtliga stadsdelsnämnder har upprättat lokala handlingsplaner, workshops har genomförts och en film har tagits fram för att sprida kunskap om strategin och skapa motivation bland medarbetarna. Exempel på nämndernas prioriterade metoder och arbetssätt är hembesöksprogram för förstagångsföräldrar, öka tillgängligheten till familjecentraler, nya arbetssätt för att öka inskrivningsgraden i förskolan, intensifierad samverkan mellan socialtjänst, skola, fält- och fritid och polis, intensifierad utredning i hemmiljö och förstärkt eftervård vid hemgång från institution samt att fler individer tar del av SIG genom bland annat *Projekt Trefas*.

Flertalet nämnder rapporterar om ett minskat antal orosanmälningar i början av pandemin, troligtvis till stor del beroende på minskade naturliga kontaktytor som skola, förskola och vården. Sedan dess har flera nämnder sett en ökning av orosanmälningar varav många med allvarlig karaktär.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Inom stadens arbete mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck rapporterar flera nämnder om en ökning av våldsutsatta och en ökad efterfrågan av stödinsatser. I arbetet med att stärka det uppsökande arbetet och samverkan med andra aktörer mot människohandel, prostitution, så kallad "sugardejting" och sex som självskadebeteende, i synnerhet mot unga har samverkan med polisen och Framtid Stockholm intensifierats.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning och psykisk ohälsa

Nämnderna har i enlighet med *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning* genomfört aktiviteter i enlighet med de åtta fokusområdena, till exempel genom tillgänglighetshöjande åtgärder i ute- och inomhusmiljö, ökad delaktighet för personer inom socialpsykiatri, stöd till arbete eller studier för personer med psykisk funktionsnedsättning samt utveckla stöd i övergångarna från daglig verksamhet till arbetsmarknaden. Fler personer med en funktionsnedsättning som

påverkar arbetsförmågan, har under året i förhållande till motsvarande period föregående år har haft en serviceassistentanställning.

Stängningen av daglig verksamhet april-maj påverkade verksamheten både positivt och negativt. En viss ökad oro, rastlöshet, ökad känsla av utanförskap hos brukare och en ökning av hot- och våldssituationer lyfts fram av nämnderna som negativa konsekvenser. Nämnderna beskriver vidare att stängningen har lett till nya arbetssätt där medarbetarna delvis arbetat på de gruppbestäder där deltagarna bor och på så sätt upprätthållit kontakten, utomhusaktiviteter har erbjudits och kontakt har upprätthållits med deltagare och anhöriga via telefon och internetbaserad kommunikation. Resultatet av de förändrade arbetssätten är bland annat ett utökat samarbete mellan daglig verksamhet och gruppbestäderna.

Arbetet mot fysisk och psykisk ohälsa

Brucarundersökning inom socialpsykiatri visar att brukarna generellt är nöjda med sina boenden och med sitt stöd, inom flera insatser upplever brukaren i hög grad att de blir väl bemötta av personalen och de känner sig också i hög grad både nöjda och trygga.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsmål	Utfall T1			Utfall T2			Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M	T	K	M		
Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ- och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats	84 %				87,6 %	88,3 %	87 %	Helt	
Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering	100 %				100 %	100 %	100 %	Helt	

Indikator	KF:s års mål	Utfall T1			Utfall T2			Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M	T	K	M		
Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	75 %				68,3 %	75,5 %	61,1 %	Delvis	För de barn som är placerade i Stockholms län erbjuds Skol-Fam, men inte för barn utanför Stockholms län. Skillnaderna mellan pojkar och flickor, där pojkar i lägre grad klarar målen i kärnämnen följer nationell statistik. Skillnaderna mellan stadsdelsnämnderna är tydlig där färre familjehemsplacerade barn i ytterstadsdelar klarar målen i kärnämnen. Skolnärvaron och resultaten kan ha påverkats av den pågående av pandemin.
Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	42 %				52,2 %	51,4 %	52,5 %	Helt	
Andel unga som fått brottsofferstöd och som upplever en positiv förändring av sin livssituation	70 %				66 %	53 %	74 %	Delvis	Prognosen för helår är att resultaten kommer att förbättras och sannolikt ligga inom ramen för vad som metoden Feedback Informed Treatment (FIT) definierar som ett gott resultat (64-74 %) för både pojkar och flickor. Flickornas resultat har förbättrats sedan T1 från 38 % till 53 %.

I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Stockholm ska vara en äldrevänlig stad. Som äldre ska man kunna leva sitt liv med självbestämmande, respekt och värdighet, även högre upp i åren. Stockholms äldreomsorg ska präglas av kvalitet

och valfrihet och ska vara ledande i kompetens inom demenssjukdomar och geriatrisk specialistkompetens.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2020. Bedömningen grundas på att 15 av 25 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för en av kommunfullmäktiges sex indikatorer bedöms uppnås helt och fem bedöms uppnås delvis. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt. Samtliga nämnder/bolagsstyrelser har vidtagit åtgärder i enlighet med uppmaningar i tertialrapport 1.

Stadsledningskontoret bedömer att fem av kommunfullmäktiges sex indikatorer kommer att uppfyllas delvis. De indikatorer som inte prognostiseras att nå den ambitionsnivå som är satt av kommunfullmäktige är *Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten, Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende, Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst, Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende och Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod.*

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder kommer att genomföra ett stort antal aktiviteter för att uppnå målet. Bland dessa kan nämnas ett pilotsamarbete med Region Stockholm för att stärka en sammanhållen vård och omsorg för äldre samt utveckla ett relevant systemstöd för detta, implementering av den nya mat- och måltidspolicyn samt att anpassning av riktlinjerna för biståndsbedömning sker för att kunna införa välfärdsteknik. Den aktivitet som prognostiseras avvika från plan är att äldrenämnden skulle undersöka möjligheten att i samarbete med civilsamhället anordna en äldredag i stadshuset hösten 2020. På grund av pågående pandemi planeras äldredagen flyttas till våren 2021.

Äldreomsorgens verksamheter har under pandemin på olika sätt mött utmaningar som har varit svåra att förutse. Exempelvis har besöksförbud på de särskilda boendena gällt från mars till september och sjukfrånvaron hos personalen har varit stor, främst under våren. Den pågående pandemin har en betydande inverkan på verksamhetsområdet vilket kan påverka målupplevelsen för året. Stadens verksamheter och privata utförare har under rådande situation dock visat på en stor flexibilitet och snabbt ställt om sitt

arbetsätt för att kunna fortsätta bedriva en god äldreomsorg. Några av de förnyade arbetsätten verksamheterna är att tryggt mottagande i hemmet numer utgör ett så kallat förstärkningsteam inom hemtjänsten med beredskap att ta emot covid-19 smittade äldre personer i hemmet dygnet runt, avdelningar på vård- och omsorgsboenden har gjorts om till korttidsboenden för att kunna ta emot covid-19 smittade äldre och de samordnade individuella planeringsmötena (SIP-möten) sker numera digitalt. Vidare så har utbildningsinsatser för basala hygienrutiner och användning av skyddsutrustning genomförts i äldreomsorgens verksamheter. Staden har även tagit fram en stadsgemensam beredskapsplan för respektive verksamhet där rutiner vid misstänkt eller bekräftat smitta av covid-19 finns samt en handlingsplan med åtgärder för att förhindra smittspridningen.

Genomgående under pandemin har staden och Region Stockholm bedrivit ett nära samarbete för att hantera den rådande situationen på bästa sätt, bland annat genom att ta fram gemensamma särskilda vårdplatser.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s års mål	Utfall T1			Utfall T2			Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M	T	K	M		
Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	92 %	-	-	-	94 %	96 %	93 %	Helt	7 sdn uppfyller helt Farsta, Hägersten-Älvsjö, Hässelby-Vällingby, Skarpnäck, Skärholmen och Spånga-Tensta uppfyller delvis

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Stockholm ska vara en stad som erbjuder goda möjligheter för fler att starta företag och få nytta av sitt entreprenörskap.

Förutsättningarna att starta och driva företag ska förbättras och staden ska vara tillmötesgående, opartisk och effektiv i kontakter med såväl små och stora företag. Stockholms alla stadsdelar ska utvecklas med en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, natur, kultur, skolor och förskolor. Arbetet med att bygga Stockholm attraktivt, hållbart och tätt fortsätter. När Stockholm växer måste också kollektivtrafiken, gång- och cykelbanorna och gatorna byggas ut så att människor snabbt och smidigt kan resa i

hela regionen. Stockholm ska vara en ledande, klimatsmart och attraktiv evenemangs- och upplevelsestad med ett kulturutbud där det finns något som passar alla. Stockholms klimat- och miljöarbete ska vara ett föredöme för andra städer. Stockholms stads miljöarbete ska ske i nära samarbete med invånare, näringsliv, akademi, civilsamhället och myndigheter.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för inriktningsmålet kommer att uppnås delvis för 2020. Bedömningen baseras på att två av fem underliggande verksamhetsmål prognostiseras uppnås helt och tre prognostiseras uppfyllas delvis. För bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB görs bedömningen att årsmålet för inriktningsmålet kommer att uppfyllas delvis under året. Måluppfyllelsen förutsätter god budgethållning och att nämnderna genomför nödvändiga strukturella förändringar.

Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat år 2025 och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv. Ett gott företagsklimat är avgörande för en växande stad och bidrar till fler jobb, ökad skattekraft och ökad välfärd. Förutsättningarna att starta och driva företag ska utvecklas och näringslivsperspektivet ska vara en naturlig del av stadens arbete.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2020. Bedömningen grundas på att 26 av 28 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för en av kommunfullmäktiges tre indikatorer bedöms uppnås helt, en bedöms uppnås delvis och en bedöms ej uppnås. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt.

I tertialrapport 1 uppmanades miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB anmodades att uppmana AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder att i samband med tertialrapport 2 återkomma med tydligare precisering hur de åtar sig att implementera näringslivspolicyn samt genomföra åtgärder där nämnden och bolagsstyrelsen är genomförandeansvarig. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har vidtagit åtgärder i enlighet med uppmaningar i samband med tertialrapport 1. Anmodan till Stockholms Stadshus AB om uppmaningen till AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder kvarstår och bolagsstyrelserna uppmanas att höja

sina ambitioner i samband med upprättande av verksamhetsplan för 2021.

Stadsledningskontoret bedömer att kommunfullmäktiges mål för indikatorn *Arbetskraftsbrist i Stockholm (andel vakanser av antalet anställda)* inte kommer nås då efterfrågan på arbetskraft förmodligen har minskat på grund av konjunkturläget och ett minskat antal vakanser har gett en lägre vakansgrad.

Stadsledningskontoret bedömer att kommunfullmäktiges mål för indikatorn *Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet* kommer att nås delvis då särskilt stadsbyggnadsnämnden har ett omfattande och långsiktigt förbättringsarbete för att höja sitt resultat.

Till följd av pandemin har restriktioner införts vilka har drabbat flera näringar i Stockholms stad, framförallt besöksnäringen. Det råder fortsatt osäkerhet kring vilka långsiktiga konsekvenser pandemin får för stadens näringsliv. Insatser för att mildra pandemins följder, underlätta återhämtningen för näringslivet och rusta staden för framtiden blir därför särskilt viktiga för stadens välfärd och tillväxt. Ett positivt besked var att Stockholms stad, i Svenskt Näringslivs årliga undersökning om det lokala företagsklimatet i Sveriges kommuner, klättrade 31 placeringar sedan föregående mätning och landade på plats 80.

Efter att Världshälsoorganisationen deklarerade covid-19 som en pandemi, lanserade Stockholms stad lättnader och stödåtgärder för det lokala näringslivet. Stödåtgärder som genomförts är bland annat möjligheten till uppskov för inbetalning av kommunala tillsynsavgifter till och med 31 oktober 2020, förlängd säsong för uteserveringar till och med 31 oktober 2020, kortad betaltid till stadens leverantörer till och med 31 oktober 2020 samt uppskov av lokalhyra året ut och möjlighet till hyresnedsättningar. Stockholms stad är genom nämnder och bolagsstyrelser en stor hyresvärd för många företag och verksamheter och möjligheten för hyresnedsättning har omfattat de branscher som innefattats av det statliga hyresstödet.

Stödåtgärder som pågår men där ytterligare analys och utvärdering ska genomföras innan beslut är att tillfälligt dra ner på antalet ordningsvakter för krognäringen, uppskov av inbetalning av kommunala avgifter avseende samtliga tillsynsärenden exklusive brandtillsyn efter 31 oktober och uppskov av inbetalningar av

kommunala markupplåtelser för exempelvis food trucks, torghandel och uteserveringar.

Fokus för stadens strategiska näringslivsarbete är implementering av näringslivspolicyn, myndighetsutövning samt organisation och processer för en professionell etableringsservice (servicekedjor) vid förfrågningar från företag och externa aktörer som vill etablera sig i staden.

I maj beslutade kommunfullmäktige om *Stockholms stads Näringslivspolicy* (dnr KS 2019/273). Näringslivspolicyn syftar till att vara en gemensam riktning och plattform, tydliggöra ansvarsfördelning och förbättra förutsättningarna för samverkan i staden för att uppnå kommunfullmäktiges mål. Näringslivspolicyn har fyra utvalda fokusområden som definierats där staden behöver stärka sitt näringslivsarbete. Fokusområdena är valda utifrån att insatser här bedöms göra största nytta, få bäst effekt och att näringslivsperspektivet behöver förstärkas inom dessa områden. Det handlar om att stimulera tillväxt och företagsamhet, förbättrad service, tillgänglighet och myndighetsutövning, attraktivare miljöer och bättre framkomlighet samt ökad tillgång till arbetskraft med relevant kompetens.

Den vanligaste kontakten företagen har med kommunerna är genom tillstånd och tillsyn och arbetet med att utveckla stadens myndighetsutövning är en central del i arbetet för att Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat 2025. Stadens kommunala service vid tillstånd och tillsyn till företag mäts löpande i den årliga NKI-undersökningen (Nöjd Kund Index). Stadens sammanlagda betyg för 2019-års ärende blev NKI 73, vilket är ett högt betyg och samma som riket i helhet.

Mycket höga betyg får brandskydd (NKI 90), livsmedelskontroll samt miljö- och hälsoskydd (NKI 82), men företagen är även nöjda med serveringstillstånd (NKI 73) och markupplåtelse (NKI 67). Bygglov är det område där staden får lägst betyg, (NKI 48), framförallt är det effektiviteten som bedöms bidra till det låga resultatet. Handlingsplaner för ett förbättrat NKI har tagits fram och följs upp i olika samverkansform. Stadsbyggnadsnämndens arbete med att öka NKI-värdet för bygglovsverksamheten är prioriterat och har under andra tertialet 2020 intensifierats med ett omfattande och långsiktigt förbättringsarbete. Handlingsplanen omfattar många delar och flertalet aktiviteter har genomförts exempelvis ökad dialog med sökande kring förbättringar, ökad tillgänglighet via

företagsrådgivning, ökad tillgänglighet för privatrådgivning, implementering av en kompletterande kundenkät, digitaliseringsarbete och spårval för näringslivsfrågor.

I enlighet med näringslivspolicyn har staden som ambition att utveckla en mer effektiv och serviceinriktad organisation vid etableringsförfrågningar från externa aktörer som bidrar till ett bättre företagsklimat, fler etableringar i Stockholm och att fler aktörer bidrar till stadens försörjning av samhällsfastigheter. I syfte att skapa en tydlig process och organisation för företag som vill etablera sig eller vara delaktiga i utvecklingen av Stockholm arbetar stadsledningskontoret för att tydliggöra stadens servicekedjor för privata utförare av välfärdstjänster och/eller aktörer som vill bygga samhällsfastigheter samt företagsetableringar. Arbetet har bedrivits i projektform i nära samverkan med berörda nämnder och bolagsstyrelser. Under våren slutfördes arbetet och nästa steg utgörs av implementering och att utforma den strategiska kommunikationen till externa aktörer.

Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov. Stockholm ska byggas attraktivt, hållbart och tätt, med en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, natur, kultur och skolor i alla delar av staden. Till år 2025 ska 70 000 klimatsmarta bostäder byggas, med ett brett utbud av boendeformer och fler ekonomiskt överkomliga bostäder. Balans mellan hyresrätter och bostads-/äganderätter ska eftersträvas i alla delar av staden.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2020. Bedömningen grundas på att 23 av 26 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för tre av kommunfullmäktiges elva indikatorer bedöms uppnås delvis och åtta bedöms ej uppnås. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås delvis. Samtliga nämnder/bolagsstyrelser har vidtagit åtgärder i enlighet med uppmaningar i tertialrapport 1.

Stadsledningskontoret konstaterar att prognoserna för verksamhetsmålets indikatorer i flertalet fall försämrats jämfört med bedömningen i tertialrapport 1. Ingen av kommunfullmäktiges indikatorer prognostiseras uppfyllas helt. De tre indikatorer som prognostiseras uppfyllas delvis är *Antal markanvisade bostäder*, *Antal markanvisade bostäder i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling* och *Antal förmedlade bostad först och*

försöks- och träningslägenheter via Bostadsförmedlingen. Övriga kommunfullmäktige indikatorer prognostiseras inte uppfyllas.

Bland de åtta kommunfullmäktige indikatorer som prognostiseras ej uppfyllas återfinns bland annat *Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner, Antal påbörjade bostäder och Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling*. Stadens åtaganden inom de statliga infrastrukturförhandlingarna har hög prioritet. Att staden kan infria de åtaganden som gjorts behöver säkerställas. Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden uppmanas att i samband med verksamhetsplan 2021 tydligt redovisa åtgärder för att säkerställa målluppfyllelse, med särskild fokus på åtagandena inom 2013 års Stockholmsförhandling.

Till målet hör även sex obligatoriska nämndindikatorer. Sammantaget ser prognoserna för dessa något mer positiva ut. En obligatorisk nämndindikator prognostiseras uppfyllas helt: *Antal markanvisade seniorbostäder upplåtna med hyresrätt*. Fyra prognostiseras uppfyllas delvis och en ej.

Behovet av nya bostäder är stort. Bostadsbyggandet är dock mycket konjunkturkänsligt. Den försvagade konjunkturen kan i ett längre perspektiv, om den blir mer utdragen, resultera i fallande priser, minskad produktion eller en kombination av dem båda. Staden behöver arbeta aktivt och målinriktat för att säkerställa bostadsförsörjningen i en fortsatt lågkonjunktur som riskerar att försvagas ytterligare i den pågående pandemin.

Konjunkturen och marknadsförutsättningarna innebär en utmaning för uppfyllelsen av stadens bostadsmål. Framdriften av planprojekten påverkas av avtalsrelationer och omförhandlingar. En fortsatt relativt stor belastning på befintliga resurser i branschen i kombination med vad som tycks vara ett minskat tryck från byggaktörerna att snabbt driva projekt framåt, bidrar till en lägre målluppfyllelse. Förändrade planeringskrav avseende översvämning, dagvatten, geoteknik, markföroreningar och risk är andra faktorer som förlänger processerna. Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden arbetar i enlighet med en handlingsplan med åtgärder på kort och lång sikt, som följs upp och utvecklas kontinuerligt. Stadens övriga planering av en funktionsblandad stad, skolor, arbetsplatser, idrott, kultur med mera, löper i huvudsak enligt plan.

Stadsbyggnadsnämnden implementerar under året en arbetsmodell för tematisk strategisk planering, parallellt med utveckling av en strategisk kartdatabas. Arbete har påbörjats inom flera teman i samverkan med berörda nämnder, däribland kulturliv, idrott och handel.

Stadens nya arkitekturpolicy som förväntas beslutas av stadsbyggnadsnämnden under hösten, och stadens byggnadsordning som godkändes av stadsbyggnadsnämnden i maj, kommer att utgöra viktiga underlag som stöd för att säkerställa en god arkitektur och stadsbyggnad när staden ska utvecklas i högt tempo.

Ett viktigt steg i att säkerställa bostadsförsörjningen framöver är stadens riktlinjer för bostadsförsörjningen 2021-2024 som förväntas beslutas av kommunfullmäktige under hösten.

Ett steg i att underlätta för fler aktörer att bidra till att tillgodose stadens behov av samhällsfastigheter är arbetet med att utveckla stadens servicekedjor som genomförts under våren. Projektet lämnar förslag på organisation och processer som säkerställer tydliga kontaktvägar för de externa aktörer, inom segmentet samhällsfastigheter eller övriga näringslivet, som vill etablera sig i staden.

För att säkerställa att arbetsplatspotentialen tas tillvara i alla delar av staden har exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Stockholm Business Region AB har tagit fram en strategi för hur staden kan arbeta med att skapa förutsättningar för fler arbetsplatser. Med konsultstöd görs marknadsanalyser för arbetsplatser i stadsutvecklingsprojekten, och en stadsövergripande kartläggning och analys av potentialen för att etablera samhällsservice och arbetsplatser, framförallt i söderort är under framtagande.

Stadens nämnder har under pandemin visat stor kreativitet och flexibilitet för att säkerställa framdrift i planeringen trots restriktioner som bland annat förhindrat traditionella samrådsmöten. Erfarenheter kring digitala lösningar för informationsmöten och rådgivning kommer att tas tillvara och utvecklas vidare.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s års mål	Utfall T1			Utfall T2			Helt/delvis/ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M	T	K	M		
Antal markanvisade bostäder	10 000	780			2 199			Delvis	Delårsutfall
Antal markanvisade hyresrätter	5 000	160			416			Ej	Delårsutfall
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner	10 000	446			447			Ej	Delårsutfall
Antal påbörjade bostäder	10 000	1 018			2 124			Ej	Delårsutfall
Antal påbörjade hyresrätter	5 000	564			1 174			Ej	Delårsutfall
Antal markanvisade bostäder i enlighet med 2013 års Stockholms förhandling	4 000	365			565			Delvis	Delårsutfall
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i enlighet med 2013 års Stockholms förhandling	4 500	20			20			Ej	Delårsutfall
Antal tillkomna permanenta genomgångsbostäder i SHIS regi	150	0			34			Ej	Delårsutfall
Antal markanvisade genomgångsbostäder för prioriterade grupper	250	0			0			Ej	Delårsutfall
Antal förmedlade bostad först och försöks- och träningslägenheter via Bostadsförmedlingen (IoF)	500	165			298			Delvis	Delårsutfall
Antal markanvisade bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader	400	0			0			Ej	Delårsutfall

Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Stadens transporter ska ha mindre miljöpåverkan samtidigt som staden växer. Framkomligheten ska öka genom utbyggnad av gång- och cykelbanor och förbättringsåtgärder för kollektiv- och nyttotrafiken samt smartare trafikplanering. Utsläppen från trafiken ska minska genom teknikutveckling, utbyggd kollektivtrafik och minskad biltrafik. Trafiksäkerheten ska höjas.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2020. Bedömningen grundas på att 26 av 27 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för tre av kommunfullmäktiges fem indikatorer bedöms uppnås helt och två bedöms uppnås delvis. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt, då samtliga sju bolagsstyrelser som har målet bedömer att det kommer uppnås helt.

Stadsledningskontoret konstaterar att de aggregerade prognoserna för indikatorn *Andel lediga avgiftsbelagda parkeringsplatser i innerstaden dagtid* och indikatorn *Antal publika laddplatser* inte når upp till kommunfullmäktiges årsmål. Utbyggnaden av de publika laddplatserna sker inte i förväntad hastighet på gatumark. Trafiknämnden arbetar med att vidareutveckla såväl affärsmodellen som tekniken. På grund av att Trafikverket inte planerar att göra några trafikmätningar i Stockholm i år kan inte trafiknämnden genomföra den av kommunfullmäktige beslutade aktiviteten *Genomföra passagemätning av farligt gods*.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder och bolagsstyrelser har genomfört ett stort antal aktiviteter och åtgärder som bidrar till att uppnå verksamhetsområdesmålet. Bland dessa kan nämnas att trafiknämnden förbättrar cykelinfrastrukturen och bussarnas framkomlighet. Exempelvis har nya cykelbanor längs Torsgatan färdigställts under sommaren. Trafiknämnden deltar även i flera innovativa utvecklingsprojekt inom urban mobilitet, till exempel rörande nattleveranser med elfordon och geofencing för hastighetsefterlevnad av tjänstebilar.

I maj invigdes den nya godshamnen i Norvik, vilket kommer att göra det möjligt att öka andelen godstransporter från lastbil till sjöfart och därmed reducera klimatpåverkande utsläpp. I samma syfte har Stockholms Hamnar AB inlett ett samarbete med näringslivet om att utveckla inlandssjöfarten mellan Stockholm Norvik Hamn och de strategiskt placerade hamnarna i Västerås och Köping. Med anslutning av spår från den nya hamnen till Nynäsbanan kommer möjligheterna att öka för att även överföra transporter från väg till järnväg. Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden har tillsammans med kommunstyrelsen fortsatt medverka i planeringen av utbyggd kollektivtrafik, såsom nya tunnelbanor och utbyggnad av Tvärbanan till Kista med mera. Ombyggnaden av

Slussen har fortskridit med bland annat leverans av huvudbron (Guldbron) mellan Södermalm och Gamla Stan.

I maj beslutade kommunfullmäktige om en *Klimathandlingsplan* som bland annat redovisar tydliga beting och konkreta åtgärder för hur stora minskningar av koldioxidutsläpp som respektive nämnd och bolagsstyrelse ska åstadkomma fram till år 2023. Av handlingsplanens totala minskning med 474 000 ton ska transportsektorn stå för en minskning med 292 000 ton.

Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med stark besöksnäring

Stockholm ska fortsätta utvecklingen mot en levande, inkluderande, öppen och modern kultur- och idrottsstad och en ledande, klimatsmart och attraktiv evenemangsstad. Stadens ska präglas av ett rikt utbud av kultur och idrott. Det fristående kultur- och föreningslivet ska ha gynnsamma och förutsägbara villkor. Idrott och rörelse i närmiljön ska vara tillgänglig för alla oavsett funktionsförmåga eller var man bor.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2020. Bedömningen grundas på att 22 av 27 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för tre av kommunfullmäktiges sju indikatorer bedöms uppnås helt, tre bedöms uppnås delvis och en bedöms ej uppnås. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder och bolagsstyrelser rapporterar att kommunfullmäktiges mål för indikatorerna *Stockholmarnas nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner*, *Antal lån totalt i kommunala bibliotek per invånare* samt *Antal bokade timmar i skolidrottshallar utanför skoltid* bedöms uppfyllas delvis samt indikatorn *Antal gästnätter* ej bedöms uppnås. Avvikelserna är till stor del effekter av den pågående pandemin till följd av covid-19.

Vidare prognostiserar nämnderna avvikelse i några av de aktiviteter som beslutats i kommunfullmäktiges budget. Dels handlar det om uppdraget att få nyanlända under 20 år att upptäcka och delta i föreningslivet och friluftsupplevelser där det i nuläget inte anses rimligt att genomföra de utåtriktade eller uppsökande insatser som krävs i uppdraget. Aktiviteten om testbädden för realtidsåterkoppling via 5G-teknik inom ramen för idrottsnämndens

verksamhet har bytt inriktning med större fokus på rehabilitering och omsorg än på idrott. För aktiviteten om att se över prioriteringarna i den långsiktiga investeringsplanen och stadens nyckeltal för antalet idrottsanläggningar har tidplanen delvis justerats till följd av pandemin. Aktiviteten om att kulturnämnden ska påbörja uppstartsarbetet för ett ”repotell” genom en partnerskapsmodell i form av idéburet offentligt partnerskap (IOP), där replokaler kan bokas per timme har inte ansetts genomförbar under året och satsningen om 0,5 mnkr kommer användas som stöd för kulturaktörer till följd av rådande pandemi.

Den pågående pandemin påverkar målpuffyllelsen i hög grad då stora delar av stadens utbud av idrotts-, kultur- och fritidsaktiviteter har behövt reduceras, anpassas, flyttas eller stängas. Samtidigt som stora delar av stadens verksamheter erbjudit anpassade aktiviteter under perioden har deltagandet inom flera av stadens verksamheter varit lägre än tidigare år. Även det lokala föreningslivet har påverkats i hög grad med både minskat antal aktiviteter och deltagare.

Samtidigt finns det flera mycket goda exempel inom staden där verksamheter visat på snabb omställning och där flera verksamheter gjort digitala språng för att anpassas till rådande rekommendationer. Exempelvis ställde Kulturskolan om till digital verksamhet och bibliotekens boksamtal, språkcaféer och boktips har genomförts digitalt. Bibliotekens bokbuss har också besökt och levererat böcker till både äldreomsorg och förskola. Idrottsnämnden ökade antalet utomhuspass från 34 till 585 och fram till den 30 juni ökade utomhusträning med över 4 000 deltagare jämfört med 2019.

Under sommaren genomförde staden covid-19 anpassade aktiviteter under namnet *Sommar 2020*. På webbplatsen sommars2020.stockholm samlade staden tips på olika aktiviteter såsom idrottsaktiviteter och kulturarrangemang för såväl barn som vuxna. Totalt genomfördes 1550 programstarter fördelat över 255 unika program.

Under perioden har flera idrottsanläggningar och kulturverksamheter öppnat. I mars invigdes Kulturskolans och Kulturhuset Stadsteaterns nya gemensamma scen i Husby och i juni invigdes det nya Järvabadet som har blivit ett positivt tillskott för boende i Järvastadsdelarna. I augusti öppnade både Gubbängens skridsko- och bandyhall, den första träningshallen för bandy och

skridsko i Stockholmsregionen, samt Forsgrénka badet i Medborgarhuset som hållit stängt för reovering.

Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö. Stockholms stad ska gå före i klimatarbetet och vara ledare i den globala omställningen som världen står inför. Staden har tagit fram en klimatbudget som visar hur stora utsläpp Stockholm kan medges för att uppfylla sin del av Parisavtalet och framförallt vår planet tål. Kol för uppvärmning ska vara helt utfasat till senast år 2022 och eldning med fossil olja ska ha upphört till senast 2025. Utsläppen från vägtrafiken måste minska. Staden ska även motverka klimatförändringarna genom koldioxidinlagring samt biokolsanläggningar. Målet är att Stockholm är en fossilfri och klimatpositiv stad senast år 2040.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2020. Bedömningen grundas på att 27 av 29 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för elva av kommunfullmäktiges tjugotvå indikatorer bedöms uppnås helt, sju bedöms uppnås delvis och fyra bedöms ej uppnås. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt. Inga uppmaningar gjordes i samband med tertialrapport 1.

Stadsledningskontoret bedömer bland annat att kommunfullmäktiges mål för indikatorn *El och värmeproduktion baserad på solenergi, Relativ energieffektivisering i stadens verksamheter, Plast till energiåtervinning* och *Totalt köpt energi i stadens verksamheter* prognostiseras nås delvis eller inte alls med nuvarande ambitionsnivå. För dess finns fortfarande möjligheter att förbättra årets utfall varför Kungsholmens stadsdelsnämnd, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, AB Familjebostäder, SISAB, Fastighetsnämnden, idrottsnämnden, AB Stockholmshem, Stockholm Vatten och Avfall AB, Stockholms Hamn AB uppmanas att vidta åtgärder för att säkerställa kommunfullmäktiges mål för de indikatorer där respektive organisation har bedömt annat än hel målpåfyllelse.

I avstämningsärendet fick servicenämnden i uppdrag att under året arbeta för att möjliggöra uppföljning per nämnd för indikatorn *Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel* via upphandling av systemstöd som finns tillgängligt för avrop från och med april 2020 för varje enskild nämnd. Via detta systemstöd kan varje nämnd,

förutom att följa upp CO2 per kg livsmedel, också följa upp ekologiska livsmedel i sina olika verksamheter. Det går också att använda systemstödet för att söka nämndens mjölkstöd.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har i samverkan med kommunstyrelsen tagit fram ett underlag för indikatorn för *Relativ energianvändning* som idag träffar i princip alla nämnder och bolagsstyrelser. Förslag till relativa mått för fastighetsförvaltande bolagsstyrelser och nämnder (som står för 77,9 procent av den totala energianvändningen), idrottsnämnden, SVOA, trafiknämnden och AB Stockholm Parkering har arbetats fram som förslag. Exempel på sådana mått är köpt energi per kvm parkeringsplats, köpt energi per uppvärmd idrottsarea, köpt energi per kubikmeter dricksvatten med mera. För övriga nämnder och bolagsstyrelser går det inte att få fram ett relativt mått som blir rättvisande. Inför verksamhetsberättelsen 2020 kommer stadsledningskontoret att förtydliga för berörda nämnder och bolagsstyrelser hur uppföljningen ska ske. För övriga nämnder och bolagsstyrelser föreslås att indikatorn utgår, det vill säga kyrkogårdsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stokab.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder och bolagsstyrelser genomför ett stort antal aktiviteter för att uppnå målet. Bland dessa kan nämnas kommunstyrelsen som arbetar med samordning, styrning och uppföljning för att främja verksamheternas miljö- och klimatarbete. Kommunfullmäktige beslutade om ett nytt miljöprogram 2020-2023 och ny klimathandlingsplan 2020-2023 under maj månad och beting för utsläppsminskningar har fördelats ut till nämnder och bolagsstyrelser. Ett arbete med en handlingsplan för vägtrafikens minskade koldioxidutsläpp pågår som syftar till att nå det nationella målet om 70 procent minskade utsläpp från vägtransporter till 2030.

Trafiknämndens pågående arbete med att minska PM10 har gett resultat, främst genom utvecklandet av nya dammbindande tekniker och genom dubbdäcksförbud på tre av stadens gator. För att förbättra luftkvaliteten har trafiknämnden infört miljözon klass II på Hornsgatan från den 15 januari och arbetar nu med att följa införandets effekter. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att år 2020 kommer sannolikt också miljökvalitetsnormen klaras för kvävedioxid i Stockholm. Detta bedöms kunna vara en följd av pandemins effekter med bland annat en minskning av vägtrafiken som följd med lägre utsläpp och halter av luftföroreningar.

Stockholms dagvattenstrategi, liksom miljöprogrammet, understryker behovet av klimatanpassad planering. Trafiknämnden etablerar en strategisk funktion för skyfallshantering i samverkan med andra berörda nämnder och bolagsstyrelser.

Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem är ett av de prioriterade målen i miljöprogrammet för åren 2020-2023. En förslag till handlingsplan för biologisk mångfald har arbetats fram under ledning av miljö- och hälsoskyddsnämnden och beslut ska fattas av kommunfullmäktige efter remiss. Trafiknämnden ser över att utöka antalet växter som gynnar pollinatörer och därmed bidrar till att stärka den biologiska mångfalden och nämnden ser även över möjligheten att utöka antalet vårlökar för att förlänga säsongen med pollinatörs gynnande växter. I Bromma stadsdelsnämnd har, för att gynna den biologiska mångfalden, 52 000 kvm gräsytor klassats om till slätterängar. Det är en ökning med 16 procent från 319 000 kvm till 371 000 kvm vilket motsvarar cirka tio normalstora fotbollsplaner. Därutöver utförs som vanligt naturvård i Brommas grönområden inklusive naturreservat. Åtgärderna sker i form av selektiv gallring utifrån olika arters behov samt genom friställning av ekar. Död ved lämnas kvar i största möjliga mån i så kallade faunadepåer.

Exploateringsnämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda förutsättningarna för fossilfria byggarbetsplatser. Arbetet har påbörjats och kommer fortsätta under hösten. En workshop om byggarbetsplatsens miljöpåverkan, tillsammans med Byggföretagen, är planerad att genomföras under 2020.

Stockholm Vatten och Avfall AB bedömer att mängden matavfall till biologisk behandling har för tertiäl 2 legat under mängden för motsvarande period 2019. Mängden matavfall går naturligt ned under juli månad på grund av uppehåll hos bland annat skolor och förskolor, men har under 2020 legat lägre än juli 2019. Minskningen bedöms som en effekt av covid-19. Det är fortsatt stor osäkerhet kring hur pandemin påverkar under året och utfallet är svårt att prognostisera, men kommunfullmäktiges årsmål om 55 procent bedöms inte nås. Under våren kan noteras ökade mängder inkommande grovavfall på stadens återvinningscentraler. Liknande trend har uppmärksamats över hela landet. Stockholm Vatten och Avfall AB följer löpande mängdstatistiken för att säkerställa att mottagna mängder inte överskrider anläggningarnas miljötillstånd.

Miljötilståndet för Bromma återvinningscentral innefattar mottagning av 20 000 ton icke-farligt avfall och 5 000 ton farligt avfall. Om trenden med ökade avfallsmängder från våren 2020 fortsätter även under hösten kommer mängderna icke-farligt avfall överskrida den tillåtna mängden. Även om hösten blir som ett normalt år kommer mängderna med största sannolikhet överskrida 20 000 ton. Åtgärder kommer att vidtas för att säkerställa att miljötilståndet efterlevs samt att arbete med ansökan för nytt miljötilstånd för ökade mängder inleds.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Stockholm ska vara en ekonomiskt hållbar storstad för framtiden. Staden ska ha en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser och skattemedlen ska användas effektivt till största nytta för stockholmarna. Staden behöver kontinuerligt arbeta för att utvecklas som attraktiv arbetsgivare. Staden ska ha ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivar- och utvecklingsfrågor samt utarbeta och genomföra insatser för att säkra chefs- och kompetensförsörjningen. Användningen av digitalisering och ny teknik skapar förutsättningar för innovation och ökad tillväxt i Stockholm, men också möjligheter till ökad processeffektivitet och innovationskraft. Digitala arbetssätt ska vara ett sätt att öka effektiviteten inom verksamheterna och på det sättet bidra till att klara kompetensförsörjningen och välfärdens kvalitet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för inriktningsmålet kommer att uppnås helt för 2020. Bedömningen baseras på att årsmålet för båda av kommunfullmäktiges två underliggande verksamhetsmål prognostiseras uppnås helt. För bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB görs bedömningen att årsmålet för inriktningsmålet kommer att uppfyllas helt under året. Måluppfyllelsen förutsätter god budgethållning och att nämnderna genomför nödvändiga strukturella förändringar.

Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Stockholm ska vara en ekonomiskt hållbar storstad för framtiden. Staden ska ha en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser, och skattemedlen ska användas effektivt till största nytta för stockholmarna. God ekonomisk hushållning är en förutsättning för att staden i framtiden ska klara av att möta de krav som morgondagens stockholmare ställer på en effektiv användning av skattebetalarnas pengar.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2020. Bedömningen grundas på att 29 av 32 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för samtliga av kommunfullmäktiges tio indikatorer bedöms uppnås helt. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt. Då staden på total nivå prognostiseras att ha en budget i balans gör stadsledningskontoret bedömningen att målet uppfylls helt.

Totalt prognostiserar staden ett överskott om 2 346 mnkr. Överskottet beror främst på ökade generella statsbidrag som tilldelats som en följd av de minskade skatteintäkter som kommuner och regioner drabbas av som en följd av pandemin. De generella statsbidragen börjar att trappas ner från och med 2022. Nedtrappningen av de generella statsbidragen innebär att det på sikt finns en risk att staden behöver bromsa in för att behålla en budget i balans. Det finns fortfarande osäkerheter på grund av pandemin som kan påverka stadens verksamheter och ekonomi. De ekonomiska effekterna syns i dagsläget framförallt i ökade kostnader och intäktsbortfall. Nämnderna rapporterar om ökade kostnader till följd av ökade sjuklönekostnader, inköp av skyddsutrustning, renhållning, städning och sanering. Till stor del täcks de ökade kostnaderna av statsbidrag till exempel för sjukfrånvaron. De nämnder som är beroende av sina intäkter för att nå en budget i balans är fortsatt starkt påverkade av pandemin. Det är framförallt idrottsnämnden och kulturnämnden där stängda publika verksamheter, inställda evenemang och minskade försäljningsintäkter påverkar budgetföljsamheten.

Totalt prognostiserar nämnderna ett överskott på 168 mnkr där det är stadsdelsnämnderna som har det stora överskottet med 146 mnkr och facknämnderna som prognostiserar med ett överskott på 22 mnkr. Arbetet med att standardisera processer, samarbeta både internt och externt samt att effektivisera resursanvändandet pågår dock fortsatt för att säkra en budget i balans.

Stadens höga investeringsvolym medför att det är av yttersta vikt att stadens nämnder och bolagsstyrelser arbetar med styrning och uppföljning av investeringsprojekten. Att hålla en budget är ett självklart krav men det kräver även att nämnder och bolagsstyrelser ständigt prövar utgifterna inom projekten för att, om möjligt, med

minskade utgifter kunna bidra till stadens behov av minskade investeringsvolymer.

Ett antal investeringsprojekt inom staden redovisar prognostiserade avvikelser som överskrider kommunfullmäktiges beslutade budget med mer än 10 procent. Det är av yttersta vikt att stadens nämnder arbetar med prioritering, styrning och uppföljning av investeringsprojekten. Fastighetsnämnden, trafiknämnden och exploateringsnämnden uppmanas därför att vidta åtgärder för att sänka kostnaderna i projekten och om nödvändigt, i samråd med kommunstyrelsen, återkomma till kommunfullmäktige för reviderade genomförandebeslut.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsmål	Utfall T1	Utfall T2	Helt/delvis /ej uppfyllt	Kommentar
		T	T		
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100,2%	99,6 %	Helt	
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100,3 %	99,4 %	Helt	
Stadens ekonomiska resultat (lägst)	0,1 mnkr	47 mnkr	2 346 mnkr	Helt	
Kapitalkostnadernas andel av nettokostnaderna	7,0 %	4,0 %	5,9 %	Helt	

Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Stadens förvaltning ska vara effektiv och organisationen ska anpassas för att kostnadseffektivt och med hög kvalitet leverera vad stockholmarna har rätt att förvänta sig. Staden ska vara ett föredöme som offentlig arbetsgivare och ha ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivar- och utvecklingsfrågor samt utarbeta och genomföra insatser för att säkra chefs- och kompetensförsörjningen. Ett målmedvetet arbete för att ta tillvara digitaliseringens möjligheter, kontinuerlig kompetensutveckling av välfärdens medarbetare och effektivare lokalanvändning ska säkerställa att skattebetalarnas pengar används på bästa sätt. Stadens upphandlings- och inköpsverksamhet ska främja valfrihet, kostnadseffektivitet, miljö, klimat och social hållbarhet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2020.

Bedömningen grundas på att 16 av 31 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt på att årsmålet för en av kommunfullmäktiges tre indikatorer bedöms uppnås helt och två uppnås delvis. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt.

De nämnder som bedömer att målet uppnås delvis hänvisar främst till den ökade sjukfrånvaron. Samtidig beskriver nämnderna att sjukfrånvaron, som ökade kraftigt i början av pandemin, nu börjar närma sig tidigare nivåer. Stadsledningskontoret gör bedömningen att målet trots nämndernas bedömning uppfylls helt. Detta då sjukfrånvaron endast utgör en del av målet vars fokus är en effektiv verksamhet. Nämndernas och bolagsstyrelsernas rapportering vittnar om att utvecklingen av stadens verksamheter har fortsatt under perioden trots pandemin som har krävt att staden ställt om och prioriterat de mest kritiska verksamheterna. Pandemin har prövat stadens verksamheter som på ett effektivt sätt har visat sig kunna förändra och anpassa organisation och arbetssätt när situationen kräver det. Även om vissa planerade aktiviteter och projekt har lagts om eller skjutits fram pågår arbetet i hög grad enligt plan.

Kompetensförsörjning och arbetsmiljö

Arbetsmiljön har varit i tydligt fokus under perioden. Verksamheter där covid-19 smitta förekommit har arbetat med kontinuerliga riskbedömningar och med att säkerställa tillgång till skyddsmaterial. Även i verksamheter där merparten av medarbetarna uppmanats arbeta hemifrån har arbetsmiljöfrågorna uppmärksammats då både medarbetarskap och ledarskap utmanats. Flera stadsdelsnämnder har ställt om och inrättat förvaltningscentrala bemanningsfunktioner för att stödja verksamheten och säkerställa bemanningen, framför allt till äldreomsorgen. I många nämnder har pandemin inneburit ett högt tryck på omställning i verksamheterna. Bland annat för utbildningsnämnden där gymnasieskolan ställde om till helt digital undervisning under våren och miljö- och hälsoskyddsnämnden som fick styra om tillsynsverksamheten. Nämnderna beskriver att de under året har fått göra omprioriteringar och i vissa fall skjuta på planerade utbildnings- och kompetensutvecklingsinsatser och genomfört andra, prioriterade utbildningar, till exempel i basala hygienrutiner.

Digitalisering

I stadens verksamheter pågår ett varierat och innovativt utvecklingsarbete. Nämnderna beskriver bland annat hur de

använder välfärdsteknik i verksamheten för att öka tillgängligheten till stadens service och stärka brukares självständighet. Under pandemin har digital kommunikation och digitala besök varit en förutsättning för att vidmakthålla tillgängligheten och erbjuda en service av hög kvalitet.

Pandemin har medfört behov av att hitta lösningar på flera och nya utmaningar och därigenom bidragit till att stärka stadens innovationsförmåga och digitala kompetens. Verksamheterna beskriver att det på sikt finns ett behov av att stärka det strategiska innovationsarbetet samt chefers och ledares förmåga att leda innovationer och i högre grad nyttja digitaliseringens möjligheter. Exempelvis har stadsbyggnadsnämnden etablerat en ny förvaltningsorganisation och nya arbetssätt för att stödja nämndens digitalisering och verksamhetsutveckling för att skapa förutsättningar för en digital samhällsbyggnadsprocess.

Arbetet för att ta fram ett nytt stadsövergripande program för systematiskt kvalitetsarbete, innovation samt it och digitalisering har påbörjats.

Projektet modernisering av sociala system har under perioden genomgått en genomlysning i syfte att stärka projektets framdrift och kvalitet. Som ett resultat kommer den för projektet så avgörande verksamhetsutvecklingen av arbetssätt och processer inom socialtjänst, överförmyndarverksamhet och vård- och omsorgsverksamhet att ges ytterligare tid. Allt i syfte att stärka stadens förmåga att tillhandahålla en enad socialtjänst som stöds av ett digitalt verktyg. Vidare sätts fokus till att en första release av systemet inom överförmyndarverksamheten ska lanseras i början av nästa år.

Skolplattformen är ett gemensamt digitalt verksamhetssystem för alla skolformer i Stockholms stad. Under åren 2012-2019 har pågått ett projekt för att utveckla och implementera systemet – projekt Skolplattform Stockholm – vilket har varit mycket omfattande och har präglats av ett antal problem. Projektet har därför under året varit föremål för en grundlig utvärdering. En särskild utredare i har genomfört uppdrag att göra en övergripande genomlysning av projektet. Syftet med denna utredning har varit att lära sig av projektet inför framtida utvecklingsprojekt generellt, men i synnerhet inom it och digitalisering. Utvärderingen redovisar hur staden kan dra lärdom av de erfarenheter som gjorts i projekt Skolplattform Stockholm inför framtida stora utvecklingsarbeten och projekt.

Inköp

Under perioden har försörjning av skyddsmaterial till stadens verksamheter prioriterats, framförallt inom äldreomsorgen. Genom samverkan kunde en central materialfunktion för staden snabbt inrättas, som ett komplement till stadens ordinarie leverantörer. Initialt var fokus på att lösa det mer akuta behovet av material för att så småningom övergå till att säkra materialförsörjningen på längre sikt. Staden har under perioden även försett övriga kommuner i länet med skyddsmaterial. Genom att ställa om delar av verksamheten har servicenämnden skött den distributionscentral som anordnades för att förse både staden och länet med material.

Nämnderna rapporterar om hur de på olika sätt har fortsatt utveckla inköpsprocessen och arbeta för att utveckla den systematiska uppföljningen. Vid kommunstyrelsen pågår arbetet med att ta fram en modell som ska stödja uppföljningen av de effektmål som fastställts i stadens nya *Program för inköp* inköpsarbetets effekter. Nämnderna prövar olika former av upphandlingsförfaranden för att säkerställa behoven. Under året planerar till exempel exploateringsnämnden och trafiknämnden att inom några avtalsområden införa så kallade dynamiska inköpssystem (DIS). DIS är en variant på ramavtal som kan vara ett sätt att ta tillvara den potential som finns för anbud från små företag.

Jämställdhetsintegrering

Arbetet för att integrera ett jämställdhetsperspektiv i stadens alla verksamheter pågår. Till exempel samarbetar kommunstyrelsen och socialnämnden för att jämställdhetsintegrera arbetet med *Stockholms stads handlingsplan för förbättrad arbetsituation för socialsekreterare och biståndshandläggare 2019-2022*. Som stöd till stadsdelsnämnderna har en vägledning för jämställdhet tagits fram. Vägledningen syftar till att inspirera till utveckling av jämställdhetsarbetet i de viktiga områden som lyfts fram i handlingsplanen. Nämnderna arbetar även för att systematisera jämställdhetsanalyser i tjänsteutlåtanden. Av nämndernas rapportering framkommer dock att alla nämnder inte har rutiner för att göra jämställdhetsanalys i tjänsteutlåtanden. Andelen tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys har sjunkit under året. Kommunstyrelsen emotser att samtliga nämnder vid årets slut har rutiner på plats och gör jämställdhetsanalyser i relevanta tjänsteutlåtanden.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsmål	Utfall T1			Utfall T2			Helt/delvis /ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M	T	K	M		
Index bra arbetsgivare	84	-	-	-	83	-	-	Delvis	Stabilt högt värde över tid, ingen förändring sedan 2019.

Ekonomisk och finansiell rapportering

Driftredovisning

I avsnittet redovisas hur utfallet för driftverksamheten förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.

Stora avvikelser mot budget utgörs främst av reavinster och vinster från försäljning av exploateringsfastigheter, poster som inte budgeteras. Vid tertialrapporttillfället uppgår dessa poster till 993 mnkr, en positiv budgetavvikelse. Försäljningar har skett främst i Slakthusområdet, Hagastaden och Medborgarplatsen.

Enligt beslut av fullmäktige får överskott gjorda räkenskapsåren 2014 och 2017 disponeras ur eget kapital. Dispositionen är riktad till projekt, som beräknas ha ett bestående värde för staden. Dessa kostnader är inte budgeterade och ger därför en negativ budgetavvikelse mot resultatbudgeten. I tertialrapport 2 har hittills disponerats 312 mnkr. Införande av byte av leverantörer avseende gemensam IT-plattform, GSIT2.0, och modernisering av sociala system är de största projekten under perioden.

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag beräknas totalt på årsbasis ge ett överskott på 1 404 mnkr mot budget. Tillskott av generella statsbidrag med anledning av covid-19 är medtagna och utgör en stor del av ökningen

Uppföljning av resultatbudget och resultatprognos

Resultatprognos

I kommunfullmäktiges budget för 2020 har förutsatts att inga nämnder begär tilläggsanslag för den löpande verksamheten under året. Helårsprognosen för 2020 års resultat jämfört med budget visar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar ett överskott på 2 346 mnkr, se tabell nedan. Prognosen visar att den främsta anledningen till överskottet är de extra generella statsbidrag som vid ett flertal tillfällen under året har fördelats till kommuner och regioner för att motverka effekterna av covid-19.

Prognostiserad avvikelse redovisas före resultatdispositioner.

Avvikelser Budget - prognos helårsutfall mnkr	T2 2020		
	Budget efter SLK's justeringar	Prognos	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	15 120	15 374	254
Verksamhetens kostnader (-)	-59 898	-59 724	174
Anslag pensioner/arbetsgivaravgifter (-)	-1 646	-1 577	69
Disposition av eget kapital	0	- 469	- 469
Avskrivningar (-)	-1 709	-1 695	14
Verksamhetens nettokostnader	-48 133	-48 093	41
Skatteintäkter och begravningsavgifter	51 031	50 462	- 569
Utjämning och fastighetsavgift	-5 401	-5 357	44
Regleringspost och generellt statsbidrag	1 164	3 092	1 928
Verksamhetens resultat	-1 340	104	1 445
Finansiellt resultat inklusive utdelningar	1 352	1 265	- 87
Realisationsvinster	0	993	993
Disposition/avsättning begravningsfond	- 11	- 17	- 5
Resultat efter finansiella poster	0,0	2 346	2 346
Förändring av redovisat eget kapital	0	2 346	2 346

Uppföljning av nämndernas budget och prognos

Nämnderna prognostiserar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar ett överskott jämfört med budget på 289 mnkr. Efter överföring av resultatenheternas resultat prognostiseras ett överskott på 168 mnkr. För 2019 var motsvarande prognos 56 mnkr.

Facknämnder

mnkr	KS Budget efter SLK:s justeringar	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigering	Avvikelse före resultat- överföringar	Avvikelse efter resultat- överföringar	Prognos avvikelse Investerings- plan
Kommunstyrelsen	-1 417	-1 417	0	0	0
Revisorskollegiet	-30	-29	1	1	0
Service-nämnden	-1	-2	-1	0	1
Valnämnden	-5	-5	0	0	0
Stadsdelsnämnderna	-21 985	-21 795	190	146	8
Arbetsmarknadsnämnden	-1 003	-946	57	57	0
Exploateringsnämnden	1 344	1 329	-15	-15	-36
Fastighetsnämnden	253	241	-12	-12	-50
Idrottsnämnden	-731	-770	-39	-39	0
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	-936	-945	-9	-9	0
Kulturnämnden: stadsarkivet	-74	-74	0	0	0
Kyrkogårdsnämnden	-180	-172	8	8	76
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-126	-126	0	0	0
Socialnämnden	-1 264	-1 259	5	5	1
Stadsbyggnadsnämnden	-154	-146	8	8	0

mnkr	KS Budget efter SLK:s justeringar	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigerig	Avvikelse före resultat- överföringar	Avvikelse efter resultat- överföringar	Prognos avvikelse Investerings- plan
Trafiknämnden	-523	-505	18	18	100
Utbildningsnämnden	-19 675	-19 596	78	0	0
Äldrenämnden	-196	-196	0	0	0
Överförmyndarnämnden	-71	-70	1	1	0
Summa nämnder	-46 773	-45 542	289	168	100

Stadsdelsnämnder

mnkr	KS budget efter SLK's justeringar	Bokfört för perioden	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigerig	Avvikelse före resultat- dispositioner	Avvikelse efter resultat- dispositioner	Prognos avvikelse Investerings- plan
Rinkeby-Kista	-1 627	-1 015	-1 598	28	20	0
Spånga-Tensta	-1 186	-778	-1 186	0	0	4
Hässelby-Vällingby	-1 983	-1 223	-1 959	24	24	0
Bromma	-1 592	-1 024	-1 572	20	20	0
Kungsholmen	-1 223	-787	-1 223	0	0	0
Norrmalm	-1 211	-774	-1 193	18	13	2
Östermalm	-1 481	-951	-1 456	25	25	2
Södermalm	-2 457	-1 558	-2 407	50	40	0
Enskede-Årsta-Vantör	-2 405	-1 576	-2 392	12	0	0
Skarpnäck	-1 152	-753	-1 152	0	0	0
Farsta	-1 705	-1 125	-1 697	8	3	1
Hägersten-Älvsjö	-2 709	-1 788	-2 707	2	0	0
Skärholmen	-1 255	-792	-1 254	1	0	0
Summa stadsdelsnämnder	-21 985	-14 145	-21 795	190	146	8

Stadsdelsnämndernas verksamheter

mnkr	KS budget efter SLK:s justeringar	Bokfört för perioden	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigerig	Avvikelse före resultat- dispositioner	Avvikelse efter resultat- dispositioner
Nämnd- och förvaltningsadministration	-724	-465	-679	46	46
Individ- och familjeomsorg <i>varav socialpsykiatri</i>	-2 339 -505	-1 570 -361	-2 355 -505	-16 0	-15 1
Stadsmiljöverksamhet Avskrivningar	-243 -150	-147 -89	-252 -150	-9 0	-9 0
Internräntor	-10	-4	-9	1	1
Förskoleverksamhet	-4 998	-2 575	-4 941	57	28
Äldreomsorg	-7 615	-4 973	-7 461	154	145
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-4 161	-2 668	-4 178	-17	-24
Barn, kultur och fritid	-370	-228	-364	6	6
Arbetsmarknadsåtgärder	-192	-130	-186	6	6
Ekonomiskt bistånd <i>varav handläggning</i>	-1 132 -273	-765 -215	-1 201 -275	-69 -2	-69 -2
Övrig verksamhet	-52	-12	-22	31	31
Summa verksamheter	-21 985	-14 145	-21 795	190	146

Beräknad överföring av resultatenheternas resultat till 2020

Nämndernas överförda överskott från 2019 till 2020 uppgick till 675 mnkr. I tertialrapport 2 har nämnderna beräknat överföra ett nettoöverskott på 796 mnkr till 2021, varav stadsdelsnämnderna 304 mnkr.

Nedan kommenteras ekonomiska prognoser per verksamhetsområde. Vidare kommenteras de nämnder som prognostiserar större avvikelser än +/- 1 procent mot nämndens budget eller där det finns andra skäl för kommentarer. Nämnder som prognostiserar underskott uppmanas att vidta åtgärder för en ekonomi i balans inför bokslut 2020.

Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden
Förskola

Prognosen visar ett överskott på 28,0 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,6 procent av nettobudgeten. Åtta stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och en stadsdelsnämnd prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst överskott prognostiserar Rinkeby-Kista med 12 mnkr och Hägersten-Älvsjö med 14 mnkr. Överskotten beror främst på den

statliga ersättningen för sjuklönekostnader i och med pandemin samt lägre lokalkostnader.

Barn, kultur och fritid

Prognosen visar ett överskott på 6,4 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 1,7 procent av nettobudgeten. Sju stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och två stadsdelsnämnder prognostiserar underskott. Störst överskott prognostiserar Hägersten-Älvsjö med 3,0 mnkr och Kungsholmen med 1,5 mnkr. Överskotten beror främst på att aktiviteter ej kunnat genomföras som planerat med anledning av pandemin.

Äldreomsorg

Prognosen visar ett överskott på 144,8 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 1,9 procent av nettobudgeten. Åtta stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och fyra stadsdelsnämnder prognostiserar underskott. Största överskott prognostiserar Norrmalm med 51,4 mnkr samt Bromma med 31,7 mnkr. Överskotten beror främst på lägre kostnader för beställarenheterna i form av minskat antal platser på vård- och omsorgsboenden och minskat antal utförda hemtjänsttimmar.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Prognosen för verksamhetsområdet i sin helhet visar ett underskott på 14,6 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,6 procent av nettobudgeten. Verksamhetsområdet individ- och familjeomsorgen exkl. flykting (generalschablon) visar ett underskott på 33,3 mnkr. Fem stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och åtta stadsdelsnämnder prognostiserar underskott. Största underskott prognostiserar Södermalms med 11, mnkr, Skarpnäcks med 11,4 mnkr samt Hägersten-Älvsjö med 9,5 mnkr. Underskotten beror främst på ökade placeringskostnader inom barn och unga, HVB, LVU, jourhem och familjehem samt ökade placeringskostnader inom socialpsykiatrin. Ett ökat inflöde av ärenden inom barn och unga, orosanmälningar och högre dygnspriser utifrån komplex problematik är några bakomliggande orsaker.

Stadsmiljö

Prognosen visar ett underskott på 9,2 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 3,9 procent av nettobudgeten. Två stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och fyra stadsdelsnämnder prognostiserar underskott. Största underskott prognostiserar Rinkeby-Kista med 5,0 mnkr samt Östermalm med 2,2 mnkr. Underskotten beror främst på större belastning på

utomhusmiljön som bidragit till högre kostnader för exempelvis renhållning.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Prognosen visar ett underskott på 23,9 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,6 procent av nettobudgeten. Fyra stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och åtta stadsdelsnämnder prognostiserar underskott. Hägersten-Älvsjö prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst underskott prognostiserar Skärholmen med 19,7 mnkr samt Bromma med 12,1 mnkr. Södermalm prognostiserar överskott med 17,0 mnkr. Underskotten beror främst på placeringar utanför stadens valfrihetssystem, hemtjänst och boenden beslutade enligt socialtjänstlagen. Stadsdelsnämnderna redovisar minskade kostnader på grund av att dagliga verksamheter varit stängda alternativt haft begränsat antal deltagare under våren, vilket har resulterat i färre turbundna resor.

Arbetsmarknadsåtgärder

Prognosen visar på ett överskott på 6,1 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 3,2 procent av nettobudgeten. Fyra stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och fyra stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst överskott prognostiserar Hässelby-Vällingby med 4,0 mnkr samt Farsta med 3,5 mnkr. Överskotten beror främst på ett minskat antal feriejobb under sommaren samt färre aspiranter inom Stockholmsjobb och offentligt skyddat arbete än budgeterat. Stadsdelsnämnderna arbetar för att öka antal aspiranter inom Stockholmsjobb samt erbjuder feriejobb till ungdomar även under höst- och jullovet.

Ekonomiskt bistånd

Prognosen visar på ett underskott på 69,0 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 6,1 procent av nettobudgeten. Elva stadsdelsnämnder prognostiserar underskott och resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst underskott prognostiserar Norrmalm med 11,6 mnkr samt Rinkeby-Kista med 9,0 mnkr. Underskotten beror främst på ett antagande om att kostnaderna för utbetalt ekonomiskt bistånd kommer att fortsätta öka som en direkt konsekvens av pandemin.

Nämnder med större budgetavvikelser

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd prognostiserar ett överskott på 20,5 mnkr efter resultatdispositioner och budgetjusteringar. Avvikelsen motsvarar 1,3 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på minskade kostnader inom äldreomsorgen, då efterfrågan på vård- och omsorgsboende och hemtjänst har minskat. Trots att brukare har fått bifall för vård- och omsorgsboende är det många som inte flyttat in av rädsla för att bli smittade av covid-19. Totalt prognostiseras ett överskott om 31,7 mnkr inom äldreomsorgen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd prognostiserar ett överskott om 24,0 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 1,2 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på minskade kostnader inom individ- och familjeomsorg på grund av lägre kostnader för insatser samt inom nämnd och administration där överskottet hänförs till personalomsättning och vakanser vid nyrekryteringar.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd prognostiserar ett överskott på 13 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 1,1 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på minskade kostnader inom äldreomsorgen, då efterfrågan på vård- och omsorgsboende och hemtjänst har minskat till följd av covid-19.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd prognostiserar ett överskott på 20 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 1,2 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på minskade kostnader inom äldreomsorgen och förskola. Efterfrågan på vård- och omsorgsboende, hemtjänst och förskola har minskat till följd av covid-19 samtidigt som nämnden har fått en hög kostnadstäckning för sjuklönekostnader samt statsbidrag för kostnader kopplade till covid-19.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalm stadsdelsnämnd prognostiserar ett överskott på 40,0 mnkr efter resultatdispositioner och budgetjusteringar. Avvikelsen motsvarar 1,6 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på att antalet platser på vård- och omsorgsboenden inom äldreomsorgen minskat samt att kostnaderna för turbundna resor och hemtjänst inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning

minskat. Den dagliga verksamheten har varit stängd alternativt haft ett begränsat antal deltagare på grund av pandemin under perioden 9 april-31 maj, vilket minskat kostnaderna för turbundna resor. Totalt prognostiseras ett överskott om 29,0 mnkr inom äldreomsorgen och inom funktionsnedsättning om 17,0 mnkr.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd prognostiserar ett överskott på 25,4 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 1,7 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på ett minskat antal platser i vård- och omsorgsboende samt ett minskat antal utförda timmar inom hemtjänsten.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden prognostiserar ett överskott på 57,4 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 5,7 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på att stadens statsbidragsintäkter från Skolverket har ökat på grund av att staten som en följd av covid-19 har fattat beslut om att stå för den del som annars utgörs av kommunernas medfinansiering av de regionala yrkesvuxenutbildningarna.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden prognostiserar ett underskott på 14,9 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 1,1 procent av nämndens driftbudget. Underskottet beror främst på ökade kostnader för fastighetsskatt, färjetrafik (9,5 mnkr) och rättelse av moms gällande mark som upplåts för parkeringsändamål (5,5 mnkr), samt minskade arrendeintäkter för Bromma flygplats på grund av minskad flygtrafik under pandemin (4 mnkr). Prognosen för kapitalkostnaderna är 5,5 mnkr över budget. 1,8 mnkr avser avskrivningar bland annat till följd av nedskrivning av förgävesprojekt och 3,8 mnkr avser internränta. Nämnden har även justerat både kostnads- och intäktsprognos med avseende på förvaltningsuppdragen. Prognosen för förvaltningsuppdragen innebär 16,4 mnkr lägre resultat än 2019 och beror främst på uppdrag inom Söderstaden/Slakthusområdet och i Kristineberg.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden prognostiserar ett underskott om 12,1 mnkr. Avvikelsen motsvarar 4,8 procent av nämndens budget. Underskottet beror främst på effekter av pandemin, som bedöms innebära 7,8 mnkr i befarade kundförluster och 7,9 mnkr i minskade hyresintäkter samt ytterligare 1,7 mnkr i ökade administrationskostnader. Jämfört med prognosen i tertialrapport 1 bedöms underskottet minska med 22,5 mnkr, i huvudsak beroende

på att kostnader för planerat underhåll blir lägre än budgeterat då dessa i högre utsträckning kommer att belasta investeringsbudgeten.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden prognostiserar ett underskott på 39,3 mnkr. Avvikelsen motsvarar 5,4 procent av nämndens driftbudget. Underskottet beror främst på minskade intäkter som en effekt av pandemin. Av underskottet avser 34,2 mnkr minskade intäkter varav 22,6 mnkr avser minskade intäkter i sim- och idrottshallar samt 16,4 mnkr minskade intäkter för planhyror. Nämnden redovisar ökade kostnader om 5,1 mnkr. I underskottet ingår beräknat överskott för självkostnadshyror till fastighetsnämnden om 0,7 mnkr.

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Kulturnämnden: kulturförvaltningen prognostiserar ett underskott på 9,4 mnkr. Avvikelsen motsvarar 1,0 procent av nämndens driftbudget. Underskottet beror främst på minskade intäkter som en effekt av pandemin. Av underskottet avser 0,8 mnkr ökade kostnader och 10,2 minskade intäkter. Prognostiserat underskott redovisas inom Museer och konst (netto 6 mnkr), Stockholms stadsbibliotek (2 mnkr) samt Liljevalchs konsthall (1,4 mnkr).

Kyrkogårdsnämnden

Nämnden redovisar ett överskott om 7,5 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 4,2 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på minskade kostnader om 4,2 mnkr som främst beror på minskade personalkostnader (vakanser och säsongsarbeten) samt ökade intäkter om 3,6 mnkr som avser ökade kremationsintäkter (3,0 mnkr) samt ökade fondintäkter (0,6 mnkr).

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden prognostiserar ett överskott på 8,0 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 5,2 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror på att bostadsanpassningsbidraget prognostiseras uppgå till 80 mnkr jämfört med budgeterade 88 mnkr.

Trafiknämnden

Trafiknämnden prognostiserar ett överskott om 17,9 mnkr. Avvikelsen motsvarar 3,4 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på att kostnaderna för avskrivningar och internränta beräknas minska med 12,0 mnkr, vilket beror på tidsförskjutningar i flera investeringsprojekt. Nämnden redovisar stora avvikelser inom driftbudgetens kostnads- och intäktsposter.

Med anledning av den milda vintern har kostnaderna för vinterväghållningen minskat med cirka 50 mnkr. Inom andra områden ökar kostnaderna med cirka 58 mnkr. Nämnden prognostiserar att intäkterna från parkeringsverksamheten blir cirka 50 mnkr lägre än budgeterat, samtidigt som intäkterna inom andra områden beräknas öka med cirka 64 mnkr. Påverkan på driftnettot blir därmed ett överskott om cirka 6 mnkr.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden prognostiserar ett överskott om 1,2 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 1,9 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på att planerade aktiviteter ställts in på grund av covid-19 samt en viss personalomsättning som skapat ett budgetöverskott.

Investeringsredovisning

Kommunala koncernens investeringar

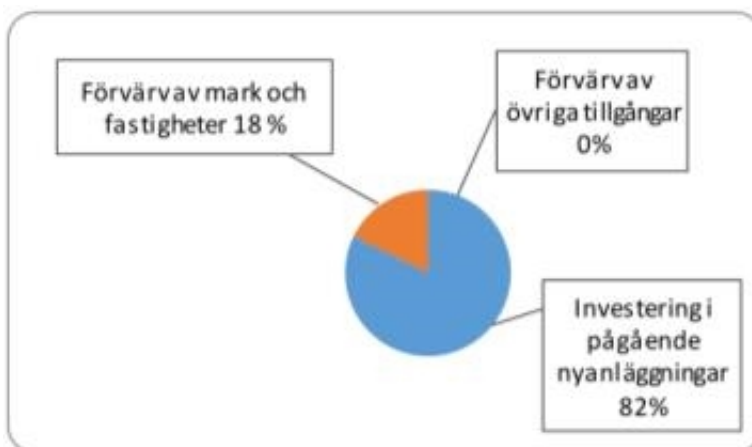
Investeringsnivån i koncernen beräknas vid årets slut uppgå till knappt 13,2 mdkr, vilket är något lägre än kommunfullmäktiges budget. Den största avvikelsen är hänförlig till bostadsbolagen som redovisar förskjutningar i projekt. Investeringsutfallet för perioden uppgår till 7,6 mdkr, vilket ska jämföras med periodens budget om 7,8 mdkr.

Förutom investeringar i nyproduktion av bostäder och infrastruktur bedrivs stora projekt inom nyproduktion och ombyggnad av skolor och andra samhällsfastigheter.

Bostadsbolagens investeringsprognos uppgår till 5,8 mdkr av årets totala investeringsvolym. Investeringarna avser nyproduktion, strategiska investeringar och även nödvändiga investeringar som har karaktären av huvudsakligen är ersättningsinvesteringar. De större projekten som bostadsbolagen bedriver under året avser bland annat Drevvikshöjden i Farsta och kv. Kabelverket i Älvsjö (Familjebostäder), Linaberg i Mariehäll (Stockholmshem) samt kv. Albano i Norra Djurgårdsstaden (AB Svenska Bostäder).

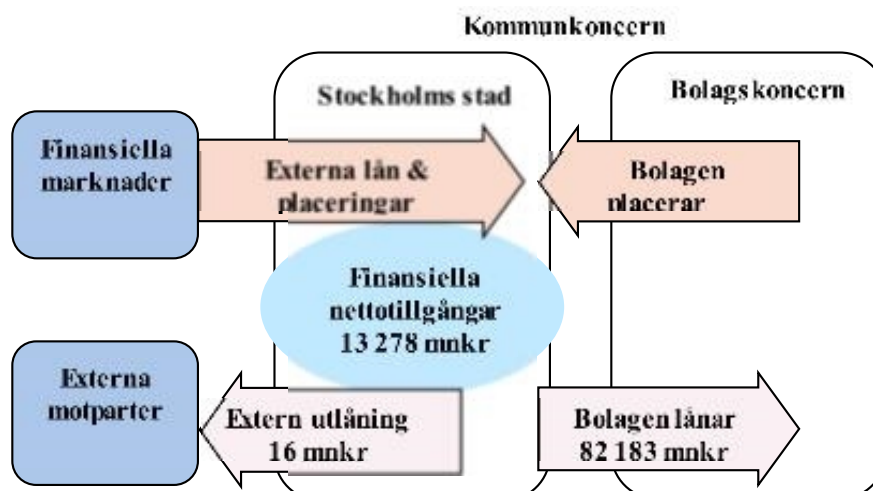
Skolfastigheter i Stockholm AB:s investeringar beräknas till 2 mdkr, vilket är i linje med budget. Bolagets större pågående projekt i genomförandefas är bl.a. om- och påbyggnad av Rödabergsskolan i Vasastan och nybyggnad av skola i Midsommarkransen. Infrastrukturbolagen Stockholm Vatten och Avfall (SVOA), Stockholms Hamn AB (Stockholms Hamnar) och AB Stokab

(Stokab) planerar investeringar om 4,6 mdkr för året. SVOA:s projekt Stockholms Framtida Avloppsrening (SFA) fortsätter att utgöra koncernens största projekt som dessutom fortsätter under flera år framöver. I enlighet med genomförandebeslutet bedöms projektets kostnader totalt uppgå till 9,2 mdkr. Projektets årsprognos uppgår till 1 364 mnkr, vilket är 52 mnkr lägre än årsbudget. SVOA har även omfattande investeringar i samband med utbyggnad av stadsutvecklingsområden.

Kommunala koncernens finansiella ställning

Den kommunala koncernen hade per balansdagen en extern skuld om 62 981,9 mnkr (57 601,9) och nettoskuld om 61 899,1 mnkr (57 585,0), vilket innebär en ökning sedan årsskiftet om 5 380,0 mnkr respektive 4 314,1 mnkr. Ökningen beror på en hög investeringsnivå i den kommunala koncernen som delvis finansieras med lån.

Investeringar i staden

Stadens investeringsutgifter till och med 31 augusti 2020 uppgår till 4 864 mnkr (4 445 mnkr), vilket är en ökning med 9,1 procent i jämförelse med samma period föregående år. Investeringsinkomster för perioden uppgår till 45 mnkr (97 mnkr). Netto uppgår investeringsutgifterna till 4 819 mnkr. Ett antal stora investeringsprojekt pågår, varav de största under perioden har varit Slussen, Hagastaden och Årstafältet. Stora pågående renoveringsprojekt är Medborgarhuset, Östermalmshallen och Kulturhuset.

Cirka 1,5 mdkr av utgifterna avser investeringar i syfte att uppnå kommunfullmäktiges mål för bostadsbyggande, och cirka 1,5 mdkr har investerats för att främja effektiva och hållbara transporter med god framkomlighet. Drygt en tredjedel av investeringsvolymen avser investeringar i infrastruktur. Stadens största infrastrukturprojekt är rivning och nyanläggning av Slussen.

I stadens investeringsstrategi delas investeringar upp i två typer. Nya investeringar, som medför större nytta än idag, benämns strategiska investeringar. Investeringar som genomförs för att bibehålla nyttan investeringen har i dag benämns ersättningsinvesteringar. Av periodens investeringar är knappt hälften strategiska investeringar medan drygt hälften utgörs av ersättningsinvesteringar.

Helårsprognosen för investeringar 2020 uppgår till 7 046 mnkr, vilket är 100 mnkr lägre än budgeterat. Den pågående pandemin kan komma att påverka stadens investeringar genom exempelvis förskjutningar i projekt, i vilken utsträckning är dock fortfarande oklart. Nedan följer en redogörelse från nämnder med stor investeringsverksamhet.

Trafiknämndens avvikelse förklaras i huvudsak av senareläggning av förskjutningar av planerade och pågående projekt där effekterna av pandemin bedöms motsvara ca 50 mnkr av de minskade utgifterna. Kyrkogårdsnämndens avvikelse förklaras av förskjutningar i projekt Järva begravningsplats samt ombyggnad av arbetslokaler vid Norra begravningsplatsen. Fastighetsnämndens avvikelse förklaras av främst av att projekt Östermalmshallen överskrider budgeten med 115 mnkr samtidigt som de har förskjutningar i ett flertal projekt. Exploateringsnämndens avvikelse förklaras av en sammantaget högre investeringstakt i genomförandeprojekten än i plan.

I följande tabell redovisas ett antal större projekt med genomförandebeslut som pågått under året (nettoutgifter).

Projektname	Avser	Total budget	Utfall tom 2019	Budget 2020	Utfall 2020	Avvikelse 2020
Hagastaden	Bostäder	10 435,5	5 416,50	225,8	142,0	83,8
Slussen	Infrastruktur	10 151,0	6 175,50	1 145,50	1 209,90	-64,4
Norra Djurgårdsstaden	Bostäder/kommersiella lokaler	6 427,9	4 198,90	327,8	270,9	56,9
Nordvästra Kungsholmen	Bostäder	3 160,1	1128	98,3	45,8	52,5
Infrastrukturåtgärder på cykelnätet	Infrastruktur	2 369,3	1349,2	294,7	95,2	199,5
Fokus Skärholmen	Bostäder	1 020,8	64,7	55,4	31,5	23,9
Årstafältet	Bostäder	895,0	387	389,5	166,6	222,9
Söderstaden	Bostäder	732,5	31,8	177,5	170,9	6,6
Järva begravningsplats		357,0	35,6	96,3	10,1	86,2

Investeringsutgifternas avvikelse jämfört med budget beror i många fall på tidsförskjutning i investeringsprojekten, var genomförandetid sträcker sig över flera kalenderår. Projektens utfall kommer att mätas först i samband med avslut och redovisning. Vid prognostiserad avvikelse på mer än 15 procent krävs reviderat beslut i enlighet med investeringsstrategin.

Medfinansiering

För att kunna genomföra angelägna satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm är staden medfinansierare i ett antal stora statliga och regionala infrastrukturprojekt. Utbetalningarna beräknas uppgå till cirka 400 mnkr 2020 och avser i huvudsak medfinansiering av Tvärbana Norr Kistagrenen och bussterminalen vid Slussen.

Region Stockholm har aviserat fördyringar i projektet för utbyggd tunnelbana i enlighet med Stockholmsöverenskommelsen.

Överläggningar angående möjliga förändringar av struktur och finansiering för projektet förväntas återupptas under hösten.

Betalningsplanen för projektet har justerats, och stadens planerade utbetalningar 2020 har skjutits fram.

Stadens utbetalningar till förskottering av medfinansiering för kollektivtrafikobjekten i Sverigeförhandlingen; Tunnelbanan Älvsjö-Fridhemsplan, Roslagsbanan till City och Spårväg syd kommer att påbörjas senare i år.

Nämndernas investeringsutfall och –prognos

Investeringsplanerna är på fortsatt mycket hög nivå med den huvudsakliga inriktningen att uppnå bostadsmålet. Den höga investeringsvolymen medför att det är av största vikt att stadens nämnder och bolagsstyrelser arbetar med styrning och uppföljning av investeringsprojekten. Att hålla budget är ett självklart krav, men

det kräver även att kostnader inom projekten ständigt prövas för att om möjligt med minskade utgifter kunna bidra till stadens behov av minskade investeringsvolymer.

Nämnder med avvikelser – investeringsbudget

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämndens prognos för investeringsutgifterna netto uppgår till 3 400,0 mnkr, vilket är 36,3 mnkr högre än budgeterat. Avvikelsen förklaras av en sammantaget högre investeringstakt i genomförandeprojekten än plan. Utgifterna prognostiseras överstiga plan med 336,3 mnkr. Investeringsinkomsterna prognostiseras överstiga budget med 300 mnkr.

Exploateringsnämnden uppmanades i tertialrapport 1 att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa en investeringsbudget i balans. Stadsledningskontoret konstaterar att den prognostiserade avvikelsen minskat jämfört med tertialrapport 1, främst till följd av ökade inkomster.

Förskjutningar jämfört med verksamhetsplan rapporteras för ett antal projekt. Större avvikelser avser exempelvis Slakthusområdet, Årstafältet etapp 1, Årstastråket etapp 2, Bromstenstaden och Primusparken. Trots förskjutningar i enskilda projekt prognostiserar nämnden sammantaget ett investeringsnetto över plan.

Nämnden rapporterar även försening i klimatinvesteringsprojektet Vårbergs IP. Prognosen är att 10 mnkr kommer att förskjutas till år 2021 till följd av förseningen.

Stadsledningskontoret konstaterar att prognostiserade nettoutgifter för projekten Bygglogistikcenter Hjorthagen, Årstafältet etapp 1, Sandåkravägen, Bryggvägen och Annedal Baltic överskrider kommunfullmäktiges beslutade budget med mer än 15 procent. Nettoutgifterna för följande projekt prognostiseras överskrida kommunfullmäktiges beslutade budget med mer än 10 procent: Bobergsgata, Årstastråket etapp 1, Blackebergsvägen etapp 1, Bromma Blocks och Bromstenstaden Gustav och Gunhild. Exploateringsnämnden uppmanas att vidta åtgärder för att sänka utgifterna i projekten och om nödvändigt återkomma i samråd med kommunstyrelsen till kommunfullmäktige för reviderade genomförandebeslut.

I exploateringsnämndens investeringsplan ingår så kallade exploateringsinkomster om 400 mnkr, vilka motsvarar bokförda

värden av genomförda försäljningar i samband med exploatering. De bokförda värdena utgörs i huvudsak av tidigare nedlagda investeringsutgifter. Exploateringsnämnden prognostiserar att dessa inkomster kommer att uppgå till 200 mnkr, vilket motsvarar 9,5 procent av de prognostiserade försäljningsinkomsterna.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens prognos för investeringsutgifterna uppgår till 1 912,1 mnkr, vilket är 49,9 mnkr mer än budget. Avvikelsen förklaras i huvudsak av att projekt Östermalmshallen beräknas överskrida årsbudgeten med cirka 115 mnkr och att nämnden överbudgeterat inom den långsiktiga investeringsplanen med syftet att kunna omprioritera mellan projekt i händelse av förskjutningar. Samtidigt konstateras förskjutningar i flera andra projekt inom nämndens utökade investeringsplaner, som leder till att årets budget i dessa underskrids: Kulturhuset (22 mnkr), Tekniska nämndhuset (26 mnkr), Stadsbiblioteket (8 mnkr), Gärdets sportfält (19 mnkr), Kristinebergshallarna (6 mnkr) och ersättningsinvesteringar för ianspråktaga idrottsytor (15 mnkr).

Nämnden redovisar en prognosavvikelse över 15 procent från kommunfullmäktiges beslutade budget för följande projekt: Östermalmshallen (508 mnkr, motsvarande 52 procent över beslutad budget), Hammarby IP (15 mnkr, motsvarande 27 procent över beslutad budget), Stadsmuseet (35 mnkr, motsvarande 25 procent över beslutad budget). Nämnden redovisar en prognosavvikelse över 10 procent från kommunfullmäktiges beslutade budget för följande projekt: Medborgarhuset (130 mnkr, motsvarande 13,0 procent över beslutad budget).

Fastighetsnämnden uppmanas att vidta åtgärder för att sänka kostnaderna i projekten med prognos över beslutad budget och vid behov återkomma till kommunfullmäktige för reviderat genomförandebeslut.

Nämnden redovisar också större projekt vars totalbudget prognostiseras bli mer än 15 procent lägre än budgeterat: Kämpetorpshallen (+50 mnkr, motsvarande 25 procent under beslutad budget) samt Järvafältets utomhusbad (+51 mnkr, motsvarande 17 procent under beslutad budget). Fastighetsnämnden ansöker om omfördelning av klimatinvesteringsmedel om 4,0 mnkr, från åtgärder avseende konvertering av oljepannor till åtgärder avseende belysning och armatur i Blacquebergshallen, Gärdeshallen och Eriksdalsbadet samt

för Nälstabadet gällande solvärme. I samband med detta återtas ansökan om konvertering av oljepannor.

Fastighetsnämnden bedömer att omprioriteringar av medel mellan de olika budgetposterna inom dess totala investeringsram för innevarande år behöver ske. Stadsledningskontoret delar bedömningen. Fastighetsnämnden uppmanas att i verksamhetsberättelsen redovisa vilka omprioriteringar som gjorts. Kontoret förutsätter att fastighetsnämndens samtliga investeringsutgifter ryms inom nämndens totala investeringsram.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämndens prognos för investeringsutgifterna netto uppgår till 81,2 mnkr, vilket är 76,1 mnkr lägre än budgeterat. Avvikelsen förklaras av försening av projekt Järva begravningsplats och ombyggnad av arbetslokaler vid Norra begravningsplatsen. Nämnden uppmanas att utveckla arbetet med investeringsstyrning och investeringsplanering.

Trafiknämnden

Trafiknämndens prognos för investeringsutgifterna netto uppgår till 1 001,5 mnkr, vilket är 99,5 mnkr lägre än budgeterat. Avvikelsen förklaras i huvudsak av förskjutningar av planerade och pågående projekt. Effekter av pandemin bedöms motsvara cirka 50 mnkr av de minskade utgifterna. En stor del av de minskade utgifterna avser projekt inom satsningen på cykelinfrastruktur.

Nämnden redovisar en prognosavvikelse över 15 procent från kommunfullmäktiges beslutade budget för följande projekt: Cykelbana Ulvsundavägen (29 mnkr, motsvarande 32 procent över beslutad budget). Trafiknämnden uppmanas att vidta åtgärder för att sänka kostnaderna i projektet och vid behov återkomma till kommunfullmäktige för ett reviderat genomförandebeslut.

Ekonomisk och finansiell analys

Delårsbokslutet omfattar den kommunala koncernen Stockholms stad. I den kommunala koncernen ingår staden, de kommunala bolagen och kommunalförbundet Storstockholms Brandförsvär. Med de kommunala bolagen menas stadens majoritetsägda bolag som finns samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB ägs av Stockholms stad och fungerar som en sammanhållande funktion för huvuddelen av stadens aktiebolag.

För en mer utförlig beskrivning av aktiebolagen hänvisas till tertialrapport 2 för Stockholms Stadshus AB som kan beställas via www.stadshusab.se.

Om den kommunala koncernen

I stadens tertialbokslut ingår alla nämnder, det vill säga den i huvudsak skattefinansierade verksamheten, samt tertialbokslutet för finansförvaltningen vilket bland annat omfattar stadens centrala finansiering. De sammanställda räkenskaperna, som är den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning, för den kommunala koncernen Stockholms stad omfattar förutom stadens verksamhet även den verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en helhetsbild av hela den kommunala koncernens ekonomi och åtaganden.

Efter att koncerninterna mellanhavanden, inklusive utdelning, har eliminerats uppgår resultatet efter skatter och finansiellt resultat för den kommunala koncernen till 4 283 mnkr (2 644 mnkr).

Resultat per den 31 augusti för den kommunala koncernen, mnkr

2020	2019	2018	2017	2016	2015
4 283	2 644	3 252	2 729	4 011	2 638

Koncernen Stockholms Stadshus AB:s samlade resultat efter finansiellt resultat uppgår till 1 573 mnkr (1 828 mnkr). Koncernen Stockholms Stadshus AB:s dispositioner och skatt uppgår till 358 mnkr (375 mnkr) och periodens resultat uppgår till 1 215 mnkr (1 452 mnkr).

Avskrivningar

De planenliga avskrivningarna på anläggningstillgångar ökade med 292 mnkr under 2020 och uppgår till 3 912 mnkr (3 620 mnkr). Ökningen av avskrivningarna beror på att investeringsvolymerna i framförallt bostäder har legat på en hög nivå under de senare åren. Att avskrivningarna inte ökar mer trots de höga investeringsvolymerna beror främst på att investeringarna sker i pågående nyanläggningar som inte börjar skrivas av förrän de är helt färdigställda.

Finansiella intäkter och kostnader

Det finansiella resultatet för den kommunala koncernen är negativt och uppgår till -433 mnkr (-140 mnkr). Det finansiella resultatet har påverkats av ränteläget samt av marknadsvärdering av värdepapper.

Kassaflödesanalys

I stort sett har hela den kommunala koncernen gemensam hantering av finansiella flöden som administreras av staden. De kommunägda bolagen har antingen en fordran på eller en skuld till staden. Enligt finanspolicyn för den kommunala koncernen Stockholms stad ska den kommunala koncernens kassaflöden kvittas mot varandra och all extern lånefinansiering och placering ska ske centralt.

Balansräkning

Soliditet

Soliditeten visar det egna kapitalet i förhållande till balansomslutningen. Det egna kapitalet för kommunkoncernen har ökat med 4 278 mnkr och uppgår till 131 419 mnkr (127 141 mnkr). Balansomslutningen uppgår till 233 332 mnkr (224 784 mnkr). Detta medför en ökning av balansomslutningen på 8 548 mnkr.

Kommunkoncernens soliditet uppgår till 49 procent exklusive pensionsåtaganden (50 procent). En långsiktigt stabil soliditet är bra för att ge kommunkoncernen en god betalningsförmåga på lång sikt och därmed en god finansiell handlingsberedskap för framtiden. Nedanstående tabell visar soliditeten under perioden 2015-2020.

Soliditet för kommunkoncernen (inklusive pensionsåtaganden), procent

2020-08-31	2019	2018	2017	2016	2015
49,4	50	50,6	53,3	53,5	55,3

Finansiell verksamhet

Den kommunala koncernens lånebehov hanteras centralt av Stockholms stads internbank. Stockholms stad har valt att ha en sammanhållen central finansfunktion, internbanken, som hanterar de aggregerade riskerna, säkerställande av finansiering, likviditetshantering, bankrelationer etcetera. En central hantering innebär även en minskad finansiell risk och möjliggör för en bättre intern kontroll. Finanspolicyn anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom den kommunala koncernen samt identifierar finansiella risker och hur de ska hanteras.

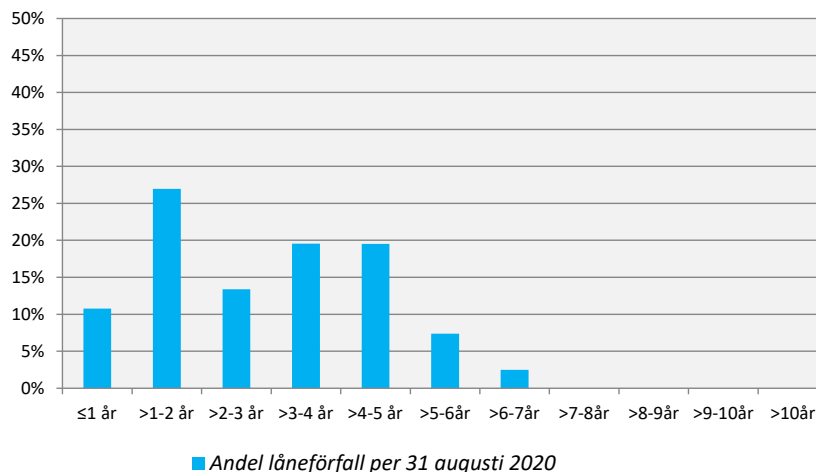
Internbanken har till uppgift att stödja kärnverksamheten och tillvarata skalfördelarna i den finansiella hanteringen. Detta uppnås bland annat genom ett gemensamt koncernkontosystem, som möjliggör att alla flöden hos nämnder och bolag nettas internt innan Stockholms stad finansierar återstoden externt via kapitalmarknaden. På så sätt underlättas administrationen av de

interna flödena samtidigt som det ger lägre totala finansieringskostnader.

Grunden för en effektiv finansiering är bra prognoser över koncernens kassaflöden. Bolagsstyrelserna och de största investerande nämnderna i den kommunala koncernen upprättar både kortsiktiga och mer långsiktiga prognoser över sina kassaflöden. Dessa prognoser är en förutsättning för att internbanken ska kunna förse den kommunala koncernen med en kostnadseffektiv finansiering.

Den kommunala koncernen lånar i huvudsak genom olika marknadsprogram direkt på den finansiella marknaden. Det sker genom att Stockholms stad ger ut certifikat och obligationer. Utöver finansiering via marknadsprogrammen sker upplåning hos Europeiska Investeringsbanken (EIB), Nordiska Investeringsbanken (NIB) samt Council of Europe Development Bank (CEB). Nyttjade nominella belopp per balansdagen och förfalloprofil för skuldportföljen anges i nedan tabeller.

Marknadsprogram (miljoner)	Rambelopp, lokal valuta	Nyttjat, lokal valuta	Nyttjat SEK
Kommuncertifikat (KC), SEK	12 000	0	0
Euro commercial paper (ECP), USD	1 500	0	0
Medium term note (MTN), SEK	10 000	0	0
Euro medium term note (EMTN), EUR	8 000	4 606	47 225
Övriga låneprogram (miljoner)			
Europeiska investeringsbanken (EIB), SEK	9 700	9 700	9 700
Nordiska investeringsbanken (NIB), SEK	5 000	5 000	5 000
Council of Europe Development Bank (CEB), EUR	200	100	1 057

Stockholms stad har en mycket hög kreditvärdighet, så kallad rating. Ratingen ska återspegla förmågan att infria betalningsåtaganden och finansiella skyldigheter på kort respektive lång sikt. Kreditbedömningen utförs av kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's. Stockholms stad har högsta möjliga betyg för både den korta och långa upplåningen, A-1+ respektive AAA. Ratingen uppdateras halvårsvis och bekräftades den 15 maj 2020 med negativ utsikt. För investerare innebär denna rating nivå att det är förknippat med mycket låg risk att låna ut kapital till Stockholms stad. Detta möjliggör att den kommunala koncernen erhåller förmånliga lånevillkor.

Om staden

Periodens resultat

Periodens resultat för staden uppgår till 4 420 mnkr (2 621 mnkr). Realisationsvinster och försäljning av exploateringsfastigheter uppgår till 993 mnkr (1 293 mnkr). De mest omfattande försäljningarna har skett Hagastaden och Årstastråket. Försäljningarna har mindre omfattning än motsvarande period föregående år. Skatter och generella statsbidrag beräknas påverka resultatet positivt. Utdelning från Stockholms Stadshus AB med 1 325 mnkr ingår i sin helhet i delårsbokslutets resultat.

Periodens resultat exklusive engångsintäkter från försäljningar uppgår till 3 427 mnkr (1 328 mnkr). Överskottet visar det verksamhetsmässiga resultatet, det vill säga den del av stadens löpande verksamhetskostnader som finansierats med löpande intäkter som skatt, avgifter och statsbidrag

Nettokostnaderna exklusive jämförelsestörande poster har under perioden minskat med 1,3 procent medan skatteintäkter och generella statsbidrag ökat med 6,3 procent.

Engångsintäkterna från försäljningar har, i enlighet med stadens finansstrategi, använts till att finansiera stadens investeringar och därmed minskat behovet av nyupplåning med motsvarande belopp. Stadens investeringar har fullt ut kunnat finansieras med egna medel, det vill säga med resultat, avskrivningar samt försäljningar. Egenfinansieringsgraden uppgår till 125 procent (92 procent).

Staden kommer att göra ett aktieägartillskott om 500 mnkr till Stockholms Stadshus AB med anledning av de intäktsbortfall bolagskoncernen drabbats av som en följd av den pågående pandemin.

Resultat per den 31 augusti, mnkr

Mnkr	2020 T2	2019 T2
Periodens resultat	4 420	2 621
Avgår reavinster*	-993	-1 293
Tillkommer gjorda avsättningar	28	144
<i>Resultat exklusive reavinster och engångskostnad</i>	<i>3 455</i>	<i>1 473</i>

* Försäljning av exploateringsstillgångar bruttoredovisas

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 8 206 mnkr (8 237 mnkr), vilket är 0,4 procent mindre i jämförelse med samma period föregående år. Minskningen beror främst på att effekterna av den pågående pandemin påverkar verksamheternas intäkter negativt bland annat för intäkter för evenemang, parkeringsintäkter, intäkter från tillståndsgivning, simhallar, idrottshallar, omsättningsbaserade intäkter och hyror.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader, exklusive avskrivningar, uppgår till 36 643 mnkr (37 105 mnkr), vilket är en minskning med 1,3 procent jämfört med motsvarande period föregående år.

Personalkostnaderna har delvis hållits tillbaka av den rådande situationen där delar av verksamheten inte kan genomföras i normal omfattning. Den största ökningen i absoluta tal står fortfarande lönekostnaderna för. Relativt sett ökar avskrivningarna mest till följd av en hög investeringsvolym.

Bidrag och transfereringar

Kostnaden för bidrag och transfereringar uppgår till 1 538 mnkr (1 562 mnkr), en minskning på 1,6 procent jämfört med samma period föregående år. Den största minskningen utgörs av medel till för drift av genomgångsbostäder. Ekonomiskt bistånd har ökat med 3,9 procent och uppgår till 660 mnkr (636 mnkr). Orsaken är främst att riksnormen, som styr vad en biståndstagare får i bistånd, har ökat med 2 procent. Antal biståndshushåll har i ett tolv månadersperspektiv ökat med 5,3 procent. Av de vuxna biståndstagarna i juli var 48 procent arbetslösa (36 procent).

Externa utförare

Kostnaderna för externa utförare uppgår till 12 541 mnkr (12 609 mnkr) en kostnadsminskning med 0,5 procent. För verksamhetsområdet övrig utbildning utförs över 60 procent av verksamheten av externa entreprenörer och för verksamhetsområdena äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade, utbildning gymnasieskolan och infrastruktur är hälften eller mer än hälften av verksamheten utlagd på entreprenad. I förhållande till föregående år har andelen verksamhet utförd av extern utförare minskat något avseende äldreomsorg och individ och familjeomsorg.

Personalkostnader

De totala personalkostnaderna minskade med 0,2 procent jämfört med samma period 2019. Personalkostnaderna gällande löner och arbetsgivaravgifter har ökat medan övriga personalkostnader så som avgifter för kurser och personalens resekostnader har minskat. För perioden januari – augusti 2020 var det genomsnittliga antalet helårsarbetare 44 554. I jämförelse med genomsnittet för motsvarande period föregående år är det 621 färre helårsarbetare, vilket motsvarar en minskning med 1,4 procent gentemot förra året. Procentuellt har personalkostnaderna för verksamhetsområdet utbildning ökat medan personalkostnaderna för individ och familjeomsorg, förskoleverksamhet och skolbarnomsorg samt kultur- och fritid minskar. Kostnaderna för inhyrd personal har ökat.

Jämförelsestörande poster

De jämförelsestörande intäkterna uppgår till 1 078 mnkr (1 344 mnkr) och de jämförelsestörande kostnaderna till 426 mnkr (387 mnkr). Intäkterna avser försäljningar varav exploateringsintäkter uppgår till 1 037 mnkr och reavinster till 41 mnkr. Exploateringsområden har främst sålts i Hagastaden och i Årstastråket. Jämförelsestörande kostnader består av gjord avsättning till infrastruktur som uppgår till 28 mnkr samt resultatet från begravningsverksamheten på 17 mnkr. Som jämförelsestörande

kostnad redovisas även försålda exploateringsfastigheters bokförda värde 84 mnkr (51 mnkr).

Förbrukning av inteckning av eget kapital redovisas som jämförelsestörande och uppgår sammanlagt till 312 mnkr. Medlen har främst använts till IT-kostnader, bland annat till införande av GSIT 2.0, en ny upphandling avseende gemensam IT-service samt modernisering av sociala system. Projekt inom området sociala investeringar och satsning på kompetensutveckling har även finansierats via inteckning av eget kapital.

Avskrivningar

Periodens avskrivningar uppgår till 1 099 mnkr (1 040 mnkr), en ökning med 59 mnkr. De planenliga avskrivningarna har ökat med 6 procent till följd av en ökad investeringsvolym de senare åren. Genomförande av komponentavskrivningar från och med 2015 har inneburit att planerat underhåll flyttats från resultaträkningen till investeringsverksamheten. Detta ger över tid en ökning av avskrivningarna, medan underhållskostnaderna minskar i resultaträkningen.

Skatter, statsbidrag och utjämning

Skatteintäkter och generella statsbidrag har sammanlagt ökat med 6,3 procent i jämförelse med samma period föregående år.

Periodens skatteintäkter uppgår till 33 575 mnkr (32 770 mnkr) vilket är en ökning med 2,4 procent. Skatten har för år 2020 beräknad på en oförändrad skattesats med 17,74 kronor.

Nettot för generella statsbidrag och utjämning uppgår till -1 623 mnkr (-2 705 mnkr). Tillskott av generella statsbidrag med anledning av covid-19 utgör en stor del av nettoförändringen. Regleringsbidraget ökar med 215 mnkr.

Stockholms skatteunderlag växer snabbare än länet i övrigt vilket ger större skatteintäkter men även högre inkomstutjämningsavgift. För aktuell period ökar inkomstutjämningsavgiften med 312 mnkr. Avgiften till LSS-utjämningen har ökat med 70 mnkr i jämförelse med motsvarande period föregående år.

Finansiella intäkter och kostnader

Det finansiella resultatet inkluderar räntenettet för staden samt övriga finansiella intäkter och kostnader. Stadens finansiella resultat uppgår till 1 351 mnkr inklusive jämförelsestörande finansiell intäkt avseende indexuppräkningsförhandling för Sverigeförhandling med 6 mnkr

och Slussen bussterminal 1 mnkr. Aktieutdelning från Stockholms Stadshus AB utgör 1 325 mnkr (1 500 mnkr) av resultatet.

Räntenettet för staden är positivt och uppgår till 97 mnkr. Staden hanterar bolagskoncernens upplåning mot ränta inklusive omkostnadsersättning. Stadens låneskuld har under perioden ökat med 5,4 mdkr. Det låga ränteläget har inneburit minskade räntekostnader. Eftersom bolagens ränteersättning till staden följer nivån på räntekostnaderna har även stadens ränteintäkter minskat. Under posten finansiella intäkter och kostnader redovisas även kostnad för ränte- och basbeloppsuppräknings av pensionskulden som uppgår till 151 mnkr (134 mnkr).

Balansräkning

Stadens balansomslutning har sedan årsskiftet ökat med 8 725 mnkr till 179 439 mnkr (170 714 mnkr). Staden administrerar upplåning och placering för stadens bolag. Bruttofordran på bolagen har ökat med 4,6 mdkr vilket påverkat balansomslutningen. Stadens investeringsverksamhet, materiella anläggningstillgångar och exploateringsfastigheter bidrar till ökningen av balansomslutningen med 3,5 mdkr. Staden hade per den 31 augusti 2020 likvida tillgångar på 1,1 mdkr. Jämförelser nedan kopplade till balansräkning som avser 2019-12-31, om inte annat anges.

Tillgångar

Anläggningstillgångarna har ökat med 3 495 mnkr och uppgår till 91 213 mnkr (87 719 mnkr). Det är materiella anläggningstillgångar som har ökat. Nettoinvesteringarna uppgår totalt till 4,8 mdkr, avskrivningar till 1,1 mdkr och det bokförda värdet vid försäljningar till 0,1 mdkr. Investeringsvolymen är 0,5 mdkr högre än motsvarande period föregående år. Slussen är fortsatt det enskilt största projektet. Exploateringsverksamhet äger rum främst i Norra Djurgårdstaden, Söderstaden och Årsta. Renoveringar av Tekniska nämndhuset, Östermalmshallen, Kulturhuset och Medborgarhuset utgör en fortsatt stor del av investeringarna.

Investeringsinkomster i form av avgifter och bidrag bruttoredovisas vid aktiveringen, så att inkomsterna skuldförs och intäktsredovisas i takt med en anläggnings förbrukning.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna har ökat med 5 230 mnkr och uppgår till 88 226 mnkr (82 995 mnkr). Stadens fordran på bolagskoncernen har ökat med 4 586 mnkr. De likvida tillgångarna parerar upplåningsbehov och nivån påverkas av aktuell ränta.

Eget kapital och skulder

Det egna kapitalet har ökat med 4 420 mnkr till 80 084 mnkr (75 664 mnkr). I bokslut 2014 respektive 2017 intecknades eget kapital för olika åtgärder. Av kvarstående inteckning på 1 223 mnkr har 312 mnkr under perioden förbrukats. Medlen har delvis använts till IT-satsningar, främst GS-It projektet för gemensam IT-service samt modernisering av sociala system. Under perioden har även satsningar på sociala investeringar och kompetensutveckling genomförts.

Långfristiga skulder har ökat med 9 155 mnkr till 57 292 mnkr (48 137 mnkr). Det är främst obligationslånen som ökat. Lån, som förfaller till betalning inom ett år, klassificeras som kortfristiga lån. (Se avsnittet om finanspolicy för en närmare analys.)

Kortfristiga skulder har minskat med 5 266 mnkr till 22 878 mnkr (28 144 mnkr). De kortfristiga lånen har sammanlagt minskat med 3 701 mnkr. Leverantörsskulder har minskat med 2 228 mnkr, en minskning som är hänförlig till skillnad på tidpunkt på året.

Soliditet

Soliditeten visar det egna kapitalet i förhållande till balansomslutningen. Måttet redovisas inklusive stadens ansvarsförbindelse för pensionsåtaganden. Soliditeten uppgår till 36 procent (35 procent).

Leasingavtal

Värdet för stadens framtida åtagande för operationell leasing uppgår i tertialbokslutet 2020 till 16 362 mnkr, varav 88 procent (14 338 mnkr) avser avtal med stadens bolag. Leasingåtagandet har ökat med 4 361 mnkr. Den främsta orsaken är att hyresavtalen med Micasa har skrivits om och förlängts. I stort sett alla leasingavtal avser hyresavtal för lokaler. Avtalen med externa hyresvärdar är spridda över ett stort antal hyresvärdar, varför risken bedöms som låg. Endast ej uppsägningsbara leasingavtal med en avtalstid som överstiger tre år redovisas. Leasingavtalen för stadens IT-leverantör ingår inte, då de inte uppfyller villkoren, men utgör en stor kostnad för staden. Kostnaden hittills för 2020 uppgår till 340 mnkr (526 mnkr).

Försäljningar

Fastighetsnämnden planerar under 2020 att avsluta ett antal både större och mindre försäljningsprojekt. Den budgeterade köpeskillingen är totalt cirka 58 mnkr. Risk för avvikelser finns i form av svårigheter att bedöma tidsåtgång för försäljningsprocesserna bland annat på grund av utdragna

lantmäteriförrättningsprocesser, hembudsförfaranden och andra externa processer som är svåra att påverka.

Försäljningar som genomförts hittills under året är Åva gård, där frånträdet sker i november, Flyttblocket 7 och Farsta strand 2:3 där frånträdet skett under tertial 2. För dessa tre var bokfört värde 10,7 mnkr och den totala reavinsten 34 mnkr.

Reavinster vid försäljning av anläggningstillgångar (mark och byggnader) ingår inte i fastighetsnämndens resultat utan redovisas direkt till stadens centrala finansförvaltning, samma sak gäller även nedlagt arbete och kostnader hörande till dessa fastighetsförsäljningar, försäljningsomkostnader.

Exploateringsnämndens så kallade försäljningsuppdrag uppgår till 200 mnkr och avser friköp av tomträttsmark och försäljning av mark i andra kommuner. Exploateringsnämnden prognostiserar inga avvikelser avseende försäljningsuppdraget. Markförsäljningar i samband med exploatering prognostiseras att uppgå till 2 100 mnkr.

Lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag

Lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag innehåller en möjlighet för staden att via en särskild efterutdelning finansiera projekt inom ramen för stadens bostadsförsörjningsansvar, inom vilka åtgärder som främjar integration och social sammanhållning genomförs. Staden har under åren 2012-2014 erhållit efterutdelning om sammanlagt 3 020 mnkr för ändamålet. Utdelningen har öronmärkts för projekt i prioriterade områden i ytterstaden. Under året har hittills 144,5 mnkr förbrukats. Utdelningen har finansierat projekt för bostäder i bland annat Bromsten, Skärholmen och Rinkeby, och idrottsinvesteringarna Solberga bollplan och Gubbängens sportfält. Totalt har 59 procent av öronmärkta medel förbrukats.

Ansvars- och borgensförbindelser

Stadens åtagande avseende borgen och ansvarsförbindelser uppgår till 488,8 mnkr, vilket är en marginell ökning mot årsskiftet. Borgensåtagandet avser dels ideella föreningar dels stiftelser eller bolag. Staden har även gått i borgen för en liten del pensionsutfästelser för stadens majoritetsägda bolag samt till vissa stiftelser. Större delen av dessa pensionsutfästelser har bortförsäkrats till S:t Erik Livförsäkring AB. Den samlade risken för stadens borgensåtagande bedöms som låg.

Kassaflödesanalys

Summan av kassaflödet är positivt och uppgår till 1 818 mnkr. Vid balanstillfället hade staden likvida tillgångar på 1 076 mnkr. Kassaflödet varierar efter bedömt behov av likvida tillgångar. Emellertid eftersträvar staden att minimera de likvida tillgångarna på grund av det aktuella ränteläget på den finansiella marknaden. Jämförelser nedan kopplade till kassaflödesanalys som avser 2019-12-31, om inte annat anges.

Kassaflödet från verksamheten består av periodens resultat exklusive realisationsvinster/förluster och återläggning av ej likvidpåverkande poster i form av avskrivningar, avsättningar med mera. Från verksamheten uppgår kassaflödet till 4 944 mnkr (2 750 mnkr).

Kassaflödet från förändringen av rörelsekapital orsakas främst av förändringar i kortfristiga fordringar/skulder mot koncernens bolag. Den totala förändringen är negativ, -8 497 mnkr (-5 709 mnkr). Förändringen består av både ökning av kortfristiga fordringar och minskning kortfristiga skulder. Anledning till ökning av kortfristiga fordringar är den ökade med 4 685 mnkr fordran på stadens bolag. Bolagen har genomfört stora investeringar under perioden vilket ökat behovet av upplåning. Minskning av kortfristiga skulder beror främst på minskad andel kortfristiga lån (omklassificerade från långfristiga) i jämförelse med år 2019.

Kassaflödet från stadens investeringsverksamhet är negativt, 3 774 mnkr, vilket beror på höga investeringsutgifter på 4 864 mnkr i staden. Försäljningar av framför allt exploateringsfastigheter har delvis hållit nere det negativa kassaflödet.

Kassaflödet från finansieringsverksamheten är fortsatt positivt, 9 166 mnkr (7 059 mnkr). Staden har ökat sina långfristiga skulder för att täcka lånebehovet för bolagen. Stadens räntebärande nettotillgångar har minskat med 47 mnkr under perioden.

Transparensdirektivet

Lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser med mera ställer vissa krav på redovisning i offentliga företag, genom krav på öppen och separat redovisning. Syftet med lagen är att implementera EU-kommissionens direktiv 08/723/EEG i svensk lag (transparensdirektivet) för att motverka otillbörlig konkurrens.

Lagen omfattar offentliga företag där staten, kommuner eller landsting har ett direkt eller indirekt dominerande inflytande genom

ägande, finansiell medverkan eller genom de regler som gäller för företaget. Även ekonomisk eller kommersiell verksamhet som drivs i förvaltningsform kan omfattas av begreppet.

Enligt lagen ska offentliga företag som har en årlig nettoomsättning överstigande 40 miljoner euro under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren tillämpa bestämmelserna om öppen redovisning.

De bolag som omfattas av direktivet och uppgiftsskyldigheten är Stockholms Hamn AB, AB STOKAB och Stockholms Stads Parkerings AB. Inom staden bedrivs ekonomisk verksamhet av enheten för redovisning och finansstrategi, stadsledningskontorets finansavdelning. All upp- och utlåning till stadens bolag sker genom denna enhet. Samtliga bolag erbjuds upplåning och placering med villkor motsvarande kommunkoncernens externa finansieringskostnad med utrymme för eventuell omkostnadsersättning. Inga kapitaltillskott, amorteringsfria lån eller förlustbidrag lämnas.

Budgetjusteringar med mera

I budget 2020 har kommunfullmäktige fördelat medel till nämnderna. Det innebär att det inte finns några ytterligare resurser avsatta för nämndernas löpande verksamhet utöver prestationsförändringar och omstruktureringar.

Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjusteringar om 531,4 mnkr för förändrade nettokostnader för driftverksamheten.

Medlen finansieras enligt följande:

Budgetjusteringar	(Mnkr)
Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov	201,3
Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar	330,1
Totalt	531,4

Därutöver har omfördelning av centralt budgeterade medel under kommunstyrelsen m.m. skett med 13,0 mnkr. Specifikation av tillstyrkta budgetjusteringar framgår av bilaga 1.

Ur *central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2020 års budget har medgetts budgetjustering för ökade utgifter inom investeringsbudgeten med 38,6 mnkr.

Fördelning av centralt avsatta medel under kommunstyrelsen m.m.

Avveckling och omstrukturering av lokaler

Nämnderna har begärt budgetjusteringar om 15,4 mnkr för ökade kostnader för avveckling och omstrukturering av lokaler med mera. Stadsledningskontoret tillstyrker och föreslår budgetjusteringar om 13,0 mnkr. Begäran om budgetjusteringar om 2,4 mnkr avstyrks.

Central medelsreserv

Medel för förstärkta placeringskostnader av unga i utsatta eller särskilt utsatta områden

I kommunfullmäktiges budget för 2020 har 20 mnkr avsatts för förstärkta placeringskostnader av unga i utsatta eller särskilt utsatta områden, i Central medelsreserv: 2 *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov*. Kommunstyrelsen fördelar medlen i tertialrapport 2 baserat på en ekonomisk analys, utifrån

faktiska placeringskostnader för samtliga stadsdelsnämnder till och med juni 2020.

SDN	2020	mnkr
Rinkeby-Kista	24,3%	4,8
Enskede-Årsta-Vantör	21,8%	4,4
Spånga-Tensta	15,1%	3,0
Hässelby-Vällingby	11,3%	2,3
Skärholmen	12,3%	2,5
Hägersten-Ålvsjö	15,3%	3,0
	100%	20,0

Förskolor med hög hyra

Medel har reserverats, för bidrag till nämnder med hög förskolehyra, i Central medelsreserv: 2 *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov*. Stadsledningskontoret gör avläsning två gånger per år, mars respektive september, i stadens lokaladministrativa system LOIS. Fördelning sker därefter samlat för helåret genom budgetjustering i tertialrapport 2. Bidrag till nämnderna utgår för år 2020 om totalt 68,2 mnkr.

Utbyggnad av särskilda boenden för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning

Medel har reserverats för stimulansbidrag för utbyggnad av särskilda boenden för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning.

För nybyggda gruppboendestäder enligt LSS o SoL utgår ett särskilt hyresbidrag under tre år efter färdigställande. Stadsledningskontoret gör en avläsning för helåret i samband med tertialrapport 2 och fördelning sker via budgetjustering. Hyresbidrag utgår till nämnderna för år 2020 om totalt 4,4 mnkr.

Stimulansbidrag för ny-, om- och tillbyggnad av vård- och omsorgsboende för äldre

Medel har reserverats för stimulansbidrag för ny-, om- och tillbyggnad av vård- och omsorgsboenden för äldre.

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd har ansökt om budgetjustering av tidigare beviljat bidrag om 0,5 mnkr för förprojektering av ett nytt vård- och omsorgsboende i Årsta vilket stadsledningskontoret tillstyrker.

Särskild trygghetssamverkan i Järva

Utvecklingen med gängkriminalitet och dödligt våld har fortsatt under året och det är av stor vikt att staden på olika bedriver ett intensivt arbete för att vända den negativa utvecklingen.

Centralt i detta arbete är ett nära samarbete mellan stadens socialtjänst och polis. Under året har samverkan med polisen intensifierats i stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta, bland annat med en för Järva gemensam lokal samverkansöverenskommelse samt arbete i projektet *Trefas – förstärkt samverkan*.

Under hösten öppnar polisen ett nytt polishus i Rinkeby och genom detta ökar möjligheten att förstärka befintlig samverkan med fysisk samlokalisering.

Stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta får genom en särskild satsning möjlighet att fakturera socialnämnden för kostnader för årets förstärkta trygghetsskapande arbete om maximalt 1 mnkr per nämnd. Finansiering sker genom en budgetjustering till socialnämnden om 2 mnkr från Central medelsreserv: *2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov*.

Stöd till kulturaktiviteter

Kultursektorn har drabbats kraftigt av pandemin och de restriktioner som har varit, och fortsatt är, nödvändiga för att begränsa smittspridning. Pandemin har också begränsat barn och ungas möjlighet till kulturupplevelser.

Barn och ungas kultur subventioneras idag genom den så kallade Kulanpremien. Med premien får varje förskola eller skola rabatt på ordinarie biljettpris eller halva priset vid bokning av kulturaktivitet som sker på plats på till förskolan/skolan.

För att stadens verksamheter i högre utsträckning under hösten ska kunna anlita kulturutövare i staden föreslår stadsledningskontoret att beslut fattas om en tillfällig men betydande förstärkning av befintlig subvention, en tillfällig Kulanfond.

Under återstoden av höstterminen möjliggör detta för verksamheterna att *kostnadsfritt* boka kulturaktiviteter som ingår i utbudet med Kulanpremien. Ersättning till kulturutövaren finansieras istället genom den tillfälliga Kulanfonden.

Finansiering till detta föreslås ske genom en budgetjustering om 8 mnkr från Central medelsreserv: 2 *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* till kulturnämnden som även får i uppdrag att samordna arbetet och med riktade informationsinsatser till verksamheter samt kulturutövare främja hög användning.

Stadsledningskontoret vill betona vikten av att utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna verkar för att fler verksamheter utnyttjar denna möjlighet samt ansvarar för förankring och kommunikation inom sina respektive verksamheter. Samtidigt ska understrykas att samtliga aktiviteter behöver ske i enlighet med Folkhälsomyndighetens riktlinjer och på ett i övrigt säkert sätt för att minimera risk för smitta.

Extra föreningsstöd med anledning av covid-19

Under året har samhällets aktörer bidragit på olika sätt för att hantera pandemin och dess följder. Föreningslivet är en positiv kraft i samhället som i det rådande läget kan bidra till välmående, sammanhållning och stötta i den praktiska krishanteringen.

Stadsdelsnämnderna beviljar varje år drygt 11 mnkr föreningsbidrag i form av verksamhetsstöd och aktivitetsstöd.

Genom en särskild satsning möjliggörs nu för stadsdelsnämnderna att bevilja ytterligare bidrag till lokala organisationer som exempelvis bidragit i hanteringen av pandemin, arbetar för stöd till äldre och riskgrupper, arbetar trygghetsskapande eller för att minska utanförskap. Stadsdelsnämnderna ska även för dessa medel följa eventuella lokala riktlinjer för att bevilja bidrag och budgetens formuleringar om att inte bevilja medel till föreningar med odemokratiska värderingar mm. Stadsdelsnämnderna har möjlighet att fakturera kommunstyrelsen för extra stöd som beviljas fram till årsskiftet. Finansiering sker genom en budgetjustering om 6 mnkr till kommunstyrelsen från Central medelsreserv: 2 *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov*.

Medel för klimatinvesteringar

I kommunfullmäktiges budget för 2020 finns medel för klimatförbättrande åtgärder 2019 till 2022 i Central medelsreserv 4. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* som stadens nämnder kan ansöka medel från. För 2020 finns 200 mnkr reserverade.

Syftet med de avsatta medlen är att investeringsåtgärderna ska bidra till att minska de klimatpåverkande växthusgasutsläppen och

minska sårbarheten orsakad av kommande klimatförändringar. Fokus är på projekt som ger största möjliga klimatnytta genom åtgärder och insatser som styr mot energieffektivisering, solenergi, hållbara transporter samt klimatanpassningsåtgärder. Åtgärderna ska avse investering eller reinvestering.

I verksamhetsplan 2020 ansökte nämnderna om investeringsmedel om sammanlagt 145,7 mnr för 2020 varav 145,7 mnr beviljades. I samband med verksamhetsberättelsen 2019 begärde nämnderna och beviljades ombudgetering av klimatinvesteringsmedel med 22,5 mnr.

I samband med tertialrapport 1 2020 har nämnderna ansökt om klimatinvesteringsmedel om sammanlagt 52,5 mnr varav 46,1 mnr föreslås tillstyrkas. Det beviljade beloppet för 2020 uppgår därmed till 214,3 mnr.

Hägesten- Älvsjö stadsdelsnämnd ansöker om att få omprioritera klimatinvesteringsmedel från Örby slottspark om 2,3 mnr till färdigställandet av Långsjöbadet och återtar i samband med detta tidigare beviljad ansökan för Örby slottspark. Ansökan föreslås tillstyrkas.

Fastighetsnämnden ansöker om omfördelning av klimatinvesteringsmedel om 4,0 mnr, från åtgärder avseende konvertering av oljepannor till åtgärder avseende belysning och armatur i Blackebergshallen, Gärdeshallen och Eriksdalsbadet samt för Nälstabadet gällande solvärme. I samband med detta återtas ansökan om konvertering av oljepannor. Det finns ett fåtal oljepannor kvar i fastighetsnämnden byggnadsbestånd. Pannorna finns kvar som stöd i uppvärmningen när toppbelastning infaller vilket sker några tillfällen per år. För att begränsa klimatpåverkan har nämnden beslutat att den fossila oljan i pannorna ska ersättas med bioolja. Under perioden har övergång till eldning med bioolja skett för en panna. Övriga pannor kommer att tankas med bioolja vid nästa påfyllnadstillfälle. Miljöeffekten av att byta bränslet till bioolja är en likvärdig miljöåtgärd som ersättning av pannorna, samtidigt som de avsatta medel nämnden sparar också kan användas till ytterligare miljösmarta investeringar som exempelvis byte till LED-belysning. Ansökan föreslås tillstyrkas.

Medel för åtgärdsprogram för god vattenstatus

Kommunfullmäktige har 2015 beslutat om Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus. I kommunfullmäktiges budget

för 2020 finns medel för vattenförbättrande åtgärder i Central medelsreserv: 2. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* och i Central medelsreserv: 4 *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter*. Syftet med programmet är att stadens sjöar och vattendrag ska nå en god vattenstatus till 2021.

I tertialrapport 1 2020 har nämnderna totalt ansökt om 2,6 mnkr ur Central medelsreserv: 2 varav 2,6 mnkr föreslås tillstyrkas för åtgärder som bedöms ligga i linje med Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus och utkast till lokala åtgärdsprogram.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ansöker om medel för vattenförbättrande åtgärder i Bällstaån omfattande 8,0 mnkr, se bilaga 4. ur Central medelsreserv: 4 *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter*. Ansökan avser fortsatt projektering inför anläggande av dammar i anslutning till Bällstaån, i området mellan Hjulsta vattenpark och tunneln som leder ån förbi Spånga centrum. Stadsdelsnämnden genomför projektet tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall AB. Ansökan godkändes 2018 och omfattade då behov av finansiering under en period av sammanlagt tre år.

I tertialrapport 1 ansökte och erhöll exploateringsnämnden 2,5 mnkr för fosforfällning i Djurgårdsbrunnsviken. Om det finns utrymme inom tilldelade medel får nämnden nyttja dessa för att genomföra fosforfällning i Sicklasjön. Fastighetsnämnden ansökte i verksamhetsplan 2020 för denna åtgärd, men ansökan avslögs i avvaktan på att det lokala åtgärdsprogrammet för Järlasjön och Sicklasjön färdigställs samt att Nacka kommun erhåller ansökta LOVA-bidrag. Dessa förutsättningar uppfattas nu vara på plats varför exploateringsnämnden kan nyttja redan erhållna medel för åtgärden.

Finansieras via finansförvaltningen

Nämnderna medges budgetjustering för omfördelning av internränta med 1,3 mnkr. Finansiering sker via finansförvaltningen.

Övriga ärenden

Central upphandling av en IoT-plattform

Kommunfullmäktige antog i april 2017 *Strategin för Stockholm som smart och uppkopplad stad*. Strategin syftar till att genom uppkoppling, innovation och öppenhet bidra till Stockholms stads vision om högsta möjliga livskvalitet för invånarna och bästa klimat för företagande.

För att förverkliga strategin driver stadsledningskontoret programmet *Smart och uppkopplad stad*. Inom ramen för programmet drivs bland annat förutsättningsprojektet *Tekniska förutsättningar*. Projektet har arbetat med att tydliggöra hur staden kan dra nytta av de tekniska förmågor som Internet of Things - sakernas internet (IoT) det vill säga sensorer och andra uppkopplade saker kan bidra med.

För att fullt ut kunna arbeta med IoT behövs en teknisk plattform som på ett säkert sätt kan samla in och tillgängliggöra realtidsdata från sensorerna. Genom central upphandling får stadens samtliga nämnder och styrelser tillgång till en IoT-plattform som kan användas för utveckling av verksamhetstillämpningar med hjälp av IoT.

Den centrala plattformen ska innehålla ett antal tekniska förmågor som alla verksamheter kan nyttja och som blir ett komplement till stadens övriga befintliga centrala system och plattformar. Förmågor och funktioner som kravställs är bland annat:

- Hantering och visualisering av rörlig data
- Analys av data
- Tillgängliggörande (delning) av rörlig data, däribland som öppna data

Plattformen kommer att stödja nämnder och bolagsstyrelser i sina uppdrag och förenkla och förbättra för stadens invånare och företagare med hjälp av data som staden får tillgång till via olika smarta IoT-enheter. Staden kommer kunna dela med sig av data till allmänheten, företag samt till olika myndigheter och därigenom samverka kring olika smarta tjänster.

Finansiering sker inom ramen för tidigare beslutad disposition av eget kapital för Smart stad.

Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om att en central upphandling av en för staden gemensam plattform för IoT ska genomföras ska stadsledningskontoret genomföra upphandlingen. Vidare medges stadsdirektören rätt att besluta om förfrågningsunderlag, tilldelning och tecknande av avtal samt löpande avtalshantering inklusive beslut om eventuella förändringar, förlängningar och vid behov genomföra kompletteringar och/eller tillägg till avtalen som utifrån affärsmässiga grunder är påkallade.

Kommunstyrelsen ska genom förnyad centralupphandling besluta om förfrågningsunderlag, tilldelning av kontrakt, tecknande och löpande uppdatering av avtal med vald leverantör samt implementera upphandlade avtal gällande en för staden gemensam plattform för IoT.

Stadens bolag anmodas, genom Stockholms Stadshus AB, att lämna fullmakt för att delta i de upphandlingar och avtal som omfattas av den kommande plattformen för IoT.

Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om centralupphandling av en för staden gemensam plattform för IoT ges stadsdirektören i uppdrag att fatta beslut om förfrågningsunderlag, annonsering och tilldelningsbeslut samt teckna avtal samt besluta om förlängning av avtalen med vald leverantör i enlighet med i förfrågningsunderlagets angivna villkor.

Stadsdirektören ska implementera avtalen som tecknas för IoT-plattformen samt vid behov vidta sådana förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen som utifrån avtalade åtaganden, stadens verksamhetsbehov och affärsmässiga grunder är påkallade.

Avstämning av Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnds mål och budget 2020

Den 1 juli 2020 bildades den nya stadsdelsnämnden Hägersten-Älvsjö efter det att stadsdelsnämnderna Hägersten-Liljeholmen och Älvsjö upphört.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd har i enlighet med beslut i kommunfullmäktiges budget 2020 inkommit med budget och verksamhetsplan för 2020. Som ett led i kommunstyrelsens uppsiktsplikt har nämndens verksamhetsplan granskats. Nämnden har, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena, fastställt verksamhetsspecifika

mål, nämndindikatorer och aktiviteter. Stadsledningskontoret bedömer att Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd kommer att bidra till att samtliga kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls under 2020. Bedömningen utgår från hur nämnden, i sin verksamhetsplan, beskriver att de kommer arbeta under året för att bidra till målluppfyllelse. Bedömningen av målluppfyllelse avser helåret 2020 under förutsättning att nämndens planerade aktiviteter och åtgärder genomförs.

Stadsledningskontoret föreslår att Avstämning av Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnds mål och budget för 2020, med tillhörande uppdrag, godkänns med hänvisning till vad som sägs ovan.

Medel till SHIS för nyanlända

Stadsledningskontoret ser ett ökat behov av medel till Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS) verksamhet för nyanlända. Omfattningen på SHIS arbete gentemot målgruppen har ökat i samband med att fler bostäder för nyanlända tillkommit där stiftelsen står för driften. Socialnämnden redogör samtidigt i sin tertialrapport ett överskott gällande verksamhet för nyanlända som ska återredovisas till kommunfullmäktige i samband med verksamhetsberättelse och bokslut. Stadsledningskontoret föreslår att SHIS tilldelas 40 mnkr för verksamhet för nyanlända och att socialnämnden, istället för återredovisning av överskottet i sin helhet, vidarefakturerar detta belopp till SHIS.

Socialnämnden ska, inom befintlig budgetram, ersätta Stiftelsen Hotellhem i Stockholm med 40 mnkr för merkostnader avseende nyanlända med hänvisning till vad som sägs ovan.

Sociala investeringar

Staden arbetar med sociala investeringar i syfte att undvika framtida utanförskap och social utsatthet. Genom sociala investeringar ska kunskapsbaserade arbetssätt och metoder utvecklas och implementeras så att ekonomiska medel kan föras från kostsamma insatser när problem uppstått till kostnadseffektiva förebyggande åtgärder.

Den sociala investering som efter vårens ansökningsomgång nu föreslås beviljas medel är Skarpnäcks projekt *Lokala samordnare mot rekrytering till kriminalitet*. Projektet löper under fyra år till en total kostnad om 6,2 mnkr. Medsökande är Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd.

Projektet riktar sig mot barn och ungdomar i åldern 10-15 år, som av olika skäl bedöms vara i riskzon för att dras in i kriminalitet. Arbetet sker i nära samverkan med skola och polis för att fånga upp riskindivider. Arbetet på strategisk nivå samordnar polis, socialtjänst, skola, fältassistenter, områdesvärdar, brottsofferskydd, personal på fritidsgårdar och andra aktörer i frågor som rör barn och unga i riskzon för att dras in i kriminalitet. På individuell nivå koordineras stöd och insatser samt arbete med motivering till den unga och familjen.

Nämnderna medges medel för sociala investeringar med hänvisning till vad som sägs ovan.

Stiftelsen Hotellhem Stockholms hemställan om 10 mnkr, dnr KS 2020/934

Den aktuella redovisningsperioden, tertial 1 2020, har varit starkt präglad av den pågående pandemin till följd av viruset covid-19. Den har bland annat inneburit svårigheter med den aktiva dialog som alltid måste föreligga mellan SHIS och stadens förvaltningar och försvårat arbetet med att säkerställa beläggning i verksamheten Boende med stöd. SHIS har kunnat fortsätta arbetet med att öka antalet bostäder samt även arbete med och uppföljning av hyresgäster för god genomströmning till den reguljära bostadsmarknaden. Måluppfyllelsen i verksamheten är generellt god men beläggningen för låg, vilket också i hög grad påverkar SHIS ekonomiska utfall och prognostiserade resultat.

SHIS har stora utmaningar för att uppnå en budget i balans. Utmaningarna är relaterade dels till en enskild hyresgäst, dels till vikande beläggning i Boende med stöd samt tomställning till följd av skador. En kraftfull handlingsplan har tagits fram för att öka intäkter och minska kostnader. SHIS ser också behov av en mer långsiktig strategi kring SHIS ekonomiska förutsättningar, då stiftelsen har ett begränsat eget kapital.

Styrelsen hemställer hos kommunstyrelsen och socialnämnden om tilläggsanslag på 10 mnkr för 2020, med anledning av extraordinära kostnader hänförliga till boendet Stadshagen.

Stadsledningskontoret föreslår att medge ökad finansiering för de särskilda kostnader som direkt kan härledas till hanteringen av pandemin covid-19, däribland ersättning för öppnande av evakueringsboende. I övriga delar är de utmaningar som beskrivs en del av verksamhetens ordinarie uppdrag och som stiftelsen behöver komma till rätta med genom aktiv ekonomistyrning och

kostnadskontroll. Stadsledningskontoret föreslår att 6,0 mnkr beviljas som budgetjustering till socialnämnden för vidarefakturerings till SHIS.

Stiftelsen Hotellhem Stockholms hemställen om 10 mnkr för extrakostnader avseende Stadshagen, dnr KS 2020/934, besvaras med hänvisning till vad som sägs ovan.

Stadens medlemskap i Mälardalsrådet, dnr KS 2020/1185

Stockholms stad är sedan 1990-talet medlem i Mälardalsrådet, en samarbetsorganisation för kommuner och regioner i Stockholm-Mälardalsregionen och ett forum för samverkan i gemensamma strategiska frågor, till exempel infrastruktur och transporter.

En förflyttning har skett sedan mitten av 1990-talet fram till idag vad gäller det regionala utvecklingsansvaret. Från och med 2019 har samtliga regioner övertagit det regionala utvecklingsansvaret från länsstyrelserna. Region Stockholm har som del av sitt ordinarie uppdrag att utveckla samverkan med branscher, kommuner, regionala aktörer och myndigheter. Utifrån detta uppdrag och sitt regionala utvecklingsansvar representerar regionen Stockholms läns intressen i olika sammanhang, bland annat inom ramen för Mälardalsrådet. Som en konsekvens av detta, och utifrån möjligheten till en ökad tydlighet i den regionala strukturen för samverkan och påverkansarbete, finns inte skäl för ett fortsatt medlemskap i Mälardalsrådet för stadens del.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att stadens medlemskap i Mälardalsrådet med organisationsnummer 802017-0604, avslutas vid utgången av år 2021, dnr KS 2020/1185 i enlighet med vad som sägs ovan.

Uppföljning av Stockholms stads miljöprogram 2016-2019, dnr KS 2020/1143

Miljöprogrammet är ett stadsövergripande styrdokument. I programmet identifieras nämnder och styrelser som har en nyckelroll i genomförande- och eller uppföljningshänseende. Ansvaret för uppföljningen av delmålen är av kommunfullmäktige fördelat på kommunstyrelsen och ett antal bolag och facknämnder, medan genomförandeansvaret åvilar samtliga nämnder.

Kommunstyrelsen har det övergripande uppföljningsansvaret för miljöprogrammet. För 2019 bedömde kommunstyrelsen att inriktningsmålet "Ett klimatsmart Stockholm" uppfylldes helt i

verksamhetsberättelsen 2019. Eventuella uppdrag och uppmaningar görs i tertialrapport 1 och/eller 2 i samband med bedömning av kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål eller i samband med budget för 2021. Stadsledningskontoret konstaterar att ett nytt Miljöprogram 2020-2023 har antagits för perioden, och att arbetet framåt fokuserar på implementeringen av nytt miljöprogram.

Miljöprogrammet 2016-2019 består av sex övergripande inriktningsmål samt 30 delmål. Av Miljöprogrammets 30 delmål bedömer uppföljningsansvariga nämnder att ett förväntat utfall vid programmets utgång 2019 är att 18 delmål uppfyllts helt och att 12 delmål uppfyllts delvis. Stadsledningskontoret gör samma bedömning.

Den samlade uppföljningen för 2019 för Stockholms stads miljöprogram 2016-2019, återfinns i sin helhet i bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Uppföljning för 2019 av Stockholms stads miljöprogram 2016-2019, dnr KS 2020/1143, godkänns enligt bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Anmälan av rapport över arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott 2019, dnr KS 2020/824

Stockholms stad har i mer än tio år arbetat med att utreda och förebygga felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd. Sedan 2008 har det på stadsdelsnämnderna funnits särskilda utredare som utreder misstänkt felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd. I den föreliggande rapporten redovisas stadsdelsnämndernas arbete och stadsövergripande statistik för året 2019 såväl som socialnämndens arbete med att samordna och utveckla detta arbete.

Statistiken som presenteras i rapporten visar positiva ekonomiska effekter av arbetet med felaktiga utbetalningar (FUT)-, främst i form av att det medför att felaktigt bistånd hindras från att fortsatt utbetalas och att personer i stor utsträckning återbetalar det bistånd som de beviljats på felaktiga grunder. Det föreligger ett behov av att fortsätta utveckla och samordna stadens arbete med FUT.

Stadsledningskontoret föreslår att anmälan av rapport över arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott 2019, dnr KS 2020/824, godkänns med hänvisning till vad som sägs ovan.

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade – LSS och Socialtjänstlagen - SoL, kvartal 2, 2019, dnr KS 2019/1665

Enligt lag så ska kommuner kvartalsvis rapportera beslut som inte har verkställts. I detta ärende rapporteras ej verkställda beslut enligt LSS och SoL för kvartal 2 år 2019. Under årets andra kvartal uppgick antalet ej verkställda beslut enligt LSS till 138 stycken vilket är en ökning med 5 beslut jämfört med kvartal 2, 2018. Närmare hälften av de ej verkställda besluten (62 stycken) avser bostad med särskild service för vuxna. Det är en ökning med 1 ej verkställt beslut för denna insats jämfört med kvartal 2, 2018. Antalet ej verkställda beslut enligt SoL uppgick till 41 stycken. Det är en minskning med 8 beslut jämfört med kvartal 2, 2018 och en ökning med 9 beslut jämfört med kvartal 1, 2019. Den vanligaste formen av bistånd som ej verkställts är permanent bostad.

Anmälan om rapportering av ej verkställda beslut enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen (2001:453), kvartal 2 år 2019, dnr KS 2019/1665 anses besvarad med hänvisning till vad som sägs ovan.

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade – LSS och Socialtjänstlagen – SoL, kvartal 3 år 2019, dnr KS 2020/256

Enligt lag så ska kommuner kvartalsvis rapportera beslut som inte har verkställts. I detta ärende rapporteras ej verkställda beslut enligt LSS och SoL för kvartal 3 år 2019. Under årets tredje kvartal uppgick antalet ej verkställda beslut enligt LSS till 130 stycken vilket är en ökning med 4 beslut jämfört med kvartal 3, 2018. Närmare hälften av de ej verkställda besluten (60 stycken) avser bostad med särskild service för vuxna. Det är en ökning med 3 ej verkställda beslut för denna insats jämfört med kvartal 3, 2018. Antalet ej verkställda beslut enligt SoL uppgick till 60 stycken. Det är en ökning med 12 beslut jämfört med kvartal 3, 2018 och en ökning med 19 beslut jämfört med kvartal 2, 2019. Den vanligaste formen av bistånd som ej verkställts är kontaktperson.

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade - LSS och Socialtjänstlagen - SoL, kvartal 3 år 2019, dnr KS 2020/256, godkänns med hänvisning till vad som sägs ovan.

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade - LSS och Socialtjänstlagen - SoL, kvartal 4, 2019, dnr KS 2020/826

Enligt lag så ska kommuner kvartalsvis rapportera beslut som inte har verkställts. I detta ärende rapporteras ej verkställda beslut enligt LSS och SoL för kvartal 4 år 2019. Under årets fjärde kvartal uppgick antalet ej verkställda beslut enligt LSS till 137 stycken vilket är en ökning med 13 beslut jämfört med kvartal 4, 2018. Närmare hälften av de ej verkställda besluten (56 stycken) avser bostad med särskild service för vuxna. Det är en minskning med 4 ej verkställt beslut för denna insats jämfört med kvartal 4, 2018. Antalet ej verkställda beslut enligt SoL uppgick till 62 stycken. Det är en ökning med 28 beslut jämfört med kvartal 4, 2018 och en ökning med 2 beslut jämfört med kvartal 3, 2019. Den vanligaste formen av bistånd som ej verkställts är kontaktperson.

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen (2001:453), kvartal 4 år 2019, dnr KS 2020/826, anses besvarad med hänvisning till vad som sägs ovan. 15.

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen för kvartal 4 år 2018, äldrenämnden, dnr KS 2019/592

I enlighet med socialtjänstlagen är kommunerna skyldiga att kvartalsvis rapportera alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som inte verkställts inom tre månader. Rapportering ska ske till tillsynsmyndigheten IVO samt kommunens revisorer. Socialnämnden ska lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över de beslut som har rapporterats som ej verkställda.

I ärendet redovisas de ej verkställda beslut som de 14 stadsdelsnämnderna har rapporterat till IVO, revisionskontoret och äldrenämnden avseende kvartal 4 år 2018. Vid periodens slut, den 31 december, fanns totalt 127 beslut som var fortsatt ej verkställda. Majoriteten av besluten avser permanent särskilt boende där den enskilde har tackat nej till erbjudande om plats.

Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen för kvartal 4 år 2018, dnr KS 2019/592, godkänns med hänvisning till vad som sägs ovan.

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 2 år 2019, äldrenämnden, dnr KS 2019/1623

I enlighet med socialtjänstlagen är kommunerna skyldiga att kvartalsvis rapportera alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som inte verkställts inom tre månader. Rapportering ska ske till tillsynsmyndigheten IVO samt kommunens revisorer. Socialnämnden ska lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över de beslut som har rapporterats som ej verkställda.

I ärendet redovisas de ej verkställda beslut som de 14 stadsdelsnämnderna har rapporterat till IVO, revisionskontoret och äldrenämnden avseende kvartal 2 år 2019. Vid periodens slut, den 30 juni, fanns totalt 141 beslut som var fortsatt ej verkställda. Majoriteten av besluten avser permanent särskilt boende där den enskilde har tackat nej till erbjudande om plats.

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 2 år 2019, äldrenämnden, dnr KS 2019/1623, godkänns med hänvisning till vad som sägs ovan.

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 3 år 2019, äldrenämnden, dnr KS 2019/2032

I enlighet med socialtjänstlagen är kommunerna skyldiga att kvartals-vis rapportera alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som inte verkställts inom tre månader. Rapportering ska ske till tillsynsmyndigheten IVO samt kommunens revisorer. Socialnämnden ska lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över de beslut som har rapporterats som ej verkställda.

I ärendet redovisas de ej verkställda beslut som de 14 stadsdelsnämnderna har rapporterat till IVO, revisionskontoret och äldrenämnden avseende kvartal 3 år 2019. Vid periodens slut, den 30 september, fanns totalt 143 beslut som var fortsatt ej verkställda. Majoriteten av besluten avser permanent särskilt boende där den enskilde har tackat nej till erbjudande om plats.

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 3 år 2019, äldrenämnden, dnr KS 2019/2032, godkänns med hänvisning till vad som sägs ovan.

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 4 år 2019, äldrenämnden, dnr KS 2020/646

I enlighet med socialtjänstlagen är kommunerna skyldiga att kvartalsvis rapportera alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som inte verkställts inom tre månader. Rapportering ska ske till tillsynsmyndigheten IVO samt kommunens revisorer. Socialnämnden ska lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över de beslut som har rapporterats som ej verkställda.

I ärendet redovisas de ej verkställda beslut som stadsdelsnämnderna har rapporterat till IVO, revisionskontoret och äldrenämnden avseende kvartal 4 år 2019. Vid periodens slut, den 31 december, fanns totalt 125 beslut som var fortsatt ej verkställda. Majoriteten av besluten avser permanent särskilt boende där den enskilde har tackat nej till erbjudande om plats.

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 4 år 2019, äldrenämnden, dnr KS 2020/646, godkänns med hänvisning till vad som sägs ovan.

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 1 år 2020, äldrenämnden, dnr 2020/955

I enlighet med socialtjänstlagen är kommunerna skyldiga att kvartalsvis rapportera alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som inte verkställts inom tre månader. Rapporteringen ska ske till tillsynsmyndigheten IVO samt kommunens revisorer. Socialnämnden ska lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över de beslut som har rapporterats som ej verkställda.

I ärendet redovisas de ej verkställda beslut som stadsdelsnämnderna har rapporterat till IVO, revisionskontoret och äldrenämnden avseende kvartal 1 år 2020. Vid periodens slut, den 31 mars, fanns totalt 126 beslut som var fortsatt ej verkställda. Majoriteten av besluten avser permanent särskilt boende där den enskilde har tackat nej till erbjuden plats.

Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen för kvartal 1 år 2020, äldrenämnden, dnr KS 2020/955, godkänns med hänvisning till vad som sägs ovan.

Uppföljning av stadens lex Sarah-rapportering år 2019, dnr KS 2020/812

Socialnämnden och äldrenämnden har genom en enkät till samtliga berörda nämnder följt upp rapporterade missförhållanden enligt bestämmelserna om lex Sarah under 2019. Totalt rapporterades 333 missförhållanden. Av rapporterna avsåg 296 missförhållanden i nämndernas egen verksamhet och 37 i enskild verksamhet. Jämfört med 2018 har det totala antalet rapporter om missförhållanden ökat. Ökningen av antal rapporter i egen regi har främst skett inom verksamhetsområdena barn och unga, äldreomsorg och ekonomiskt bistånd.

Nämnderna har godkänt redovisningen av inkomna lex Sarah-rapporter under 2019 samt överlämnar redovisningen till kommunfullmäktige. Vidare föreslås att ärendet överlämnas till berörda nämnder för kännedom.

Uppföljning av inkomna lex Sarah-rapporter under 2019, dnr KS 2020/812, godkänns med hänvisning till vad som sägs ovan.

Äldrenämndens hemställan om upphandling av enstaka platser i särskilda boendeformer för personer 65 år och äldre i form av profilboende, dnr 2020/960

Staden har sedan i slutet av 1990-talet upphandlat enstaka platser i särskilda boendeformer för äldre. Den senaste upphandlingen av enstaka platser i särskilda boendeformer för personer 65 år och äldre i form av profilboende genomfördes 2015.

Det pågående ramavtalet avseende profilboende löper ut den 30 april 2021 och kan därmed inte förlängas ytterligare. Det innebär att en ny upphandling behöver genomföras så att ett nytt ramavtal kan börja gälla från och med den 1 maj 2021. Äldrenämnden har i en hemställan den 23 juni 2020 föreslagit att kommunfullmäktige beslutar om nya upphandlingar för dessa boendeformer.

Stadsledningskontoret föreslår att beslut om upphandling hanteras i kommunfullmäktiges budget för 2021.

Kyrkogårdsnämndens hemställan om totalrenovering av Skogskrematoriet, Skogskyrkogården – Genomförandebeslut, dnr KS 2019/672

Kyrkogårdsnämnden beslutade den 11 december 2018 att godkänna en totalrenovering av Skogskrematoriets tre kapell, kylutrymmen samt markarbeten till en investeringsutgift om 220 mnkr. Genomförandebeslutet har hemställts till kommunfullmäktige för beslut då investeringsutgiften överstiger 50 mnkr.

Projektet syftar till att genomföra en totalrenovering av skogskrematoriet. I projektet ingår att återställa vissa delar i enlighet med ursprungsintentionerna med syftet att bevara byggnaden och säkerställa dess kulturhistoriska värde. Byggnadens säkerhet och inomhusmiljö ska förbättras. Utöver detta ska byggnaden energieffektiveras och tillgänglighetsanpassas.

Varje år sker cirka 1 300 begravningsceremonier i Skogskrematoriet och cirka 6 000 kistor hanteras i krematoriets undervåning. Nämnden har genomfört en konsekvensanalys för projektet som visar att den ceremoniverksamhet och kylförvaring som bedrivs i Skogskrematoriet skulle behöva flytta till andra lokaler under ett renoveringsarbete.

Stadsledningskontoret anser att en renovering av Skogskrematoriet är i linje med kyrkogårdsnämndens uppdrag att hålla en god nivå på underhållet av stadens begravningsplatser och stärka underhållet där det tidigare varit eftersatt. Stadsledningskontoret anser dock att det med anledning av pågående pandemi inte är aktuellt att i dagsläget planera för den nedstängning och flytt av begravningsverksamheten som en renovering får till följd. Stadsledningskontoret föreslår därför att kommunstyrelsen beslutar att återremittera ärendet till kyrkogårdsnämnden, som får i uppdrag att återkomma med ett reviderat förslag till genomförandebeslut när planeringsförutsättningarna förbättrats.

Stadsledningskontoret vill samtidigt understryka vikten av att nämnden inför ett reviderat beslut ser över projektets omfattning och ekonomi, samt säkerställer att investeringskalkylen innehåller riskreserver som motsvarar projektets komplexitet.

Kyrkogårdsnämndens hemställan om totalrenovering av Skogskrematoriet, Skogskyrkogården – Genomförandebeslut, dnr KS 2019/672, besvaras med hänvisning till vad som sägs ovan.

Tillsynsrapport 2019- Tillsyn av inomhusmiljön i bostäder, dnr KS 2020/932

Tillsynen över inomhusmiljön består av tillsyn på grund av inkommande klagomål samt egeninitierad tillsyn. Under 2019 räknades antalet inkomna ärenden till 650 ärenden, vilket ligger i linje med den relativt konstanta ärendeströmmingen under de senaste åren med ca 600 nystartade ärenden per år.

För den egeninitierade tillsynen påbörjades 20 ärenden och som medförde att 19 inspektioner utfördes. Utifrån inspektionerna har 7 ärenden medfört kravställande och uppföljning som visar att åtgärderna vidtagits.

De i särklass vanligaste klagomålen är bullerrelaterade följt av klagomål på lukt, fukt, temperatur och ventilation. Rapporten indikerar att såväl klagomålshanteringen som den egeninitierade tillsynen bidrar till förbättringar i inomhusmiljön.

Nämnden har den 16 juni 2020 godkänt rapporten och överlämnat den till kommunstyrelsen.

Tillsynsrapport 2019- Tillsyn av inomhusmiljön i bostäder, dnr KS 2020/932, godkänns i enlighet med vad som sägs ovan.

Redovisning från miljö- och hälsoskyddsnämnden av Rapportering av energianvändningen och växthusgasutsläppen 2018 och 2019, dnr KS 2020/933

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar i Rapportering av energianvändning och växthusgasutsläppen 2018 och 2019, dnr KS 2020/933, att utsläppen uppgick till 2,0 ton CO₂e per invånare 2018. Växthusgasutsläppen för 2019 beräknas vara 1,9 ton CO₂e per invånare. Målet om högst 2,2 ton 2019 bedöms därför redan uppnåtts 2018.

Den redovisade utsläppsminskningen beror främst på minskad användning av fossila bränslen för uppvärmning. Det råder dock osäkerhet för utvecklingen av transportsektorn både gällande trafikarbetet och genomslag av förnybara drivmedel.

Stadsledningskontoret konstaterar att relevanta delar av rapporteringen har inarbetats i uppföljningen av miljöprogrammet och att det är positivt att målen för växthusgasutsläpp har uppnåtts i förtid.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen godkänner redovisningen från miljö- och hälsoskyddsnämnden av Rapportering av energianvändningen och växthusgasutsläppen 2018 och 2019, dnr KS 2020/933, med hänvisning till vad som sägs ovan.

**Elhandelspolicy kommunkoncernen Stockholms stad
och Elhandelsstrategi kommunkoncernen Stockholms
stad, dnr KS 2015/000783**

Kommunfullmäktige beslutade 2015 om elhandelspolicy inklusive elhandelsstrategi för kommunkoncernen Stockholms stad. Policy och strategin anger ramar för stadens elhandelsverksamhet samt hur och vilka krav som ska gälla vid inköp av elkraft. Syftet med policy och strategi är bland annat att:

- Ge mål och riktlinjer för elhandelsverksamheten inom kommunkoncernen.
- Ange hur ansvaret för elhandeln är fördelat.
- Identifiera vilka risker förknippade med elhandel som kommunkoncernen är exponerad för och hur riskerna ska hanteras och följas upp.

Elhandelspolicy n och elhandelsstrategin, bilaga 7 a och 7 b, för Stockholms stad ska årligen revideras vid större förändringar och fastställas av kommunfullmäktige. För 2020 föreslås inga förändringar.

**Samordningsförbundet Stockholms stad –
årsredovisning, revisionsberättelse och revisionsrapport
2019, dnr KS 2020/583**

Samordningsförbundet Stockholms stad har överlämnat årsredovisning och revisionsberättelse för verksamhetsåret 2019. PwC har på uppdrag av revisorerna i Samordningsförbundet Stockholms stad granskat förbundets årsredovisning för 2019.

Samordningsförbundet Stockholms stad är ett finansiellt samordningsförbund inom rehabiliteringsområdet, och erbjuder insatser till personer som står långt från arbetsmarknaden och har behov av stöd från flera aktörer. Förbundet bildades 2016 och ägs av Stockholms stad, Försäkringskassan, Region Stockholm och Arbetsförmedlingen. Förbundets styrelse utses av medlemmarna och har det yttersta ansvaret för förbundets verksamhet. Förbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning granskas av revisorer. I revisionsberättelsen för 2019 tillstyrker revisorerna att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

PwC skriver i sin revisionsrapport att årsredovisningen i allt väsentligt innehåller upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Det finns dock utvecklingspotential avseende förvaltningsberättelsens innehåll kopplat till lagens krav. De bedömer att räkenskaperna i

allt väsentligt är rättvisande. De noterar dock att balansräkningen avviker från LKBR både avseende begrepp och uppställningsform, samt viss upplysning i not.

Vidare bedömer PwC att styrelsen har en ändamålsenlig förvaltning.

Styrelsen för Samordningsförbundet Stockholms stad, dnr KS 2020/583, beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2019, se bilaga 8 a och 8 b till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, i enlighet med vad som sägs ovan.

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad, dnr KS 2020/1179

All finansiell verksamhet är förknippad med risker. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad (finanspolicyn) anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom kommunkoncernen. Finanspolicyn beskriver även de finansiella risker den kommunala koncernen är utsatt för och hur de ska hanteras. Riskerna följs löpande upp av en riskkontrollfunktion och rapporteras till kommunstyrelsen.

Finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad ska årligen uppdateras och fastställas.

Finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad (finanspolicyn) anger ramar för finansverksamheten i kommunkoncernen. Under punkt 1 gällande generella principer ska helägda, ej majoritetsägda, bolag avses.

Enligt gällande lagstiftning och Skatteverkets riktlinjer ska kommunen ha ett väl underbyggt beslutsunderlag avseende interna räntor och borgensavgifter. Bland annat ska kommunen kunna visa att nivån är marknadsmässig. Skrivelsen i punkt 1.3.2 (tredje stycket) förtydligas därför gällande marginal.

Skrivelsen i punkt 1.6.2 gällande kriterier för ansvarsfulla placeringar förtydligas.

Fortsatta delvis skuldfinansierade investeringar i bolagssektorn föranleder en höjning av ramen för total utlåning och borgensåtagande för bolagen som ska fastställas av kommunfullmäktige. Ramen höjs från 100 000 mnkr till 115 000 mnkr. Denna ram avser intern utlåning från Stockholms stad till motparter inom den kommunala koncernen. Kommunstyrelsen

fastställer ramar för utlåning till varje enskild motpart inom ramen för total utlåning till och borgensåtagande för bolagen. Intern utlåning består för närvarande enbart av utlåning till och borgensåtagande för bolag, men kan även utgöras av utlåning till stiftelser eller slutna redovisningsenheter inom den kommunala koncernen. Nuvarande definition som lyder ”ramen för total utlåning till och borgensåtagande för bolagen” justeras därför till ”ramen för total utlåning och borgensåtagande för kommunkoncerninterna motparter”. Detta innebär följande justeringar i dokumentet Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad;

Justering av belopp för ram, se punkt 1.7

Justering av definition för ram, se punkt 1.7, 2.1 samt 2.2

Ramen för total extern upplåning är 75 000 mnkr eller motsvarande i utländsk valuta. Denna ram är oförändrad.

Utöver detta har ändring gjorts av mer redaktionell karaktär. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad redovisas i bilaga 9.

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad, dnr KS 2020/1179, inklusive däri angivna ramar för total extern upplåning och intern utlåning till och borgensåtagande för bolagen fastställs, se bilaga 9 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, och börjar gälla från den 1 december 2020.

Nytt kommunavtal med STIM, dnr KS 2020/1209

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, har slutfört förhandlingar med Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå, STIM, och kommuner tecknar egna kommunavtal med STIM utifrån normalavtalet för att få rätt att använda musikaliska verk som STIM licensierar inom kommunal skola, omsorg och musik på jobbet. Kommunavtal som tecknas med STIM förlängs automatiskt förutsatt att ingen part säger upp avtalet. SKR rekommenderar berörda kommuner att teckna avtal med STIM om ersättning enligt normalavtal och i övrigt tillse att de har en heltäckande licens. Annan musikanvändning som inte omfattas av normalavtalet regleras särskilt i avtalet mellan STIM och den enskilda kommunen.

Stockholms stad har tidigare inte anslutit sig till det av SKR framtagna normalavtalet utan förhandlat själva.

Stadsledningskontoret föreslår nu att staden tecknar avtal med STIM enligt det normalavtal som SKR har förhandlat fram samt reglerar även annan musikanvändning för perioden 1 januari 2020 till den 31 december 2021. Normalavtalet ersätter fr.o.m. 1 januari 2016 samtliga tidigare överenskommelser mellan parterna. Beräknad årlig kostnad för staden uppgår till ca 2,7 mnkr vilket innebär en minskning med ca 300 tkr jämfört med tidigare avtal.

Kommunstyrelsens ska ingå ett för kommunen centralt avtal med STIM för perioden 1 januari 2020 till 31 december 2021, bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, angående rätten att använda musikaliska verk som STIM licensierar inom kommunala verksamhetsområden samt musik på jobbet, kommunstyrelsen ska därefter beslut om avtalet ska förlängas med ett (1) år i sänder, alternativt sägas upp, dnr KS 2020/1209, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om att kommunen ska ingå ett centralt avtal med STIM ges stadsdirektören i uppdrag att teckna avtal samt besluta om förlängning alternativt uppsägning av avtalet.

Stadsdirektören ska vid behov vidta sådana förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalet med STIM som utifrån avtalade åtaganden, stadens verksamhetsbehov och affärsmässiga grunder är påkallade.

Ansvar för stadens åtaganden gentemot Länsstyrelsen Stockholm och övriga aktörer inom Samverkan Stockholmsregionen avseende inköp och fördelning av skyddsutrustning till följd av covid-19

Till följd av den globala spridningen av covid-19 har möjligheten att säkra tillgången till personlig skyddsutrustning varit starkt begränsad. Staden har genom den krisledningsorganisation som varit aktiverad sedan i februari 2020 agerat tillsammans med Länsstyrelsen Stockholm och övriga aktörer inom Samverkan Stockholmsregionen med att koordinera och genomföra olika gemensamma inköpsaktiviteter.

Staden har i denna samverkan åtagit sig att svara för vissa inköp med tillhörande lagerhantering och distribution till övriga kommuner inom regionen. Åtagandet upphör successivt under hösten 2020 men kan komma att återupptas om situationen återigen förändras. Stadsledningskontoret föreslår därför att kommunstyrelsen inom ramen för tilldelade medel 2020 ska ansvara

för stadens åtaganden gentemot Länsstyrelsen Stockholm och övriga aktörer inom Samverkan Stockholmsregionen avseende inköp och fördelning av skyddsutrustning till följd av covid-19.

Redovisningsprinciper, definitioner och noter

Redovisningsprinciper

Lag om kommunal bokföring och redovisning

Bokslutet har upprättats i enlighet med Lag om kommunal bokföring och redovisning (SFS 2018:597) och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

Avskrivningar

Staden använder linjär avskrivning – ett lika stort belopp skrivs av varje månad under nyttjandeperioden. Ingen avskrivning görs för anläggningar som inte minskar i värdet till exempel för mark och konst. Komponentavskrivning tillämpas från och med år 2015. Komponentindelning görs vid kalkylering och aktivering. Inget krav på komponentindelning finns under byggnadstiden. Komponentindelning görs utifrån naturliga komponenter där utbytestid/underhållstid är avgörande för vad som ska räknas som naturligt. Vid utbyte av komponenter förutsätts i normalfallet den tidigare komponenten vara slutavskriven och ingen utranering görs. Uppenbara undantag från regeln är till exempel utbyte av hiss. Görs utbytet av komponenten efter ett tidsintervall, som väsentligt avviker från nyttjandetiden ska utranering göras. En gång per år utraneras nollställda, ersatta komponenter. Som utgångspunkt för bedömning av nyttjandetider har staden hämtat vägledning från Rådet för kommunal redovisnings (RKR) idéskrift Avskrivningar.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar har redovisats till anskaffningsvärdet. I anskaffningsvärdet inräknas utgifter för nedmontering och bortforsling av tidigare tillgång och återställande av plats om detta är en förutsättning för den nya tillgången. Som anläggningstillgång räknas tillgångar, som har en nyttjandeperiod på minst tre år och uppgår till minst ett prisbasbelopp. För investeringar i annans fastighet gäller, om fastigheten tillhör de kommunala bolagen Skolfastigheter i Stockholm AB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB, att investeringsutgiften ska uppgå till minst 0,5 mnkr för att räknas som investering. Beslut om detta undantag är fattat i kommunfullmäktige den 3 november 2008 och ska omfatta mindre projekt och byggåtgärder. Undantaget bedöms beloppsmässigt vara försumbart och därmed inte påverka räkenskaperna i någon väsentlig omfattning.

Aktiveringstidpunkt för anläggning

En anläggning aktiveras i normalfallet och börjar skrivas av när den tas i bruk. Om inte samtliga utgifter flutit in eller kunnat uppskattas med rimlig säkerhet får aktiveringstidpunkten skjutas upp högst sex månader.

Omsättningstillgångar har redovisats till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde på balansdagen.

Leverantörsskulder i utländsk valuta är omräknade till kurs på balansdagen. För stadens del påverkar lagkravet om redovisning av belopp i utländsk valuta till balansdagens kurs endast dessa skulder då upplåning i andra valutor alltid valutasäkras.

Immateriella tillgångar

Stockholms stad redovisar i dag inga immateriella tillgångar. Enligt stadens redovisningsregler för investeringar ska restriktivitet iakttas när en tillgång klassificeras immateriell för att undvika en övervärdering av tillgångssidan. På balansdagen bedöms inga tillgångar uppfylla kraven på en immateriell tillgång.

Nedskrivning av tillgångar

Nedskrivning av tillgångar görs i enlighet med rekommendationen RKR R6. Staden tillämpar gränsen att en anläggnings värde ska uppgå till minst 1 mnkr för att en prövning av nedskrivningsbehov ska göras. Nedskrivning görs när bokfört värde överstiger återvinningsvärdet med minst 0,5 mnkr och förändringen bedöms som varaktig, där varaktig definieras som minst fem år.

Leasing

I enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation RKR R5 Leasing redovisar staden kommande kostnader för leasingavtal. Finansiell leasing redovisas i balansräkningen om villkoren för en investering är uppfyllda. För staden gäller detta i princip endast leasade bilar. Operationell leasing redovisas inom linjen om beloppsgränserna att den totala utgiften överstiger 0,5 mnkr och den årliga kostnaden överstiger 0,2 mnkr är uppfyllda. Enligt rekommendationen ska redovisning ske om leasingtiden överstiger tre år. Stadens avtal om IT-tjänster nämns i not om operationell leasing på grund av att detta ekonomiska åtagande är omfattande, trots att tidsvillkoret inte är uppfyllt.

Leasade bilar redovisas från och med 2019 i balansräkningen enligt de nya bestämmelserna i RKR R5. Under löpande år redovisas leasingbilarna från och med 2020 direkt i resultatet. Vid

bokslutstillfällena görs en uppbokning av anläggningstillgång och aktuell lång- och kortfristig skuld. Hela kostnaden bokförs därmed som leasingavgift under löpande räkenskapsår. Konstruktionen är motiverad av den ringa omfattningen av leasingbilar. Det bokförda värdet uppgick på balansdagen till 26,4 mnkr.

Försäljning och inköp av anläggningstillgångar

Vid försäljning och köp av anläggningstillgångar gäller, som huvudregel, att transaktionen bokförs vid dagen för tillträde.

Lånekostnader

Lånekostnaderna belastar den period de hänförs till och inräknas inte i tillgångars anskaffningsvärden.

Klassificering

Kortfristiga fordringar och skulder förfaller till betalning inom tolv månader från balansdagen. *Långfristiga fordringar och skulder* förfaller till betalning efter mer än tolv månader efter balansdagen. Undantag är investeringsbidrag och gatukostnadsersättning som i sin helhet redovisas som långfristiga skulder då dessa ej är likvidpåverkande. Staden redovisar alla investeringsbidrag och gatukostnadsersättning som skulder vid bokslutstillfället 2020-08-31, se nedan tillämpning av vissa redovisningsprinciper i Stockholms stad, investeringsinkomster.

Exploateringsfastigheter, som avses avyttras redovisas som omsättningstillgångar. Semesterlöneskulld, okompenserad övertid är skuldförda enligt ställning på balansdagen.

Finansverksamhet

Finansverksamheten inom kommunkoncernen grundar sig på stadens finanspolicy, som fastställs årligen av kommunfullmäktige. Utländska lån värderas enligt principer för säkringsredovisning. Staden utnyttjar valutaterminer och/eller ränte- och valutaswappar i syfte att säkra positioner avseende kurs- och ränteförändringar. Köp eller försäljning av finansiella tillgångar eller skulder redovisas per likviddagen. Finansiella omsättningstillgångar och kortfristiga skulder värderas till anskaffningsvärdet. Eventuella emissionsutgifter och liknande transaktionsutgifter periodiseras enligt linjär metod. Avseende över- och underkurser på obligationer periodiseras även belopp under en miljon kronor. Staden har för närvarande inga tillgångar placerade för avkastning och därför inga tillgångar som ska redovisas till marknadsvärde.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande poster redovisas vinster och förluster samt poster av engångskaraktär, som inte tillhör den normala

verksamheten. Hit räknas exploateringsinkomster och utgifter som bruttoredovisas enligt gällande regelverk, bokfört värde som kostnad och försäljningsinkomsten som intäkt. Enligt beslut i kommunfullmäktige 2014/2017/2019 har in-teckning gjorts av eget kapital till olika åtgärder. Staden har valt att redovisa ovanstående poster som jämförelsestörande om de uppgår till minst 0,1 mnkr då kostnaderna inte kan bedömas tillhöra ordinarie verksamhet utan har karaktären av åtgärder för framtiden.

Avsättningar

Staden gör, utöver avsättning för pensionsskulden, avsättningar för effekter av stora omorganisationer, när detta är aktuellt, åtaganden inom det infrastrukturella området med mera. Vid avsättningar tillämpas direkt resultatföring. Posterna redovisas som jämförelsestörande.

Pensionsåtaganden

Stadens pensionsskuld redovisas, i enlighet med blandmodellen, dels som en avsättning i balansräkningen och dels som en ansvarsförbindelse. Beräkningen av pensionsskulden är gjord enligt ”Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (RIPS 19)”.

Skulden för intjänad förmånsbestämd ålderspension inklusive särskild löneskatt på pensionskostnader redovisas som en avsättning i balansräkningen. Intjänade pensionsförmåner inklusive särskild löneskatt på pensionskostnader fram till och med 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse. Pensionsförmånerna intjänas i enlighet med pensionsavtalet KAP-KL.

Personal födda 1986 eller senare sorterar under pensionsavtalet AKAP-KL. Intjänad pensionsförmån är avgiftsbestämd och därmed görs ingen avsättning till pensionsskuld.

Fordringar/skulder mot koncernbolagen

Staden handhar upplåning respektive utlåning åt de kommunala bolagen. Bolagen har konto i stadens koncernstruktur med några få undantag. Beroende på saldo redovisas fordran eller skuld gentemot respektive bolag. Två bolag har sin skuld mot Stockholms Stadshus AB i stället för direkt mot staden.

Sammanställda räkenskaper

Allmänt

Enligt Lag om kommunal bokföring och redovisning ska Stockholms stads års- och delårsbokslut även omfatta sådan verksamhet som bedrivs av andra juridiska personer inom den

kommunala koncernen och sammanställda räkenskaper ska upprättas. Syftet med de sammanställda räkenskaperna, som är den kommunala motsvarigheten till koncern-redovisning, är att ge en samlad bild av stadens nämnder, aktiebolag och kommunalförbunds verksamhet och ekonomiska ställning.

De sammanställda räkenskaperna har upprättats enligt RKR R16 Sammanställda räkenskaper. Stadens nämnder har proportionellt konsoliderats med stadens direkt och indirekt hel- och samägda företag där staden minst har ett betydande inflytande. Sedan år 2019 ingår även SHIS Bostäder i de sammanställda räkenskaperna då de beräknas vara en icke ringa del av den kommunala koncernens verksamhet.

Skillnad i redovisningsprinciper mellan bolagen och staden kan förekomma på grund av att olika lagstiftning och rekommendationer tillämpas för staden respektive bolagen. I de sammanställda räkenskaperna har effekter av väsentlig betydelse beroende på skillnader mellan redovisningsprinciper för bolag och staden justerats utifrån kommunala redovisningsprinciper.

De sammanställda räkenskaperna upprättas i samband med tertialrapport 2 och årsbokslut.

De sammanställda räkenskapernas konsoliderings principer Huvuddelen av stadens bolag finns samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB som är helägd av staden. Bokslutet för koncernen Stockholms Stadshus AB används som underlag för konsolidering av den sammanställda redovisningen. Alla interna mellanhavanden samt interna vinster och förluster av väsentlig betydelse elimineras. Det i koncernen Stockholms Stadshus AB ingående dotterbolaget S:t Erik Livförsäkring AB redovisar finansiella instrument till verkligt värde. Enligt de nya bestämmelserna för kommuner 2019 är detta förenligt med det kommunala regelverket och ingen justering krävs.

Den sammanställda redovisningen har till och med 2018 i huvudsak upprättats enligt förvärvsmetoden, Från och med 2019 ska klyvningsmetoden användas, det vill säga endast den ägda andelen ska klyvas in, inte 100 procent. För Stockholms del har detta inneburit en förändring avseende bolagen Stadsholmen, Stockholm Vatten AB och Kapellskär, som från och med 2019 endast ingår med ägd andel. Det samägda företaget AB Stockholm Exergi konsolideras med kapitalandelsmetoden. Avsteget mot att använda

proportionell konsolideringsmetod gällande AB Stockholm Exergi görs då det bedöms ge en mer rättvisande bild av innehavet eftersom staden inte har det bestämmande inflytandet. Stockholm Exergi bedriver verksamhet på affärsmässiga grunder och vid klyvning hade räkenskapernas olika poster dominerats av delen från Stockholm Exergi.

Tillämpning av vissa redovisningsprinciper i Stockholms stad

Exploateringsfastigheter

Exploateringsfastigheter, som avses avyttras redovisas som omsättningstillgångar vid samtliga bokslutstillfällen. Aktiverade tillgångar avses endast att avyttras i undantagsfall. Berört är pågående ny- till- och ombyggnader, som inte är aktiverade. Den del av dessa upparbetade anläggningar, som avses säljas, bokförs som omsättningstillgång vid bokslutstillfället. Vid försäljningar bruttoredo visas bokfört värde som kostnad och försäljningsköpeskillingen som intäkt.

Investeringsinkomster

RKR R2 följs inte fullt ut vid delårsbokslutet. Nytt regelverk från och med 2020 innebär att vissa inkomster (gatukostnadsersättningar/exploateringsbidrag) ska intäktföras i sin helhet vid färdigställande. Enligt tidigare regelverk har dessa inkomster upplösts som intäkt och därmed matchat anläggningens avskrivningskostnad. Det har inneburit att resultatet i princip varit opåverkat under anläggningens hela nyttjandetid.

Stockholms Stad har tillsammans med Göteborgs Stad och SKR haft dialog med Finansdepartementet om konsekvenserna av den nya rekommendationen. Finansdepartementet har meddelat att de kommer att utreda lagstiftningen kring god ekonomisk hushållning och ekonomistyrning i kommunerna. I avvaktan på klarhet i utredningsdirektivet har stadsledningskontoret inte agerat för att genomföra förändringar i enlighet med rekommendationen i samband med delårsbokslutet. Till årsbokslutet kommer förnyad bedömning att göras.

Om rekommendationen följts skulle balansräkningen påverkats genom att skuldposter på 69,4 mnkr överflyttats till eget kapital. Resultatet hade i delårsbokslutet sammanlagt varit 6,4 mnkr högre bestående av intäkter inkomna 2020 motverkat av uteblivna upplösningar från skuldposter överflyttade till eget kapital.

Definitioner till delårsbokslut

Anläggningstillgångar är tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk i verksamheten. Kan vara immateriella (till exempel koncessioner), materiella (till exempel byggnader) eller finansiella (till exempel aktier).

Avskrivning enligt plan är den fördelade totalutgiften för en anläggningstillgång. Kostnaden fördelas över de antal år som tillgången används i verksamheten. På tillgångar som mark och konst görs ingen avskrivning.

Avsättningar är legala förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias.

Balanskravet är kopplat till resultaträkningen. Enligt kommunallagen ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna (KL 11 kap. 5 §). Om det redovisade resultatet blir negativt, det vill säga om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det negativa resultatet regleras senast under det tredje året efter det att det negativa resultatet redovisades. Huvudprincipen är att realisationsvinster inte ska inräknas i intäkterna då avstämning med balanskravet görs. Undantag kan dock göras om det står i överstämmelse med god ekonomisk hushållning, till exempel om försäljningen är ett led i en omstrukturering.

Balansräkningen (BR) är en sammanställning av tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder på balansdagen, det vill säga redovisningsperiodens sista dag.

Certifikat kan emitteras av till exempel kommuner eller företag. Lån kan upptas genom utgivande, emission, av löpande skuldebrev med löptider upp till ett år.

Eget kapital utgör skillnaden mellan tillgångar och skulder. Visar hur stor del av tillgångarna som inte finansierats med lån.

Eliminering innebär att interna poster tas bort, så att uppgifter om intäkter, kostnader, fordringar och skulder endast innehåller för staden externa poster.

Euro Commercial Paper (ECP) är certifikat med löptider på upp till ett år och som kan emitteras i flera olika valutor.

Euro Medium Term Note (EMTN) är skuldebrev i form av obligationer, med löptid över ett år. Dessa obligationer kan emitteras i flera olika valutor.

Förpliktelse – ett åtagande som härrör från kontrakt, lagstiftning eller annan laglig grund.

Kassaflödesanalysen visar in- och utbetalningar för stadens olika verksamheter. Summan av in- och utbetalningar utgör årets totala kassaflöde.

Finansnetto är skillnaden mellan posterna finansiella intäkter och finansiella kostnader i resultaträkningen.

Medium Term Note (MTN) är lån som upptas genom utgivande, emission, av löpande skuldebrev i form av obligationer med löptider om lägst ett år.

Omsättningstillgångar är tillgångar som inte innehas för stadigvarande bruk, utan förbrukas i samband med framställning av produkter eller tjänster eller på annat sätt används i rörelsen.

Resultaträkningen (RR) är en sammanställning av intäkter och kostnader som utmynnar i ett resultat för en viss period.

Noter

Interna poster är eliminerade

Särredovisning finns upprättad avseende Kyrkogårdsnämndens verksamhet, Stockholm Vatten AB och Stockholm Avfall AB och återfinns i samtliga ekonomiska ärenden under året, till exempel budgetärendet, bokslutsärendet. Kyrkogårdsnämnden redovisas separat under Stockholms stad medan Stockholm Vatten AB och Stockholm Avfall AB redovisas separat under bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB.

Från och med 2019 är den kommunala koncernen konsoliderad med proportionell metod utom Stockholm Exergi AB, som är konsoliderad med kapitalandelsmetoden. Staden äger del av Stockholm Exergi AB, som bedriver verksamhet på affärsmässiga grunder och vid klyvning hade räkenskapernas olika poster dominerats av del från Stockholm Exergi AB beroende på bolagets storlek och karaktär.

Konsolideringsmetoden förändras därmed 2019 avseende Stadsholmen, Stockholm Vatten AB och Kapellskär som tidigare konsoliderats enligt förvärvsmetoden. De sammanställda räkenskaperna är kompletterade med stiftelsen SHIS bostäder. Jämförelseperioden är justerad avseende förändringarna.

Noter till resultaträkningen

Not 1 Verksamhetens intäkter

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-08-31	2020-08-31	2019-08-31
Taxor, avgifter m m*	3 126,3	3 393,5	6 414,7	6 807,9
Hyror, tomträttsavgälder	2 729,0	2 775,2	7 884,7	7 783,1
Statsbidrag**	2 316,4	2 041,6	2 378,0	2 164,8
EU-bidrag	34,5	26,3	34,5	26,3
Summa verksamhetens intäkter	8 206,2	8 236,6	16 711,8	16 782,0

*I beloppet ingår rättelse av fel avseende båtavgifter 2019 med 19,1 mnkr

**Bidrag periodiseras efter förbrukning om bidraget är villkorat och återbetalningsskyldigt. Schabloner vid flyktingmottagande periodiseras efter förbrukning över högst tre räkenskapsår.

Not 2 Jämförelsestörande intäkter

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-08-31	2020-08-31	2019-08-31
Realisationsvinster vid försäljningar	41,1	647,3	416,1	897,8
Försäljning av exploateringsfastigheter*	1 037,0	696,6	1 037,0	696,6
Summa jämförelsestörande intäkter	1 078,0	1 343,9	1 453,1	1 594,4

*Försäljning av exploateringsfastigheter bruttoredo visas.

Not 3 Verksamhetens kostnader

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-08-31	2020-08-31	2019-08-31
Material och köpta tjänster mm.	-2 544,8	-2 851,9	-8 386,7	-8 553,7
Bostadstillägg, sociala bidrag och andra understöd varav försörjningsstöd/socialbidrag	-1 537,7	-1 561,9	-1 537,7	-1 561,9
Entreprenader och köp av verksamhet	-12 540,5	-12 608,8	-12 333,2	-12 755,0
Lokalkostnader	-3 191,5	-3 196,4	-	-
Löner*	-11 532,6	-11 491,6	-12 823,0	-12 617,1
Arbetsgivaravgifter och avtalsförsäkringar	-3 550,1	-3 558,1	-3 945,2	-3 920,5

Pensionskostnader**	-1 828,3	-1 854,0	-1 963,3	-2 038,2
<i>varav utbetalning av pensioner</i>	-685,6	-649,2	-685,6	-649,2
<i>varav pensionsavgifter</i>	-561,4	-553,9	-561,4	-553,9
<i>varav tjänstepensionsförsäkringsavgifter</i>	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>varav särskild löneskatt</i>	-301,3	-290,3	-338,1	-325,7
<i>varav förändring av pensionsskuld inkl. löneskatt</i>	-276,8	-360,4	-276,8	-360,4
Övriga personalkostnader***	83,1	17,6	48,5	-125,9
Skatt bolagsredovisning*****			-357,2	-375,2
Utrangeringar*****	-0,3	0,0	-1,1	-1,2
Summa verksamhetens kostnader	-36 642,9	-37 105,2	-41 298,9	-41 948,7

*Timplöner, ersättning obekvämt arbetstid, övertid inklusive arbetsgivaravgifter är periodiserade.

**Ränte- och basbeloppsuppräknig av pensionsskulden inklusive löneskatt redovisas under finansiella kostnader

***Varav +217 mnkr 2020, +221 mnkr 2019 aktiverat eget arbete

*****Utrangeringar är flyttade från avskrivningar till verksamhetens kostnader. Redovisning enligt praxis

Skatt bolagsredovisning*****	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-08-31	2020-08-31	2019-08-31
mnkr				
Aktuell skatt	-	-	-365,0	-366,7
Uppskjuten skatt	-	-	10,8	25,7
Skatt hänförlig till ränteavdragsbegränsning	-	-	-3,0	-34,3
Summa skatt	-	-	-357,2	-375,2

Not 4 Jämförelsestörande kostnader	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-08-31	2020-08-31	2019-08-31
mnkr				
Bokfört värde försäljning exploateringstillgångar*	-84,6	-50,8	-84,6	-50,8
Realisationsförluster vid försäljningar	0,0	-0,1	-63,6	-10,8
Gjord avsättning till infrastruktur o begravningsverks mm**	-28,3	-102,8	-28,3	-102,8

*Försäljning av exploateringstillgångar bruttoredo visas

**2020 Begravningsverksamhet 16,6 mnkr, Fördyrning Norra länken 11,7 mnkr

2020 KPI-justering, -6,6 mnkr, redovisas som finansiell jämförelsestörande intäkt

Ianspråktagande av notningar enligt 2017/2014 års bokslut.

IT-kostnader*	-271,7	-189,9	-271,7	-189,88
<i>varav skolplattform</i>	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>varav upphandling nytt ekonomisystem</i>	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>varav digital förnyelse och e-tjänster</i>	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>varav projekt eDok</i>	0,0	-7,2	0,0	-7,2

varav GS-IT	-127,4	-100,0	-127,4	-100,00
varav modernisering sociala system	-89,9	-40,7	-89,9	-40,72
varav smart Stad	-28,1	-31,3	-28,1	-31,3
varav övriga IT-satsningar	-26,3	-10,7	-26,3	-10,7
Sociala investeringar	-34,8	-32,1	-34,8	-32,1
Kompetensutvecklingsatsningen	-6,0	-10,9	-6,0	-10,9

Summa jämförelsestörande kostnader -425,5 -386,6 -489,1 -397,3

*I bokslut 2019 beslöts att notningar avseende IT-satsningar skulle uppgå till 1 223 mnkr avseende perioden 2020-2022

Not 5 Avskrivningar*	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-08-31	2020-08-31	2019-08-31
mnkr				
Avskrivning hyresrätter immateriella tillgångar (Procent 20-33)	0,0	0,0	-20,8	-20,6
Avskrivning byggnader tekniska anläggningar (Procent 1,4-33,3)	-935,1	-880,0	-3 333,7	-3 100,2
Avskrivningar maskiner inventarier (Procent2-33)	-163,4	-160,0	-557,2	-499,0
<i>Summa planenliga avskrivningar</i>	<i>-1 098,5</i>	<i>-1 040,0</i>	<i>-3 911,7</i>	<i>-3 619,8</i>
Nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Reservering för kommande nedskrivningsbehov	0,0	0,0	0,0	0,0
Återföring nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa avskrivningar**	-1 098,5	-1 040,0	-3 911,7	-3 619,8

*Komponentavskrivningar är genomfört avseende samtliga anläggningar.

**Utrangeringar flyttade till verksamhetens kostnader

Not 6 Skatteintäkter	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-08-31	2020-08-31	2019-08-31
mnkr				
Årets preliminära skatteintäkter	33 891,2	32 930,3	33 891,2	32 930,3
Korrigering prognostiserad slutavräkning 2018/202017	-32,8	-0,6	-32,8	-0,6
Korrigering prognostiserad slutavräkning 2019/2018	-171,6	41,8	-171,6	41,8
Prognostiserad slutavräkning 2020/2019	-239,0	-322,5	-239,0	-322,5
Begravningsavgifter	126,9	120,5	126,9	120,5
Summa skatteintäkter	33 574,7	32 769,5	33 574,7	32 769,5

Not 7 Generella statsbidrag och utjämning

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-08-31	2020-08-31	2019-08-31
Inkomstutjämningsbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Införandebidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Regleringsbidrag	664,8	450,2	664,8	450,2
Kostnadsutjämningsbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Bidrag för LSS-utjämning	0,0	0,0	0,0	0,0

Generella statsbidrag*	1 283,4	167,5	1 283,4	167,5
<i>varav byggbonus</i>	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunal fastighetsavgift	829,8	805,7	829,8	805,7
Summa generella statsbidrag och utjämning	2 778,1	1 423,3	2 778,1	1 423,3

*Generella statsbidrag periodiserad över hela året enligt skrivning RKR september 2020

Avgifter i utjämningsystemet

Inkomstutjämningsavgift	-2 954,3	-2 641,9	-2 954,3	-2 641,9
Regleringsavgift	0,0	0,0	0,0	0,0
Kostnadsutjämningsavgift	-400,0	-509,0	-400,0	-509,0
Avgift till LSS-utjämning	-1 047,1	-976,9	-1 047,1	-976,9
Summa avgifter i utjämningsystem	-4 401,4	-4 127,8	-4 401,4	-4 127,8
Summa generella statsbidrag och utjämning	-1 623,3	-2 704,5	-1 623,3	-2 704,5

Not 8 Resultat från andelar i intresseföretag

	Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	2020-08-31	2019-08-31	2020-08-31	2019-08-31

I kommunkoncernen ingår resultat från andelar i intresseföretaget enligt nedan:

Stockholm Exergi AB	-	-	298,4	309,0
---------------------	---	---	-------	-------

Summa resultat från andelar i intresseföretag - - **298,4** **309,0**

Då Stockholm Exergi Holding AB representerar ett stort värde i kapitalandel presenteras bolagets resultaträkning i förkortad form nedan:

Resultaträkning Stockholm Exergi AB	2020-08-31	2019-08-31
Intäkter	4 101,7	4 658,0
Kostnader	-3 240,5	-3 779,7
Finansiella intäkter	0,5	0,7
Finansiella kostnader	-109,0	-108,9
Skatt	-160,7	-160,9
Minoritetsintresse i periodens resultat	0,0	0,0
Årets resultat	592,0	609,1

Resultaträkningen ovan är upprättad enligt K3-regelverket medan den officiella rapport som bolaget presenterar upprättas enligt IFRS.

Not 9 Finansiella intäkter

	Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	2020-08-31	2019-08-31	2020-08-31	2019-08-31

Långfristiga räntor	58,1	34,3	0,0	0,0
Räntor	489,2	463,7	93,3	75,8
Övriga finansiella intäkter*	7,5	4,0	32,5	219,7
Aktieutdelning	1 325,0	1 500,0	0,2	0,0
<i>varav Stockholms Stadshus AB</i>	<i>1 325,0</i>	<i>1 500,0</i>	-	-
Jämförelsestörande finansiell intäkt**	6,6	0,0	6,6	0,0

Summa finansiella intäkter **1 828,2** **1 967,7** **132,7** **295,5**

*Under posten övriga finansiella intäkter redovisas bland annat borgensintäkter från de kommunala bostadsbolagen.

** Indexreglering 2020: Sverigeförhandlingen 5,6 mnkr och Slussen bussterminal 1 mnkr

Not 10 Finansiella kostnader	Staden		Den kommunala koncernen		
	mnkr	2020-08-31	2019-08-31	2020-08-31	2019-08-31
Räntor likvida medel och placeringar*		-299,6	-257,5	-276,6	-231,2
Ränta del pensionsskuldsförändring		-151,3	-134,4	-151,3	-134,4
Övriga finansiella kostnader		-26,2	-27,0	-137,1	-28,9
Jämförelsestörande finansiell kostnad**		0,0	-41,3	0,0	-41,3
Summa finansiella kostnader		-477,0	-460,3	-565,0	-435,9

Genomsnittlig ränta*

Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj med derivat (%)	0,55	0,60	0,55	0,60
Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj utan derivat (%)	0,71	0,72	0,71	0,72

Genomsnittlig räntebindningstid*

Genomsnittlig räntebindningstid extern skuldportfölj med derivat, år	2,09	2,10	2,09	2,10
Genomsnittlig räntebindningstid extern skuldportfölj utan derivat, år	1,88	1,80	1,88	1,80

*Räntekostnader redovisas inklusive nettot av ränte- och valutaswappar, i enlighet med RKR R8. Se även not 36 Derivatinstrument.

Årets räntekostnad för den externa skuldportföljen är 282,2 mnkr inklusive derivat och 336,5 mnkr exklusive derivat.

**Indexreglering 2019 Sverigeförhandlingen 36,7 mnkr, bussterminal Slussen 4,6 mnkr

Not 11 Jämförelsestörande intäkter, som avgår i balanskravsutredningen

mnkr	Staden	
	2020-08-31	2019-08-31
Realisationsvinster	-41,1	-647,3
Summa jämförelsestörande intäkter som avgår	-41,1	-647,3

Balansräkning

Not 12 Immateriella anläggningstillgångar	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Mnkr				
Ingående immateriella anläggningstillgångar 1/1	-	-	255,9	229,4
Periodens nyinvesteringar	-	-	4,2	7,7
Försäljningar	-	-	0,0	0,0
Omklassificering	-	-	2,2	43,6
Utrangeringar	-	-	-7,6	-24,8
<i>summa anskaffningsvärde immateriella anläggningstillg</i>	-	-	254,8	255,9
Ingående avskrivningar 1/1	-	-	-169,5	-158,8
Periodens avskrivningar	-	-	-20,8	-35,4
Omklassificering	-	-	0,0	0,0
Utrangeringar	-	-	4,6	24,8
<i>Summa avskrivningar immateriella anläggningstillg</i>	-	-	-185,7	-169,5
Ingående nedskrivningar 1/1	-	-	-1,4	-1,1
Periodens nedskrivningar	-	-	0,0	-0,4
<i>Årets återförda nedskrivningar</i>				
<i>Omklassificering</i>				
<i>Summa utgående nedskrivningar</i>	-	-	-1,4	-1,4
Summa immateriella anläggningstillgångar	-	-	67,6	85,0
Avskrivningstider			3-10 år	3-10 år
Genomsnittlig avskrivningstid (år)			8,2	7,2
Not 13 Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Staden		Den kommunala koncernen*	
mnkr	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärde mark, byggnader och tekniska anläggningar 1/1*	68 253,7	66 152,1	201 886,8	191 152,3
Periodens anskaffningar	1 960,6	2 724,1	1 961,9	2 756,8
Periodens försäljningar	-7,5	-574,1	-296,0	-1 112,1
Periodens utrangeringar anskaffningsvärde	-0,2	-7,8	-92,4	-84,0
Omklassificering	-4,2	-40,6	2 595,0	9 174,0
Periodens återföring till omsättningstillgångar/omklassificering	-13,5	0,0	0,0	0,0
Periodens kostnadsförda investeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Korrigerig anskaffningsvärde hänförlig försäljn tidigare år	0,0	0,0	-0,1	-0,2
<i>Summa utgående anskaffningsvärde</i>	<i>70 188,9</i>	<i>68 253,7</i>	<i>206 055,3</i>	<i>201 886,8</i>
<i>*2019 koncernen: Korrigering av uppskrivning på 1 mdkr felaktigt gjord(borttagen uppskrivning Globen mot fond felaktigt gjord mot anskaffningsvärdet i stället för mot uppskrivningen, debet värdet återförs till anskaffningen)</i>				
Ingående avskrivningar	-12 252,0	-11 090,7	-51 618,3	-47 290,8
Periodens planenliga avskrivningar	-935,1	-1 331,9	-3 316,8	-4 724,4
Periodens anskaffade ackumulerade avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens avskrivningar försäljningar	0,5	169,1	89,5	292,5
Periodens avskrivningar utrangeringar	0,0	1,5	63,3	53,3
Omklassificering	4,2	0,1	4,9	51,1
<i>Summa utgående avskrivningar</i>	<i>-13 182,5</i>	<i>-12 252,0</i>	<i>-54 777,4</i>	<i>-51 618,3</i>

Ingående återföring av nedskrivningar*	0,0	0,0	358,7	365,8
Periodens uppskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens avskrivning återfört belopp	0,0	0,0	0,0	-7,0
Omklassificering	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Summa utgående återföringar av nedskrivningar</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>358,7</i>	<i>358,7</i>

*Korrigerig av uppskrivning på 1 mdkr felaktigt gjord (borttagen uppskrivning Globen mot fond felaktigt gjord mot anskaffningsvärdet i stället för mot uppskrivningen, debet värdet återförs till anskaffningen)

Ingående nedskrivningar	0,0	0,0	-1 428,3	-1 387,8
Periodens nedskrivningar	0,0	0,0	-79,7	-116,3
Periodens försäljningar nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens återförda nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	26,8
Periodens utrangeringar	0,0	0,0	0,0	1,9
Omklassificering	0,0	0,0	1,4	47,1
<i>Summa utgående nedskrivningar</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>-1 506,6</i>	<i>-1 428,3</i>
Summa mark, byggnader och tekniska anläggningar	57 006,5	56 001,7	150 129,9	149 198,9

Avskrivningstider	3-70 år	3-70 år	3-70 år	3-70 år
Genomsnittlig avskrivningstid (år)	50,0	51,2	41,4	42,7

Investering; Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer. RKR R6 avseende nedskrivningar tillämpas Komponentindelning och komponentavskrivningar tillämpas avseende stadens anläggningar.

Not 14 Maskiner och inventarier	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
mnkr				
Ingående maskiner och inventarier 1/1*	2 318,9	2 034,5	19 621,3	17 638,1
Periodens nyinvesteringar	120,8	355,2	175,1	492,7
Periodens försäljningar anskaffningsvärde	-4,1	-37,4	-26,1	-55,5
Periodens utrangeringar anskaffningsvärde	-0,1	-35,5	-71,7	-111,2
Periodens omklassificering	4,2	2,1	453,2	1 657,2
<i>Summa utgående anskaffningsvärde maskiner och inventarier</i>	<i>2 439,7</i>	<i>2 318,9</i>	<i>20 151,8</i>	<i>19 621,3</i>
Ingående avskrivningar	-1 379,5	-1 205,3	-8 872,7	-8 224,9
Periodens planenliga avskrivningar	-163,3	-246,7	-557,2	-804,9
Avskrivningar periodens försäljningar	4,1	37,3	23,8	54,6
Avskrivningar periodens utrangeringar	8,6	35,3	68,9	102,0
Omklassificering	-4,2	-0,1	1,6	0,5
<i>Summa utgående avskrivningar</i>	<i>-1 534,3</i>	<i>-1</i>	<i>-9 335,6</i>	<i>-8 872,7</i>
Ingående återföring av nedskrivning	-	-	0,0	0,0
Periodens återföringar	-	-	0,0	0,1
<i>Summa utgående återföringar av nedskrivningar</i>			<i>0,0</i>	<i>0,1</i>
Ingående nedskrivningar	0,0	0,0	-2,1	-2,3
Periodens nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,1
Utrangeringar	0,0	0,0	1,0	0,0
Omklassificering	0,0	0,0	0,0	0,1
Återförda nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Summa utgående nedskrivningar</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>-1,1</i>	<i>-2,1</i>
Summa maskiner och inventarier*	905,3	939,4	10 815,1	10 746,5
Avskrivningstider (linjär avskrivning)	3-20 år	3-20 år	3-20 år	3-20 år
Genomsnittlig avskrivningstid (år)	10,0	9,4	24,1	24,4

Investering; Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer.

*Finansiella leasingavtal ingår i summan för maskiner och inventarier, staden nya leasingavtal avseende bilar ingår från och med 2019, se not 37 för specifikation.

Not 15 Pågående ny-, till- och ombyggnader mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Ingående pågående ny-, till- och ombyggnader 1/1	26 373,0	21 787,2	49 764,1	44 245,4
Periodens nyinvesteringar	4 617,2	4 186,1	10 211,6	16 854,5
Avgår flyttning för aktivering/försäljning	-2 093,1	0,0	0,0	-495,2
Kostnadsförda investeringar	0,0	0,0	-88,6	-168,0
Omklassificering från/till exploateringsfastigheter	0,0	399,7	-182,4	399,7
Omklassificering från/till mark- byggnader och tekniska anläggningar	0,0	0,0	-3 070,5	-11 072,3
Summa utgående anskaffn pågående, ny till o ombyggn	28 897,1	26 373,0	56 634,3	49 764,1
Ingående nedskrivningar 1/1	0,0	0,0	-1 047,6	-1 057,6
Periodens nedskrivningar	0,0	0,0	0,7	10,0
Summa utgående nedskrivningar	0,0	0,0	-1 046,9	-1 047,6
Summa pågående ny-, till- och ombyggnader	28 897,1	26 373,0	55 587,4	48 716,5

Investering; Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer.

Not 16 Aktier och andelar mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Ingående aktier och andelar 1/1	4 388,8	4 265,6	3 607,5	3 245,3
Köp av bostadsrätter	0,0	123,2	0,0	123,2
Köp av aktier, andelar och värdepapper*	0,0	0,7	40,2	178,8
Försäljning av bostadsrätter	0,0	0,0	0,0	0,0
Omklassificering bostadsrätter	0,0	0,0	0,0	0,0
Värdeförändring	0,0	0,0	-111,2	184,5
Försäljning av aktier, andelar och värdepapper*	0,0	-0,7	0,0	-124,3
Summa aktier och andelar	4 388,8	4 388,8	3 536,5	3 607,5

*År 2019 försäljning av under året inköpta aktiebolag Slakthusområdet

Stadens aktier i kommunala bolag mm. per 2020-08-31

Bolag	Aktiekapital (tkr)	Ägarandel (%)	Bokfört värde 2020-08-31(tkr)
Stockholms Stadshus AB	2 850 001,0	100,0	3 484 382,0
Kaplansbacken AB	500,0	100,0	514,0
Svenska Teknologföreningens Fastighets AB	562,0	100,0	562,0
Summa aktier i dotterbolag/koncernföretag			3 485 458,0

Aktier i övriga företag

SÖRAB	12 000,0	5,0	400,0
Inera AB			42,5
AB Servi-Data (depositionsbevis)			0,1
Summa aktier i övriga företag			442,6

Andelar kommunalförbund Storstockholms brandförsvaret	27 831,4
Summa andelar kommunalförbund	27 831,4

Andelar bostadsrätter	875 070,5
Summa andelar bostadsrätter	875 070,5

Total summa aktier och andelar staden	4 388 802,5
--	--------------------

Den kommunala koncernen

	2020-08-31	2019-12-31
Not 17 Kapitalandel intresseföretag		
mnr		
Ingående anskaffningsvärde	5 913,5	6 095,6
Årets resultatandel	298,4	242,8
Utdelning	-425,0	-425,0
Korrigerig hänförlig till tidigare år	0,0	0,0
Övrigt	0,0	0,1
Utgående nettovärde	5 786,9	5 913,5

Intresseföretag	Org. nummer	Säte	Kapitalandel (%)
Sydvästra Stockholmsregionens VA-verks AB, SYVAB	556050-5728	Stockholm	33,0%
Nynäshamns Mark AB	556314-3113	Stockholm	50,0%
Mässfastigheter i Stockholm AB	556094-5627	Stockholm	50,4%
Stockholm Exergi AB	556040-6034	Stockholm	50,0%

Kommunkoncernen

	Kapitalandel	Org. nummer	Säte
Stockholm Exergi AB	50,0%	556040-6034	Stockholm

Då Stockholm Exergi Holding AB utgör en stor kapitalandel presenteras bolagets balansräkning i förkortad form nedan.*

Balansräkning Stockholm Exergi AB	2020-08-31	2019-12-31
Immateriella anläggningstillgångar	80,6	102,8
Materiella anläggningstillgångar	25 933,1	25 854,2
Finansiella anläggningstillgångar	5,9	6,3
Omsättningstillgångar	2 041,0	3 079,3
Summa tillgångar	28 060,6	29 042,6
Eget kapital inkl minoritetsintresse	12 033,6	12 291,6
Avsättningar	3 311,5	3 276,4
Långfristiga skulder	8 340,5	9 729,9
Kortfristiga skulder	4 375,1	3 744,6
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	28 060,6	29 042,6

*Balansräkningen ovan är upprättad enligt K3-regelverket medan den officiella rapport, som bolaget presenterar, upprättas enligt IFRS

Not 18 Långfristiga fordringar *	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
mnr				
Ingående långfristiga fordringar 1/1	16,1	16,9	82,3	77,9
Nyutlåning	0,0	0,0	0,0	0,0
Återläggning o omklassificering till kortfristigt	0,0	0,0	0,0	0,0
Amorteringar	-0,6	-0,8	-0,6	-0,8
Upp-/Nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring uppskjutna skattefordringar	-	-	0,0	0,0
Förändring övriga långfristiga fordringar	0,0	0,0	-1,2	5,1
Summa långfristiga fordringar	15,5	16,1	80,5	82,3

*Fordringar som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år har omförts till kortfristig utlåning.

Sammansättning långfristiga fordringar mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Låntagare, övriga	15,5	16,1	15,5	16,1
Uppskjutna skattefordringar			0,0	0,0
Övrigt	-	-	65,0	66,2
Summa långfristiga fordringar	15,5	16,1	80,5	82,3

Not 19 Exploateringsfastigheter mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Ingående exploateringsfastigheter	1 328,1	1 727,8	1 328,1	1 727,8
Nyanskaffning	71,1	45,3	71,1	45,3
Försäljning exploateringsfastigheter	-84,6	-83,8	-84,6	-83,8
Omklassificering mark, byggnader och tekniska anläggningar	195,9	-361,2	195,9	-361,2
Omklassificering pågående arbeten	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa exploateringsfastigheter	1 510,4	1 328,1	1 510,4	1 328,1

Not 20 Varulager och pågående arbete mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Varulager	3,8	3,4	38,7	36,8
Pågående arbeten	0,0	0,0	4,8	4,3
Summa varulager och pågående arbeten	3,8	3,4	43,5	41,1

Förråd värderas till det lägsta värdet av anskaffningsvärde och verkligt värde.

Not 21 Kortfristiga fordringar - övriga mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Skattefordringar	0,0	0,0	0,0	1,4
Momsfordringar	403,8	784,9	349,6	994,0
Statsbidragsfordringar	854,7	386,8	854,7	386,8
Kortfristiga fordringar stadens koncernföretag*	82 182,8	77 596,5	-	-
Övriga kortfristiga fordringar	23,6	23,2	438,4	470,4
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 295,4	2 071,7	1 550,8	1 712,4
Kundfordringar	863,5	780,6	1 285,7	1 197,5
Summa kortfristiga fordringar - övriga	85 623,7	81 643,7	4 479,2	4 762,4

*Staden administrerar upplåning för stadens bolag. Bolagen lånar efter behov av staden.

Not 22 Kortfristiga placeringar mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Kompetenskonto	11,2	11,8	11,2	11,8
Kortfristig del av långfristig utlåning*	0,8	0,8	0,8	0,8
Övriga kortfristiga placeringar	0,0	0,0	-0,8	122,6
Summa kortfristiga placeringar	11,9	12,6	11,1	135,2

*Långfristiga fordringar som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år har omförd till kortfristig utlåning.

Not 23 Likvida medel mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Förskottskassor mm	8,4	7,7	8,4	7,4
Likvida medel (Bank mm)	1 067,4	0,0	1 275,0	159,7
Summa likvida medel	1 075,9	7,7	1 283,4	167,1

Not 24 Eget kapital mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Ingående eget kapital 1/1	75 664,2	72 936,6	127 140,9	123 985,9
Varav disposition 2019(2017/2014 års förändring/Tidigare år*	-312,5	-415,4	-	-
Förändring av eget kapital enligt resultaträkningen	4 419,9	2 727,6	4 282,7	3 155,6
Förändrad redovisningsprincip	0,0	0,0	-3,2	0,0
Övrigt	0,0	0,0	-0,6	-0,6
Summa eget kapital	80 084,1	75 664,2	131 419,7	127 140,9

*Se not 25, avgår 2020-08-31

I noten läggs ingående balans 2019 som om de nya redovisningsprinciperna avseende klyvning av minoritet samt konsolidering av SHIS ingår.

Not 25 Summa disposition eget kapital* mnkr IT-kostnader	Staden			
	IB2018 korr 2019	Avgår hittills	Avgår 2020- 08-31	UB 2020-08- 31
	1 830,0	-988,2	-271,7	714,1
Korrigerig värde bokslut 2019	144,0			
Skolplattform			0,0	
Digital förnyelse inkl e-tjänster			0,0	
GS-IT			-127,4	
Projekt eDok			0,0	
Modernisering sociala system			-89,9	
Smart Stad			-28,1	
Övriga IT-satsningar			-26,3	
Sociala investeringar	IB2014**	Avgår hittills	Avgår 2020- 08-31	UB 2020-08- 31
Avgår hittills inklusive korrigerig 2019	300,0	-102,2	-34,8	163,1
Kompetensutvecklingsatsning	IB2014**	Avgår hittills	Avgår 2020- 08-31	UB 2020-08- 31
Avgår korrigerig 2019	200,0	-59,7	-6,0	134,3
Kvarstår medel kompetensutveckling		-100,7	0,0	-100,7
Total kvarstående disposition***	IB	Avgår hittills*	Avgår 2020- 08-31	UB 2020-08- 31
	2 474,0	-1 250,7	-312,5	910,8

Inklusive korrigeringar gjorda i 2019 års bokslut

**Ursprungliga notningar avseende sociala investeringar och kompetensutvecklingsatsningar gjorda 2014

***IB tillsammans med kolumnen avgår hittills visar den sammanlagda ingående inteckningen i eget kapital 2020-01-01

Not 26 Pensioner och liknande förpliktelser mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Ingående avsatta pensioner 1/1	7 392,0	6 620,6	9 700,8	8 788,6
Nyintjänande o skuldförändr arbetstagare	156,7	305,0	246,0	534,2
Nyintjänande o skuldförändr pensionär	158,6	308,7	158,6	308,7
Ränte- och basbeloppsuppräknig	151,2	177,0	151,3	177,0
Årets pensionsutbetalningar	-125,1	-170,0	-188,3	-261,8
Förändring av löneskatt	82,8	150,6	82,8	150,6
Garanti och avtalspensioner	-	-	4,1	3,5
Varav skuldförändring avgiftsbestämd chefs pension	6,1	6,8	6,1	6,8
Varav pensionärer skuldförändring*	0,0	0,0	0,0	0,0
Varav skuldförändring förtroendevalda visstids- och ålderspensioner, avgångsersättning	11,4	-114,9	11,4	-114,9
Varav skuldförändring avseende Skafab	-0,8	2,4	-0,8	2,4
Summa avsatt till pensioner	7 816,1	7 392,0	10 155,2	9 700,8
därav avgiftsbestämd chefs pension	81,3	112,8	83,3	227,5
därav avsatt till pensioner särskilda beslut inkl särskild löneskatt	165,7	225,6	165,7	225,6

*Förtroendevalda ingår i skuld i balansräkningen.

**Skulden omfattar även åtaganden för latent efterlevandepension.

Aktualiseringsgrad i procent 81,0% 81,0% 81,0% 81,0%

Antal visstidsförordnande tjänstemän; Stadens visstids- 0,0 0,0 0,0 0,0

förordnade tjänstemän har samtliga en

tillsvidareanställning i botten, varför stadens

pensionsåtagande inte förändras på grund av

visstidsförordnandet.

Skulden har minskats med bortförsäkrat via

tjänstepensionsförsäkring omfattande förvaltningschefer

m fl. med särskilda avtal. (mnkr)

Not 27 Övriga avsättningar mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Begravningsavgifter*				
Ingående balans 1/1	194,4	183,4	194,4	183,4
lanspråktaget	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens avsättning	16,6	11,0	16,6	11,0
Utgående balans	211,0	194,4	211,0	194,4
Stockholms Ström mm**				
Ingående balans 1/1	1 377,0	1 426,9	1 377,0	1 426,9
Överfört från skulder	0,0	0,0	0,0	0,0
lanspråktaget	-7,4	-50,0	-7,4	-50,0
Periodens avsättning	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående balans	1 369,5	1 377,0	1 369,5	1 377,0
Infrastrukturella bidrag***				
Ingående balans 1/1	9 805,1	10 033,6	9 805,2	10 033,6
lanspråktaget	-22,1	-399,8	-22,2	-399,8
Periodens indexjustering	-6,6	77,4	-6,6	77,4
Periodens avsättning	11,7	94,0	11,7	94,0
Utgående balans	9 788,1	9 805,2	9 788,1	9 805,2
Övriga avsättningar bolag				
Ingående balans 1/1	0,0	0,0	164,8	192,5
lanspråktaget	0,0	0,0	-86,1	-78,0
Periodens avsättning	0,0	0,0	0,0	50,3
Utgående balans	0,0	0,0	78,6	164,8
Summa ingående balans	11 376,5	11 643,8	11 541,3	11 836,4
Summa lanspråktaget	-29,6	-449,7	-115,7	-527,7
Summa upplöst avsättning				
Summa periodens indexuppräknig	-6,6	77,4	-6,6	77,4
Summa periodens avsättningar	28,3	105,0	28,3	155,2
Summa utgående balans	11 368,7	11 376,5	11 447,3	11 541,3

*Verksamhet som finansieras med begravningsavgifter kan det enskilda året ge ett över- eller underskott.

Detta regleras mot en avsättning, så att över tid används alltid avgifterna till avsett ändamål.

**Avsättningen avseende Stockholms Ström mm. beräknas betala 43 mnkr 2021, 310 mnkr 2023, 244 mnkr 2027 och övrigt 773 mnkr 2020 och framåt. Avsättningen är 2016 överförd från långfristiga skulder.

***Avsättning Norra länken har utökats med 11,7 mnkr, Indexreglering minskar Sverigeförhandlingen -5,6 mnkr och indexreglering Bussterminal Slussen -1,0 mnkr. I övrigt avsättning till Sverigeförhandlingen, Norra länken, Tvärbanor, tunnelbaneutbyggnad, övriga spårbindelser, Slussen bussterminal och Nationalstadsparken mm. Osäkerhet om belopp föreligger. Staden tillämpar direkt resultatföring av beslut om bidrag till statlig infrastruktur. Beloppen är indexuppräknade. För infrastrukturella åtgärder utgår 336 mnkr 2020, 806 mnkr 2021 och 1911 mnkr 2022, 870 mnkr 2023, 502 mnkr 2024, 132 mnkr 2025 och 5 mnkr efter år 2025.

Tidpunkten för igångsättande av Sverigeförhandlingen och takten på övriga projekt är osäker, vilket även medför en osäkerhet om belopp. Eftersom det rör sig om stora infrastrukturella projekt finns svårighet att bedöma faktorer som kan tillstöta och därmed förändra utgiftsbilden, men med vid bokslutstillfället kända faktorer kommer avsatta belopp räcka med undantag av avsättning för tunnelbaneutbyggnaden, som med sannolikhet kommer att kräva mer resurser. De ytterligare åtagandena avseende tunnelbaneutbyggnaden bedöms vid bokslutstillfället inte uppfylla villkoren för en avsättning.

Not 28 Obligationslån mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Ingående obligationslåneskuld	31 608,0	27 830,5	31 608,0	27 830,5
Nyupplåning	14 944,0	13 572,1	14 944,0	13 572,1
Periodisering över- och underkurs	-57,0	-57,8	-57,0	-57,8
Återför av bokf över/underkurs	0,0	0,0	0,0	0,0
Återläggning av föregående års omklassificering	9 736,8	5 626,6	9 736,8	5 626,6
Amorteringar	-8 719,6	-5 626,6	-8 719,6	-5 626,6
Kortfristig del av långfristiga lån*	-3 434,0	-9 736,8	-3 434,0	-9 736,8
Summa obligationslån	44 078,2	31 608,0	44 078,2	31 608,0

*Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförts till kortfristig lån.

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Utländska obligationslån	44 078,2	31 608,0	44 078,2	31 608,0
Svenska obligationslån	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa obligationslån	44 078,2	31 608,0	44 078,2	31 608,0

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Ingående reverslåneskuld	15 756,5	12 700,0	15 756,5	12 700,0
Nyupplåning	0,0	3 056,5	0,0	3 056,5
Återläggning av föregående års omklassificering	0,0	0,0	0,0	0,0
Amorteringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortfristig del av långfristiga lån*	-3 335,1	0,0	-3 335,1	0,0
Summa reverslån	12 405,5	15 756,5	12 405,5	15 756,5

*Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år och ej med säkerhet bedöms omsättas till långfristig. Dessa skulder har omförts till kortfristig lån.

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Utländska reverslån	12 405,5	15 756,5	12 405,5	15 756,5
Svenska reverslån	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa reverslån	12 405,5	15 756,5	12 405,5	15 756,5

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Ingående låneskuld leasing	15,0	0,0	206,6	191,2
Ny låneskuld leasing	11,4	22,5	22,6	60,5
Återläggning	0,0	0,0	0,0	0,0
Amorteringar	0,0	0,0	-27,8	-40,2
Utrangering	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortfristig del av långfristiga låneskulder leasing*	-8,9	-7,5	19,7	-4,9
Summa långfristig skuld leasing	17,5	15,0	221,0	206,6

Enligt förändring i rekommendation om leasing ska stadens finansiellt leasade bilar aktiveras, vilket är genomfört from 2019

*Leasingskuld med förfallodag inom 1 år omklassificeras till kortfristig skuld

Förmedlade medel och skuldfonder	35,6	36,9	35,6	36,9
Övriga långfristiga skulder	0,6	0,6	387,0	266,7
Investeringsinkomster pågående arbete	456,0	437,9	456,0	437,9
Aktiverade investeringsinkomster IB	321,7	153,5	321,7	153,5
Periodens anskaffning	27,2	189,3	27,2	189,3
Periodens försäljningar	0,0	-0,3	0,0	-0,3
Periodens omklassificering	0,0	-18,8	0,0	-18,8
Summa utgående anskaffningsvärde	348,9	323,7	348,9	323,7
Upplösta investeringsinkomster IB	-39,4	-29,7	-39,4	-29,7
Upplösta investeringsinkomster	-11,0	-11,7	-11,0	-11,7
Upplösta investeringsinkomster UB	-50,4	-41,4	-50,4	-41,4
Summa aktiverade investeringsinkomster	298,6	282,3	298,6	282,3
Summa periodiserade investeringsinkomster	754,5	720,3	754,5	720,3
<i>Avskrivningstider (linjär avskrivning)</i>	<i>3-70 år</i>	<i>3-70 år</i>	<i>3-70 år</i>	<i>3-70 år</i>
<i>Genomsnittlig avskrivningstid år</i>	<i>-31,8</i>	<i>-27,7</i>	<i>-31,8</i>	<i>-27,7</i>
Summa övriga långfristiga skulder	808,3	772,8	1 398,2	1 230,5

*Investeringsbidragen periodiseras som motsvarande tillgång. Ingen omläggning till kortfristiga skulder sker då upplösningen av investeringsinkomsterna inte är likvidpåverkande. Stockholm har tillsammans med Göteborg haft dialog med Finansdepartementet om konsekvenserna av den nya rekommendationen RKR R2. Finansdepartementet arbetar med frågan att utreda/förändra lagstiftningen i syfte att förhindra att konsekvenserna uppstår. I avvaktan på besked har stadsledningskontoret inte agerat för att genomföra förändringar i enlighet med rekommendationen i bokslutet för tertial 2. Bedömd effekt på resultatet i T2 6,4 mnkr högre än om RKR R2 tillämpats. Felaktigt balansförda investeringsinkomster avseende båtavgifter har resultatförts 2019

Not 31 Kortfristiga skulder mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Upplupna kostnader	3 269,7	2 595,4	4 018,6	6 092,2
Förutbetalda intäkter	1 474,0	1 220,3	4 984,4	1 220,3
Skatteskulder	859,2	448,6	187,3	482,0
Moms	151,2	7,3	0,0	11,8
Leverantörsskulder**	1 363,9	3 592,5	2 257,7	5 297,8
Förmedlade medel, deponerade medel, skuldfonder	23,0	22,4	23,0	22,4
Personalskatter	354,1	346,2	385,5	372,3
Semesterlöneskuld inklusive arbetsgivaravgifter	728,1	827,1	835,5	934,2
Okompenserad övertid inklusive arbetsgivaravgifter	52,3	59,0	52,3	59,0
Kortfristiga skulder till koncernföretag*	7 005,5	7 753,0	-	-
Övrigt	812,0	786,4	1 263,3	1 156,6
Summa kortfristiga skulder	16 093,1	17 658,2	14 007,5	15 648,6

*Staden administrerar upplåning för stadens bolag. Bolagen lånar efter behov av staden. Två av stadens bolag lånar från Stockholms Stadshus AB i stället för att låna direkt från staden.

**Leverantörsskulder i utländsk valuta är omräknade enligt balansdagens kurs

Not 32 Kortfristiga lån mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Utnyttjad checkräkningskredit	0,0	749,3	6,8	777,2
Deposit mm	0,0	0,0	0,0	0,0
Svenska certifikatslån	0,0	0,0	0,0	0,0
Utländska certifikatslån	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortfristig del av långfristiga lån*	6 785,0	9 736,8	6 793,9	9 744,3
Summa kortfristiga lån	6 785,0	10 486,1	6 800,7	10 521,5

*Långfristiga lån som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år har omförd till kortfristiga lån.

Not 33 Förfall stadens totala länestock (kortfristiga och långfristiga lån)	Låneförfall	Andel låneförfall per 31 augusti 2020	Nom belopp kr
	≤1 år	10,8%	-6 785 000 000
>1-2 år	27,0%	-16 985 250 000	
>2-3 år	13,4%	-8 424 269 782	
>3-4 år	19,5%	-12 300 000 000	
>4-5 år	19,5%	-12 280 850 000	
>5-6år	7,4%	-4 650 000 000	
>6-7år	2,5%	-1 556 530 000	

Not 34 Ansvars- och borgensförbindelser mnkr	2020-08-31	2019-12-31
Stadens majoritetsägda bolag pensionsutfästelse		
Stockholms Stadshus AB	0,9	0,9
Stockholms Parkering	3,0	3,0
Stockholms Hamnar	8,4	8,4
S:t Erik Markutveckling	2,5	2,5
Stockholm Business Region	3,2	3,2
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB	3,4	3,4
AB Svenska Bostäder	0,0	0,0
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	3,4	3,4
SISAB	3,5	3,5
Stockholm Vatten Holding AB	4,4	4,4
Stockholm Globe Arena Fastigheter	1,9	1,9
AB STOKAB	3,1	3,1
AB Familjebostäder	1,7	1,7
S:t Erik Livförsäkring AB	1,9	1,9
Summa ansvars- och borgensförbindelser för majoritetsägda bolag	41,2	41,2

Övriga juridiska-/privatpersoner
Borgen för lån

Stiftelsen Stockholms Studentbostäder	58,4	58,4
Stockholms Stadsmission	68,6	68,6
SYVAB	245,5	241,6
övriga juridiska personer	13,0	13,0
Summa Borgen för lån	385,4	381,5
Pensionsutfästelser	62,0	62,0
Kommunalt förlustansvar för småhus	0,1	0,1
Summa Övriga juridiska personer	447,6	443,7

Totalt ansvars- och borgensförbindelser **488,8** **484,9**

Risken att staden ska komma att infria sina borgensförbindelser bedöms som låg. Omfattningen av åtagandena är dessutom liten

	Staden	
Not 35 Pensionsskuld ansvarsförbindelse mnkr	2020-08-31	2019-12-31
Ingående pensionsskuld 1/1	13 170,9	13 468,4
Nyintjänade och skuldförändring arbetstagare och pensionärer		
Ränte- och basbeloppsuppräknig	265,9	424,5
Årets pensionsutbetalningar	-500,9	-725,0
Övrig post	114,9	3,1
Åtaganden för latent efterlevandepension tillagt i skulden	-	-
Summa pensionsskuld ansvarsförbindelse	13 050,8	13 170,9
Tillkommer löneskatt	3 166,1	3 195,3
Summa pensionsskuld ansvarsförbindelse inklusive löneskatt	16 216,9	16 366,1
Pensionsförpliktelse avseende visstidspension som ännu ej börjat betalats ut redovisas som ansvarsförbindelse enligt förändrad rekommendation 2015.		
Aktualiseringsgrad (%)	81,0	81,0

Not 36 Derivatinstrument
2020-08-31

Staden			
Typ av derivat (mnkr)	Nominellt belopp	Säkrad volym	Marknadsvärde
Valuta-/valutaränte-swappar*	10 425,0	10 425,0	-838,4
Ränteswappar	750,0	750,0	-18,1
Summa	11 175,0	11 175,0	-856,5

2019-12-31

Staden			
Typ av derivat (mnkr)	Nominellt belopp	Säkrad volym	Marknadsvärde
Valuta-/valutaränte-swappar*	8 845,1	8 845,1	28,8
Ränteswappar	2 550,0	2 550,0	-23,3
Summa	11 395,1	11 395,1	5,5

	2020-08-31	2019-12-31
Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj inkl derivat (%)	0,55	0,58
Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj exklusive derivat (%)	0,71	0,71
Genomsnittlig räntebindningstid (duration) extern skuldportfölj med derivat, år	2,09	1,96
Genomsnittlig räntebindningstid extern skuldportfölj exklusive derivat, år	1,88	1,70
Räntekostnad för den externa skuldportföljen inklusive derivat (mnkr)	282,2	361,6
Räntekostnad för den externa skuldportföljen exklusive derivat (mnkr)	336,5	445,0

*Enligt finanspolicyn ska den genomsnittliga räntebindningstiden (durationen) ligga inom intervallet 1,5 - 4,5 år.

**Räntekostnader redovisas inklusive nettot av ränte- och valutawappor, i enlighet med RKR R8.

Not 37 Leasing mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Finansiella leasingavtal*				
Maskiner och inventarier				
Redovisat värde	26,4	22,5	80,5	92,2
Nuvärdesberäknade minimileaseavgifter	26,4	22,5	106,0	113,8
därav förfallodag inom 1år	8,9	7,5	43,0	45,5
därav förfallodag senare än 1 år men mindre än 5 år	17,5	15,0	63,0	68,3
därav förfallodag senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Operationella leasingavtal*, erlägges				
Minimileaseavgifter	16 362,4	12 001,4	4 104,6	4 237,6
därav förfallodag inom 1år	1 539,1	1 368,0	815,4	807,7
därav förfallodag senare än 1 år men mindre än 5 år	4 963,8	4 438,0	1 901,7	1 927,9
därav förfallodag senare än 5 år	9 859,5	6 195,4	1 387,4	1 502,0
<i>varav koncernintern leasing</i>				
med förfallodag inom 1år	1 078,8	935,7		
med förfallodag senare än 1 år men mindre än 5 år	3 763,7	3 333,6		
med förfallodag senare än 5 år	9 495,5	5 766,8		
Operationella leasingavtal, erhålles				
Minimileaseavgifter	0,0	0,0	21 300,8	29 960,0
därav förfallodag inom 1år	0,0	0,0	9 341,7	9 463,8
därav förfallodag senare än 1 år men mindre än 5 år	0,0	0,0	9 835,7	9 981,0
därav förfallodag senare än 5 år	0,0	0,0	2 123,4	10 515,2

*För stadens del är medtaget endast avtal som överstiger 3 år.

Hysesavtal som uppfyller villkoren för operationell leasing ingår. Leasingavtal med ett sammanlagt värde understigande 500 000 kronor eller en årlig kostnad motsvarande max 150 000 kronor är ej medtagna i redovisningen för staden. I bolagskoncernen tillämpas dock inte dessa gränobelopp. Det beräknas endast påverka marginellt varför ingen omräkning har gjorts.

Finansiell leasing ingår i balansräkningen på tillgångssidan under "maskiner och inventarier" samt under kort- och långfristiga skulder. Inga avtal om finansiell leasing omfattar variabla avgifter.

Under 2019 bytte staden IT-leverantör från HCL till Tieto samt till Advania och Fujitsu för pedagogisk verksamhet. Införandet av bytet skedde successivt. Leasingavtalets längd överstiger inte 3 år och därmed ingår inte det ekonomiska åtagandet i redovisningen ovan. Kostnaden hittills för 2020 uppgår till 340 mnkr (526 mnkr augusti 2019).

Not 38 Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen mnkr	Staden		
	2020-08-31	2019-12-31	
Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen 2012	670,0	670,0	
Förbrukat	-626,9	-607,8	
Summa återstår	43,1	62,2	19,1
Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen 2013	1 900,0	1 900,0	
Förbrukat	-963,2	-837,9	
Summa återstår	936,8	1 062,1	125,3
Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen 2014	450,0	450,0	
Förbrukat	-184,3	-184,3	
Summa återstår	265,7	265,7	0,0

Enligt beslut i kommunfullmäktige i samband med årsredovisning 2018 upphör 2019 vissa angivna projekt att finansieras via efterutdelning via allbolagslagstiftningen. Anledningen är att dessa projekt ändrat karaktär och/eller avstannat i planeringsfasen.

Not 39 Andelar i koncernföretag

mnkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2020	2019	2020	2019
Ingående anskaffningsvärde			6 572,9	6 572,9
Lämnade aktieägartillskott/förvärv av bolag				
Sålda bolag				
Utgående anskaffningsvärden			6 572,9	6 572,9

	Andel % kapital o röster	Antal andelar	Bokfört värde		Org.nr	Säte:
			2020	2019		
AB Svenska Bostäder	100%	15 190 000	2 087,9	2 087,9	556043-6429	Stockholm
AB Stadsholmen	91%				556035-1511	Stockholm
FastighetsAB Centrumhuset Vällingby	100%				556203-5559	Stockholm
IT-BO i Stockholm AB	100%				556615-7292	Stockholm
Svenska Bostäder L-Bolag 1 AB	100%				556748-4141	Stockholm
AB Stadsholmen	9%		0,4	0,4	556035-1511	Stockholm
AB Familjebostäder	100%	7 500 000	1 398,2	1 398,2	556035-0067	Stockholm
AB Familjebostäder Fastighetsnät	100%				556715-5386	Stockholm
Hemmahamnen Kontor AB	100%				556736-2156	Stockholm
Gyllenen Ratten Ny AB	100%				556876-3196	Stockholm
Micasa fastigheter i Stockholm AB	100%	150 000	29,9	29,9	556581-7870	Stockholm
Micasa Fastigheter i Stockholm Holding	100%				559255-4025	Stockholm
Akallaborg i Stockholm AB	100%				559255-4017	Stockholm
AB Stockholmshem	100%	17 640 000	1 630,2	1 630,2	556035-9555	Stockholm
Västertorp Energi AB	100%				556052-2160	Stockholm
AB Stockholmshem Fastighetsnät	1				556715-5394	Stockholm
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB	100%	1 000	0,1	0,1	556057-8303	Stockholm
Skolfastigheter i Stockholm AB	100%	50 000	158,3	158,3	556034-8970	Stockholm
Ajerf Fastigheter AB*	1				559217-9187	Stockholm
Stockholm Vatten Holding AB	100%	1 000	122,6	122,6	556969-3111	Stockholm
Stockholm Vatten Avfall AB	100%	1 000			556969-3087	Stockholm
Stockholm Vatten AB	98%	980			556210-6855	Stockholm
Stockholm Vatten VA AB	100%				556175-1867	Stockholm
Stockholms Hamn AB	100%	500 000	96,9	96,9	556008-1647	Stockholm
Kapellskärs Hamn AB	91%				556189-1010	Stockholm
Nynäshamns Hamn AB	100%				556038-0882	Stockholm
AB Stokab	100%	500 000	159,9	159,9	556475-6467	Stockholm
St Erik Kommunikation AB	100%				556738-9951	Stockholm
St Erik Fiber AB	100%				556801-6603	Stockholm
Stockholms Stads Parkerings AB	100%	40 000	49,8	49,8	556001-7153	Stockholm
Stockholms Stadsteater AB	100%	12 500	1,2	1,2	556026-1553	Stockholm
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB	100%	180	369,0	369,0	556206-4914	Stockholm
Arenan 9 Norra Fastigheten AB	100%				556862-4182	Stockholm
Stockholm Entertainment District AB	100%				556862-4166	Stockholm
Södra Byggrätten Globen AB	100%				556862-4174	Stockholm
S:t Erik Försäkrings AB	100%	100 000	119,8	119,8	516401-7948	Stockholm
S:t Erik Markutveckling AB*	100%	100	232,1	232,1	556064-5813	Stockholm
FastighetsAB G-mästaren	100%				556605-2170	Stockholm
Stockholm Norra Station AB	100%				556661-9929	Stockholm
FastighetsAB Styckmästaren	100%				556026-2049	Stockholm
FastighetsAB Charkuteristen	100%				556745-4862	Stockholm
FastighetsAB Tuben	100%				556048-0328	Stockholm
FastighetsAB Kylrummet	100%				556862-8142	Stockholm
Kylfacket Förvaltning AB	100%				556566-6111	Stockholm
FastighetsAB Palmfelt Center	100%				556833-4535	Stockholm
Langobardia AB	100%				556681-4470	Stockholm
FastighetsAB Gavia	100%				556860-2188	Stockholm
FastighetsAB Godsfinkan	100%				556969-5314	Stockholm
Fastighets AB Grosshandlarvägen	100%				556027-2972	Stockholm

Stockholm Business Region AB	100%	21 000	9,1	9,1	556491-6798	Stockholm
Stockholm VisitorsBoard AB	100%				556027-5736	Stockholm
Stockholm BusinessRegion Development AB	100%				556083-1306	Stockholm
S:t Erik Liv försäkring AB	100%	100 000	100,0	100,0	516406-0427	Stockholm
AB Glasbrukskvarteret SWF	100%	40 000,	7,5	7,5	556409-1832	Stockholm
Summa			6 572,9	6 572,9		

*Ajerf Fastigheter AB såldes år 2020

Kassaflödesanalys

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Not 40 Återläggning reavinster/reaföruster	-993,4	-2 453,1	-1 304,8	-2 738,8

En återläggning görs av reavinster/reaföruster, så att faktiskt försäljningsvärde tas upp under investeringsverksamhet

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Not 41 Ej likviditetspåverkande poster				
Justering för av-, nedskrivningar och utrang	1 090,1	1 585,2	3 912,8	5 618,6
Justering för gjorda avsättningar	445,9	953,7	359,6	1 108,9
Justering för överförd avsättning från lån	0,0	0,0	0,0	0,0
Justering för återlagda inkomster	-11,0	-13,7	0,0	-13,7
Justering för upplöst avsättning	0,0	0,0	0,0	0,0
Inkomstskatt	-	-	138,8	103,3
Realisationsresultat försäljning av dotterföretag	-	-	0,0	-206,2
Korrigerig reavinst avseende tidigare år	-	-	0,0	0,0
Resultatandelar i intresseföretag	-	-	-298,4	-242,8
Övrigt	-	-	107,3	154,0
Summa ej likvidpåverkande poster	1 525,0	2 525,2	4 220,2	6 522,1

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Not 42 Minskning av avsättningar pga. utbetalningar				
lanspråktagen avsättning	-29,6	-449,7	-29,6	-449,7
Infrastrukturella bidrag avgår, redovisas separat	22,2	399,8	22,2	399,8
Summa minskning av avsättningar pga. utbetalningar	-7,4	-50,0	-7,4	-50,0

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31
Not 43 Ökning/minskning kortfristiga fordringar				
Kortfristiga fordringar inklusive lager	-3 980,1	-6 340,3	100,8	43,0
Kortfristiga placeringar	0,7	2,2	124,0	61,8
Summa ökning/minskning kortfristiga fordringar	-3 979,4	-6 338,2	224,8	104,8

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen		
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31	
Not 44	Ökning/minskning kortfristiga skulder mm				
	Förändring kortfristig skuld	-1 565,1	-1 423,0	-1 345,1	-278,9
	Förändring kortfristiga lån exkl. förändring utnyttjad checkräkningskredit	-2 951,8	2 050,6	-2 951,8	2 071,5
	Summa ökning/minskning kortfristiga skulder mm	-4 516,9	627,6	-4 296,9	1 792,6
mnkr	Staden		Den kommunala koncernen		
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31	
Not 45	Investering i immateriella anläggningstillgångar				
	Balanserade utvecklingskostnader	-	-	-5,7	-4,6
	Summa investering immateriella tillgångar	-	-	-5,7	-4,6
mnkr	Staden		Den kommunala koncernen		
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31	
Not 46	Investering i materiella anläggningstillgångar				
	Varav byggnader och tekniska anläggningar	-2 214,0	-2 769,3	-1 982,2	-2 775,9
	Varav maskiner och inventarier*	-120,8	-355,2	-175,1	-447,7
	Varav pågående ny-, till- och ombyggnader	-2 524,1	-4 186,1	-9 940,6	-16 686,6
	Varav finansiella leasingavtal	0,0	0,0	17,1	37,9
	Summa investering i materiella anläggningstillgångar	-4 858,9	-7 310,6	-12 098,0	-19 910,3
	*varav 3,9 mnkr ökning leasingbilar				
mnkr	Staden		Den kommunala koncernen		
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31	
Not 47	Försäljning av materiella anläggningstillgångar				
	Bokfört värde mark, byggn o tekn anläggning inkl expl	91,6	488,7	311,7	601,5
	Bokfört värde maskiner och inventarier	0,0	0,2	5,1	10,1
	Bokfört värde pågående investeringar	0,0	0,0	0,0	495,2
	Reavinster/förluster inkl expl	993,4	2 453,1	1 374,3	2 738,8
	Summa försäljning av materiella anläggningstillgångar	1 085,0	2 942,0	1 696,9	3 845,7
mnkr	Staden		Den kommunala koncernen		
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31	
Not 48	Investering i finansiella anläggningstillgångar				
	Köp av aktier och andelar	0,0	-0,7	-38,4	-177,3
	Köp av bostadsrätter	0,0	-123,2	0,0	-123,2
	Summa investering i finansiella anläggningstillgångar	0,0	-123,8	-38,4	-300,4
mnkr	Staden		Den kommunala koncernen		
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31	
Not 49	Försäljning finansiella anläggningstillgångar				
	Bokfört värde finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,7	0,0	7,0
	Reavinster/förluster	0,0	0,0	0,0	0,0
	Summa försäljning finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,7	0,0	7,0

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen		
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31	
Not 50	Ökning/minskning långfristiga skulder				
	Omklassificering till kortfristig skuld	-6 785,0	-9 744,3	-6 785,0	-9 744,3
	Återläggning av omklassificering av långfristig upplåning till kortfristig	9 736,8	5 626,6	9 736,8	5 626,6
	Periodisering över- och underkurser	-57,0	-57,8	-57,0	-57,8
	Nyupplåning amortering mm	35,4	218,2	35,4	218,2
	Övriga förändringar långfristiga skulder	0,0	0,0	121,2	53,0
	Posten redovisas under ej likvidpåverkande poster	10,9	13,7	11,0	13,7
	Summa ökning/minskning långfristiga skulder	2 941,1	-3 943,6	3 062,4	-3 890,5

Not 51 Årets Kassaflöde

Årets kassaflöde för staden påverkas negativt av ökad fordran på stadens bolag beroende på hög investeringsvolym. Stadens höga investeringsvolym bidrar även till ett negativt flöde. Överskott från verksamheten och lån ger positivt flöde. Sammantaget ett positivt flöde.

mnkr	Staden		Den kommunala koncernen		
	2020-08-31	2019-12-31	2020-08-31	2019-12-31	
Not 52	Likvida medel vid periodens slut				
	Förskottskassor mm	8,4	7,7	8,4	7,7
	Likvida medel (bank med mera)	1 067,4	0,0	1 275,0	159,4
	Utnyttjad checkräkningskredit	0,0	-749,3	0,0	-749,3
	Summa likvida medel vid periodens slut	1 075,9	-741,7	1 283,5	-582,3